

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АВТО ЗАМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Авто замын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/17 дугаар зүйлийн 17.6 дахь хэсэг:

“17.6.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 4.1-д заасан зөвшөөрлийг олон улс, улсын чанартай замыг сэтлэх, орц гаргах тохиолдолд авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, нийслэл, орон нутгийн чанартай авто замыг сэтлэх, орц гаргах тохиолдолд аймаг, нийслэлийн Засаг дарга олгоно.”

2/33 дугаар зүйлийн 33.3 дахь хэсэг:

“33.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.2-т заасан зөвшөөрлийг авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.”

2 дугаар зүйл.Авто замын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“20.6.Авто зам, замын байгууламжийн барилгын ажлыг гүйцэтгэхэд төмөр зам, харилцаа холбоо болон цахилгааны шугам, цэвэр бохир усны хоолой, бусад барилга байгууламжийн үйл ажиллагааг түр зогсоох зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд холбогдох эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэж зохих арга хэмжээ авч ажиллана.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АВТОТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“15.1.Тээврийн хэрэгслийн дугаар үйлдвэрлэх болон автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажлыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.3, 5.5-д заасан тусгай зөвшөөрөлтэй хүн, хуулийн этгээд эрхэлнэ.

15.2.Энэ зүйлийн 15.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.6.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АГААРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Агаарын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 18.4 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“18.4.Энэ хуулийн 18.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.”

2 дугаар зүйл. Агаарын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн “6.1.1¹-д” гэсний дараа “, 6.1.2-т” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Агаарын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“18.1.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.10-т заасан агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрлийг тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга олгоно.”

4 дүгээр зүйл. Агаарын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2.2 дахь заалтын “нийслэлийн Засаг даргын” гэснийг “бүх шатны Засаг даргын” гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсгийн “ажлын алба” гэснийг “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн “жагсаалт,” гэснийг “жагсаалт болон энэ хуулийн 25.5-д заасан мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоход тавигдах шаардлагыг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн “нэгдмэл стандартын хэрэгжилтэд мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн” гэснийг “стандартын хэрэгжилтэд холбогдох” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Агаарын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалтын “алба болон энэ хуулийн 24.1-д заасан Уур амьсгалын өөрчлөлтийн ажлын” гэснийг, 7.1.8 дахь заалтын “агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг ашиглах зөвшөөрөл олгох, хугацааг сунгах, цуцлах, хүчингүй болгох,” гэснийг, 27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн албатай хамтран” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Агаарын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2.2 дахь заалтыг, 14 дүгээр зүйлийн 14.1.1 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ЗАРИМ ХЭСЭГ, ЗААЛТЫГ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.7 дахь заалтыг, 24 дүгээр зүйлийн 24.5 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АМЬТНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Амьтны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.2.6 дахь заалт:

“5.2.6.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.”

2/7 дугаар зүйлийн 7.7 дахь хэсэг:

“7.7.Төрийн захиргааны төв байгууллага эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх, халдварт өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх зорилгоор амьтныг агнах, барих зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.

3/29¹ дүгээр зүйл:

“29¹ дүгээр зүйл. Дуудлага худалдаа зохион байгуулах

29¹.1.Энэ хуулийн 20.2-т заасан ховор амьд амьтны цуглуулга хийх тусгай зөвшөөрөл, 25.1-д заасан тусгай болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барих тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.6 дугаар зүйлд заасны дагуу дуудлага худалдааны журмаар олгоно.

29¹.2.Энэ хуулийн 29¹.1-д заасан зөвшөөрлийн дуудлага худалдааг мөн хуулийн 26.3-т заасны дагуу Засгийн газраас тусгай зориулалтаар агнах, барих амьтны тоо хэмжээг баталсан шийдвэр гарснаас хойш 14 хоногийн дотор олон нийтэд нээлттэй мэдээлж, 30 хоногийн дотор цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.

29¹.3.Дэнчин төлж бүртгүүлсэн этгээд, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч дуудлага худалдаанд оролцоно.

29¹.4.Анхны болон хоёр дахь дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэх босго үнийн 10 хувьтай тэнцэх хэмжээний дэнчинг дуудлага худалдаа эхлэхээс 24 цагийн өмнө дуудлага худалдаа зохион байгуулагчийн холбогдох дансанд байршуулна.

29¹.5.Дуудлага худалдаа зохион байгуулагч нь дуудлага худалдаа явуулах тухай шийдвэр, төлбөрийн хэмжээг танилцуулна.

29¹.6. Анхны үнийн санал гарснаар дуудлага худалдааг эхэлсэнд тооцох бөгөөд хамгийн өндөр үнийн саналаар ялагч тодорсноор дуудлага худалдааг дуусгавар болгоно. Дуудлага худалдаанд оролцогчид үнийн санал гаргаагүй тохиолдолд долоо хоногийн дотор хоёр дахь дуудлага худалдааг зохион байгуулна.

29¹.7. Дуудлага худалдаа зохион байгуулагч нь сүүлийн үнийг зарлаж, сүүлийн үнэ тодорхой болсны дараа дуудлага худалдааг дуусгавар болгож, ялагчийг зарлана. Дуудлага худалдааны ялагч нь дуудлага худалдаанд ялсан үнийг 24 цагийн дотор дуудлага худалдаа зохион байгуулагчийн холбогдох дансанд бүрэн төлсний дараа зохион байгуулагч ялагчийг баталгаажуулсан шийдвэр гаргана.

29¹.8. Дуудлага худалдааны ялагч энэ хуулийн 29¹.7-д заасан хугацаанд төлбөрийг бүрэн төлөөгүй бол дэнчинг улсын орлого болгож, дуудлага худалдааны үед дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээдэд санал тавина.

29¹.9. Дуудлага худалдааг зохион байгуулагч дуудлага худалдааны явцад тэмдэглэл үйлдэж, дуу-дүрсний бичлэгээр баталгаажуулна. Оролцогчид болон зохион байгуулагч талын төлөөлөл тэмдэглэлд гарын үсэг зурна.

29¹.10. Дуудлага худалдаанд оролцогчид тэмдэглэлд үндэслэлгүйгээр гарын үсэг зурахаас татгалзсан тохиолдолд дэнчингээ алдана.

29¹.11. Энэ хуулийн 29¹.7-д заасан төлбөрийг төлөхөд дуудлага худалдаанд оролцоход урьдчилан төлсөн дэнчинг үнийн дүнд оруулж тооцно.

29¹.12. Дараах тохиолдолд хоёр дахь дуудлага худалдааг зохион байгуулна:

29¹.12.1. дуудлага худалдаанд нэг оролцогч ирсэн;

29¹.12.2. дуудлага худалдаанд оролцогчид үнийн санал гаргаагүй;

29¹.12.3. энэ хуулийн 29¹.8-д заасан нөхцөл байдал үүссэн бөгөөд дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээд татгалзсан тохиолдолд.

29¹.13. Дуудлага худалдаанаас олсон нийт орлогын 50 хувийг Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 5.3.1-д заасан Байгаль орчин, уур амьсгалын санд төвлөрүүлнэ.

29¹.14. Энэ хуулийн 29¹.1-д заасан зөвшөөрлийн дуудлага худалдааны эхлэх босго үнийн хэмжээг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар тогтооно.”

4/36 дугаар зүйлийн 36.7, 36.8 дахь хэсэг:

“36.7. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 36.1-д заасан зөвшөөрлийг сунгуулах өргөдлийг хүлээн авах, магадлан шалгах ажиллагааг ажлын 15 өдрийн дотор явуулах бөгөөд уг ажиллагааг дууссанаас хойш ажлын таван өдрийн дотор холбогдох саналыг Засгийн газарт хүргүүлнэ.

36.8. Засгийн газар энэ хуулийн 36.7-д заасан саналыг ажлын 15 өдөрт багтаан хэлэлцэж, шийдвэр гаргана.”

2 дугаар зүйл.Амьтны тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/5 дугаар зүйлийн 5.2.5 дахь заалт:

“5.2.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 5-д заасны дагуу сүргийн бүтцийн төлөв байдал, тархац, нөөцийг харгалзан тухайн агнуурын бүс нутагт ан хийх, эсхүл зарим зүйл агнуурын амьтныг агнах, барихыг тодорхой хугацаагаар хязгаарлах;”

2/5 дугаар зүйлийн 5.7.2 дахь заалт:

“5.7.2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.11-д заасан зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу иргэн, хуулийн этгээдэд олгох;”

3/7 дугаар зүйлийн 7.6 дахь хэсэг:

“7.6.Ховор амьтны жагсаалтыг Засгийн газар батална.”

4/25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэг:

“25.1.Иргэн ахуйн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барихад эрхийн бичиг, иргэн, хуулийн этгээд тусгай болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барихад тусгай зөвшөөрөл авч, гэрээ байгуулна.”

5/25 дугаар зүйлийн 25.5 дахь хэсэг:

“25.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.23, 1.24, 8.2 дугаар зүйлийн 1.12-т заасан зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий этгээд энэ хуулийн 26.2, 26.3-т заасан агнуурын амьтны тоо хэмжээнд багтаан харьяалах нутаг дэвсгэрт агнуурын амьтан агнах, барих зөвшөөрлийг иргэн, хуулийн этгээдэд олгож болно.”

6/36 дугаар зүйлийн 36.1-36.5 дахь хэсэг:

“36.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.1-д заасан зөвшөөрлийг Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээний дагуу Засгийн газар олгоно.

36.2.Иргэн, хуулийн этгээд энэ хуулийн 36.1-д заасан амьтнаас бусад амьтныг амьдаар нь, мөн амьтны гаралтай түүхий эд, судалгааны ажлын сорьц дээжийг улсын хилээр нэвтрүүлэх хүсэлтийг төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана.

36.3.Энэ хуулийн 36.2-т заасан улсын хилээр нэвтрүүлэх асуудлыг Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2-т заасан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

36.4.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.13-т заасан харь амьтныг нутагшуулах, өсгөж үржүүлэх зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.

36.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.1-д заасан зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх асуудлыг мөн хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 1-д заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлнэ.”

3 дугаар зүйл.Амьтны тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийн “ашиглахыг төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ” гэснийг “ашиглахын тулд төрийн захиргааны төв байгууллагатай гэрээ байгуулна” гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн “Иргэн, хуулийн этгээдэд” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.15-д заасан” гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн “төрийн захиргааны төв байгууллага” гэснийг “энэ хуулийн 25.5-д заасан зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий этгээд” гэж, 36 дугаар зүйлийн 36.6 дахь хэсгийн “36.1, 36.2-т” гэснийг “36.1-д” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Амьтны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3.4 дэх заалтыг, 19 дүгээр зүйлийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АРХИВ, АЛБАН ХЭРЭГ ХӨТЛӨЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 5.6 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“5.6.Энэ хуулийн 5.2.5-д заасан зөвшөөрөл олгох асуудлыг Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 52 дугаар зүйлд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.”

2 дугаар зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“26.2.Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх хуулийн этгээд архивын баримтыг хадгалуулах хүсэлт гаргасан иргэн, хуулийн этгээдтэй гэрээ байгуулах бөгөөд гэрээний загварыг архив, албан хэрэг хөтлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.”

4 дүгээр зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.4, 26.5 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**АУДИТЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТЫГ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.10 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалтыг нэмсүгэй:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.1.29-4.1.31 дэх заалт:

“4.1.29.“сонгон шалгаруулалтын талбайн тодорхойлолт” гэж сонгон шалгаруулалтын талбайн дугаар, байрших аймаг, сум, нэр, хэмжээ, солбицол, байршлын зургийг;

4.1.30.“сонгон шалгаруулалтын босго үнэ” гэж ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалт зарласан талбайн нэг гектар тутамд тооцож нийт талбайн хэмжээд тогтоосон мөнгөн дүнг;

4.1.31.“сонгон шалгаруулалтын комисс” гэж хууль эрх зүй, геологи, уул уурхайн салбарын мэргэжил эзэмшсэн, геологийн судалгаа, хайгуулын төлөвлөгөө, тайланг үнэлэх мэргэжлийн чадвар, туршлагатай энэ хуулийн 10.4-т заасан бүрэлдэхүүнийг.”

2/10 дугаар зүйлийн ~~10.1.21~~ дэх 10.1.20 дахь заалт:

“~~10.1.21.~~ 10.1.20. стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд үүсмэл орд ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгох асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах;.”

3/10 дугаар зүйлийн ~~10.3, 10.4~~ дэх 10.2, 10.3 дахь хэсэг:

“~~10.3.~~10.2. Энэ хуулийн 4.1.30-д заасан босго үнийг геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

~~10.4.~~10.3. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, үнэлгээ өгөх, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий сонгон шалгаруулалтын комиссын бүрэлдэхүүнийг геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

4/11 дүгээр зүйлийн 11.1.26-11.1.28 дахь заалт:

“11.1.26.энэ хуулийн 9.1.11-д заасан талбайд сонгон шалгаруулалт явуулахыг хориглосон талбай давхцаж байгаа эсэхийг шалгаж, давхацсан тохиолдолд тухайн хэсгийг хасаж, мэдээллийг Үндэсний геологийн албанд ~~жүргүүлнэ.~~ хүргүүлэх;

11.1.27.сонгон шалгаруулалтын урилгын маягт, загварыг батална батлах;
11.1.28.ашигт малтмалын хайгуул, ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн хөдөлгөөнтэй холбогдсон загвар, маягтыг батална батлах.”

5/11¹ дүгээр зүйлийн 11¹.1.5, 11¹.1.6 дахь заалт:

“11¹.1.5.энэ хуулийн 11.1.26-д заасан талбайн мэдээллийг үндэслэн улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэсэн геологийн судалгааны үр дүнд тогтоосон ашигт малтмалын нөөц, баялаг, эрдсийн хуримтлалтай эсэхийг нягталж, талбайн геологийн мэдээллийг бэлтгэн геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ~~жүргүүлнэ~~ хүргүүлэх;

11¹.1.6.геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад талбайн мэдээллийг хүргүүлэхдээ энэ хуулийн 17.5.1, 17.7-д заасан шаардлагыг хангасан байна байх.”

6/18 дугаар зүйлийн 18.1.8 дахь заалт:

“18.1.8.энэ хуулийн 18.1.1-18.1.7-д заасан баримт бичгийг цахим хэлбэрээр хүсэлт хүлээн авах эцсийн хугацаанаас өмнө ~~илгээнэ~~ илгээх.”

7/20 дугаар зүйлийн 20.5 дахь хэсэг:

“20.5.Хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгоход дараах зарчмыг баримтална-:

20.5.1.сонгон шалгаруулалтын комисс нь энэ хуулийн 20.2.3-т заасан дүгнэлтийг геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын даргад ажлын нэг өдөрт багтаан ~~жүргүүлнэ~~ хүргүүлэх;

20.5.2.геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга нь сонгон шалгаруулалтын комиссын дүгнэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын хоёр өдөрт багтаан холбогдох шийдвэрийг ~~гаргана~~ гаргах;

20.5.3.геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын кадастрын асуудал хариуцсан нэгж шалгарсан оролцогчид тусгай зөвшөөрөл олгох боломжтой тухай ажлын хоёр өдөрт багтаан мэдэгдэж, сонгон шалгаруулалтын үнийн санал, босго үнийн зөрүүг ажлын 10 өдрийн дотор төлөх тухай мэдэгдлийг ~~жүргүүлнэ~~ хүргүүлэх;

20.5.4.сонгон шалгаруулалтын үнийн санал, босго үнийн зөрүүг төлсөн оролцогчид тусгай зөвшөөрлийн эхний жилийн төлбөрийг мөн энэ хуулийн 34.1-д заасан хугацаанд төлөх тухай мэдэгдлийг хоёр өдөрт хоногт ~~жүргүүлнэ~~ хүргүүлэх;

20.5.5.энэ хуулийн 20.5.3, 20.5.4-т заасны дагуу төлбөрийг төлөөгүй бол төрийн захиргааны байгууллага мэдэгдлийг хүчингүй болгож, энэ тухай бичгээр ажлын хоёр өдөрт ~~мэдэгдэнэ~~ мэдэгдэх;

20.5.6.энэ хуулийн 20.5.3, 20.5.4-т заасан төлбөрийг мэдэгдэлд заасан хугацаанд төлөөгүй оролцогчид босго үнийг буцаан олгохгүй.”

2 дугаар зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль” гэсний дараа “, Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж, 4 дүгээр зүйлийн 4.1.28 дахь заалтын “бусад үйл ажиллагааг” гэсний дараа “гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгэх” гэж, 17 дугаар зүйлийн гарчгийн “олгох” гэсний дараа “сонгон” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/10 дугаар зүйлийн 10.1.2 дахь заалт:

“10.1.2.сонгон шалгаруулалтын журмыг журам батлах;”

2/17 дугаар зүйлийн 17.4 дэх хэсэг:

“17.4.Энэ хуулийн 10.1.19-т заасан хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгох талбайд сонгон шалгаруулалт явуулахаас 30-аас доошгүй өдрийн өмнө сонгон шалгаруулалтын урилгыг үндэсний хэмжээний өдөр тутмын сонин, хэвлэл мэдээллийн бусад хэрэгслээр нийтэд зарлан мэдээлнэ.”

3/18 дугаар зүйлийн 18.1.7 дахь заалт:

“18.1.7.сонгон шалгаруулалтын талбайн хэмжээнд ногдох босго үнэ төлсөн баримт;”

4/18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсэг:

“18.2.Төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 18.1-д заасан хүсэлтийг хүлээн авч, бүртгэл хаагдсаны дараа ирүүлсэн хугацаагаар эрэмбэлж, жагсаалт гаргана.”

5/20 дугаар зүйлийн 20.1-20.4 дэх хэсэг:

“20.1.Сонгон шалгаруулалтын үнийн саналыг үнэлэхэд дараах зарчмыг баримтална-:

20.1.1.сонгон шалгаруулалтын үнийн саналыг үнэлэхдээ бүртгэл хаагдсан өдрийн дараагийн ажлын өдрөөс эхлэн үнэлгээг нээлттэйгээр нийтэд мэдээлнэ;

20.1.2.үнийн саналын оноо нь энэ хуулийн 10.1.2-т заасан аргачлалаар тогтоосон босго оноонд хүрээгүй тохиолдолд техникийн саналд үнэлгээ хийхгүй бөгөөд нийтэд нээлттэй мэдээлнэ мэдээлэх.

20.2.Сонгон шалгаруулалтын техникийн саналыг үнэлэхэд дараах зарчмыг баримтална-:

20.2.1.сонгон шалгаруулалтын комисс нь үнийн саналыг нээснээс хойш ажлын таван өдрийн дотор энэ хуулийн 10.1.2-т заасан аргачлалын дагуу техникийн саналыг үнэлнэ. үнэлэх;

20.2.2.сонгон шалгаруулалтын комисс нь энэ хуулийн 18.1-д заасан шаардлага хангаагүй хүсэлтийн техникийн саналыг үнэлэхгүй бөгөөд үндэслэл, шалтгааныг хүсэлт гаргасан хуулийн этгээдэд мэдэгдэнэ. мэдэгдэх;

20.2.3.сонгон шалгаруулалтын комиссын гишүүдийн баталгаажуулсан техникийн саналын оноог үнэлгээ хийж дууссанаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор оролцогчдод мэдэгдэж, нэгтгэсэн дүнг нээлттэй мэдээлнэ мэдээлэх.

20.3.Үнийн болон техникийн саналын оноог нэгтгэж шалгаруулахад дараах зарчмыг баримтална.:

20.3.1.сонгон шалгаруулалтын комисс нь оролцогчдоос ирүүлсэн үнийн болон техникийн саналын үнэлгээний оноог нэгтгэж, хуралдааны тэмдэглэл үйлдэн, дүгнэлт гаргана. гаргах;

20.3.2.энэ хуулийн 20.3.1-д заасан үнэлгээг нэгтгэхэд хоёр болон түүнээс дээш оролцогчийн үнэлгээ тэнцсэн тохиолдолд илүү үнийн саналтай оролцогчид тусгай зөвшөөрөл олгох тухай дүгнэлтийг гаргана гаргах.

20.4.Сонгон шалгаруулалт зарласан боловч хүсэлт ирээгүй, эсхүл ирүүлсэн хүсэлт нь шаардлага хангаагүй бол сонгон шалгаруулалтыг дахин зарлаж болно.”

6/64 дүгээр зүйл:

“64 дүгээр зүйл.Төрийн байгууллагад гомдол гаргах

“64.1.Сонгон шалгаруулалтад оролцогч нь сонгон шалгаруулалтын үнэлгээтэй холбоотой гомдлоо гомдлыг энэ хуулийн 20.2.3-т заасан нэгтгэсэн дүнг нийтэд мэдээлэлснээс хойш ажлын таван өдрийн дотор Геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана.

64.2.Энэ хуулийн 64.1-д заасан гомдлыг хүлээн авч ажлын таван өдрийн дотор дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргана:

64.2.1.гомдлыг хангаж, дахин үнэлгээ хийлгэх;

64.2.2.үндэслэлгүй гэж үзвэл гомдлыг хангахаас татгалзах.

64.3.Энэ хуулийн 64.2-т заасан шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл захиргааны хэргийн шүүхэд гомдол гаргаж болно.”

4 дүгээр зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн “11.1.23-т” гэснийг “11.1.26-д” гэж, мөн 20 дугаар зүйлийн 20.5 дахь хэсгийн дугаарыг “20.6” гэж, 20.6 дахь хэсгийн дугаарыг “20.7” гэж, 20.7 дахь хэсгийн дугаарыг

“20.8” гэж, 64 дүгээр зүйлийн “64.1”-гэсэн дэх хэсгийн дугаарыг “64.4” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол сонгон шалгаруулалтын журмаар” гэснийг, 18 дугаар зүйлийн 18.1.2 дахь заалтын “нотариатаар баталгаажуулсан” гэснийг, 21 дүгээр зүйлийн 21.1.5 дахь заалтын “цацраг идэвхт ашигт малтмалаас бусад төрлийн” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.14 дэх заалтыг, 18 дугаар зүйлийн 18.2.1, 18.2.2 дахь заалтыг, 20 дугаар зүйлийн 20.1.3 дахь заалтыг, 26 дугаар зүйлийн 26.11 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАЙГАЛИЙН УРГАМЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэг:

“8.Энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2/10 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

“2.Харь ургамлыг байгальд тарималжуулах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгоно.”

3/13 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг:

“5.Ховор ургамлыг эм үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.16-д заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 2¹.8 дахь хэсэгт заасан хэмжээгээр мөн энэ хуулийн 7¹.4 дэх хэсэгтэй нийцүүлэн олгоно.”

4/15 дугаар зүйлийн 6, 7 дахь хэсэг:

“6.Ургамлыг ашиглах зөвшөөрлийг 30 хоногийн хугацаатай олгож, нэг удаа анх олгосон хугацаагаар сунгана.

7.Энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу хүчингүй болгоно.”

5/20 дугаар зүйлийн 4-6 дахь хэсэг:

“4.Иргэн, түүнчлэн энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт зааснаас бусад аж ахуйн нэгж, байгууллага мансууруулах бодис бүхий ургамлыг түүх, ашиглах, тарихыг хориглоно.

5.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.

6.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан мэргэжлийн байгууллага зөвшөөрөл хүсэгчийн өргөдөл, түүнд хавсргасан баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10

өдрийн дотор холбогдох дүгнэлтийг гаргаж зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн “Генетик нөөцийн тухай хууль,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн “зөвшөөрлийг” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.4-т заасны дагуу” гэж, 15 дугаар зүйлийн гарчгийн “олгох” гэсний дараа “, хүчингүй болгох” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/7 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг:

“6.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.3-т заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр харь ургамлыг байгальд тарималжуулна.”

2/7¹ дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

“4.Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын зүйлийн нэр, түүхий эдийн хэмжээ, хугацаа, газрыг орон нутгийн санал, мэргэжлийн эрдэм шинжилгээний байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн жил бүр тогтооно.”

3/12 дугаар зүйл:

“12 дугаар зүйл.Ургамлыг ахуйн зориулалтаар ашиглах

1.Иргэн ховор ургамлыг өөрийн ам бүлийн хүнсний болон ахуйн бусад хэрэгцээг хангах зорилгоор Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.13-т заасны дагуу сум, дүүргийн Засаг даргын зөвшөөрлөөр ашиглаж болно.

2.Ховор ургамлыг өөрийн ам бүлийн хүнсний болон ахуйн бусад хэрэгцээг хангах зорилгоор ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгоно.”

4/13 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

“3.Элбэг ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.25-д заасны дагуу сум, дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 2¹.8 дахь хэсэгт заасан хэмжээгээр энэ хуулийн 7¹.4 дэх хэсэгт нийцүүлэн олгоно.”

5/15 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

“2.Ургамлыг ашиглах зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу иргэн, аж ахуйн нэгжийн өргөдлийг хүлээн авч шийдвэрлэнэ.”

6/17 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг:

“1.Ургамлыг гадаад улсад гаргах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.19-д заасан төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.

2.Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгож, хүчингүй болгоно.”

7/20 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг:

“2.Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 13.6-д заасан мансууруулах бодис бүхий ургамал ашиглаж эм бэлтгэн найруулах зөвшөөрлийг аж ахуйн нэгж, байгууллагад мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн олгож, зөвшөөрлийг тусгай бүртгэлд бүртгэнэ.

3.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.”

4 дүгээр зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “хийлгэж, тухайн ургамлын нөөцийн хэмжээг тогтоолгож, ашиглахыг хүсч буй ургамлын зүйлийн нэр, эрхтэн, ашиглах зориулалт, хэмжээ, хугацаа, нөхөн сэргээх арга хэмжээг тусгасан төсөл боловсруулан холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар хянуулж ургамлыг ашиглах зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага буюу албан тушаалтанд өгнө.” гэснийг “хийлгэнэ.” гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “иргэн,” гэснийг, 17 дугаар зүйлийн гарчгийн “, гадаадын иргэн түүж бэлтгэх” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 12.9 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“12.9.Энэ хуулийн 12.1-д заасан тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2 дугаар зүйл. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн “өргөдөлд” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг шаардлагаас гадна дараах шаардлага хангасан аж ахуйн нэгж, байгууллагад байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх эрх олгоно.”

2 дугаар зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “байгалийн баялгийн нөөцийн үнэлгээ болон байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээг тус тус” гэснийг “байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ” гэж, мөн зүйлийн 4 дэх хэсгийн “байгалийн баялгийн нөөцийн үнэлгээ хийх эрхийг тухайн төрлийн байгалийн баялгийг хамгаалах, зохистой ашиглах асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ” гэснийг “байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ” гэж, 10¹ дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийн “аргачлал, эрх олгох” гэснийг “аргачлалын” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БАНК БУС САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“9.1.Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан этгээдэд банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Санхүүгийн зохицуулах хороо хугацаагүйгээр олгоно.”

2 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.10 дахь заалтыг, 9 дүгээр зүйлийн 9.2, 9.3 дахь хэсгийг, 18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Банкны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/6 дугаар зүйлийн 6.5 дахь хэсэг:

“6.5.Энэ хуулийн 6.1-д заасан үйл ажиллагааны зөвшөөрөл олгох нөхцөл, шаардлага болон 6.3-т заасан баримт бичгийн жагсаалт, агуулга, загварыг Монголбанк батална.”

2/23 дугаар зүйлийн 23.5-23.8 дахь хэсэг:

“23.5.Энэ хуулийн 6.1-д заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг Монголбанк энэ хуулийн 23.2-т заасан журмын дагуу хянаж, 23.3-т заасан хугацаанд шийдвэрлэж, хариу мэдэгдэнэ.

23.6.Банк байгуулах, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан банкны эрхлэх үйл ажиллагааны зөвшөөрлийг хугацаагүй олгоно.

23.7.Монголбанк зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор баримт бичгийн бүрдлийг шалгаж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 2.1, 2.2, 2.3-т заасан арга хэмжээг авна.

23.8.Зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг Монголбанк 30 хоногийн дотор магадлан шалгана.”

3/24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг:

“24.2.Монголбанк дараах үндэслэлээр банкны үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгохоос татгалзана:

24.2.1.энэ хууль, Монголбанкнаас тогтоосон шаардлагыг хангаагүй, Монголбанкны шийдвэрт өөрөөр заагаагүй бол тухайн банкинд урьдчилан сэргийлэх албадлагын арга хэмжээг авч байгаа бол;

24.2.2.тухайн үйл ажиллагааг эрхэлснээр банк, санхүүгийн салбарын тогтвортой байдалд сөрөг нөлөөлөх эрсдэлтэй болохыг Монголбанк тодорхойлсон бол;

24.2.3.Монголбанкнаас хуульд заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан шаардсан мэдээлэл, түүнийг нотлох баримтыг ирүүлээгүй, нотлох баримтын үндэслэл, тайлбар нь тодорхойгүй, тэдгээрийг тодорхойлох боломжгүй бол.”

4/26 дугаар зүйлийн 26.5 дахь хэсэг:

“26.5.Банкны нэр, байршлыг өөрчлөхөд тавих шаардлагыг Монголбанк тогтооно.”

5/36 дугаар зүйлийн 36.20 дахь хэсэг:

“36.20.Монголбанк дараах үндэслэлээр банк шинээр хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах, аливаа этгээд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болох, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ бүтцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрөл олгохоос татгалзана:

36.20.1.энэ хуулийн 24.1-д заасан үндэслэл бүрдсэн;

36.20.2.энэ хууль болон санхүүгийн хянан зохицуулах эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг хангаагүй;

36.20.3.банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэр, гарал үүслийг нотлох баримт бичиг энэ журмын шаардлагыг хангаагүй, хувьцаа эзэмшигчийн хууль ёсны үйл ажиллагаанаас олсон орлого болох нь нотлогдоогүй;

36.20.4.Монголбанкнаас шаардсан мэдээлэл болон тухайн мэдээллийг нотлох баримтыг ирүүлээгүй, нотлох баримтын үндэслэл, тайлбар нь тодорхойгүй, тэдгээрийг тодорхойлох боломжгүй;

36.20.5.банк, санхүүгийн салбарын тогтвортой байдалд сөргөөр нөлөөлөх эрсдэлтэй болохыг Монголбанк тодорхойлсон.”

2 дугаар зүйл.Банкны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.6 дахь хэсгийн “өөрчлөлт орох,” гэсний дараа “банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн бүтэц, хэмжээг өөрчлөх,” гэж, 48 дугаар зүйлийн 48.1.10 дахь заалтын “түдгэлзүүлэх,” гэсний дараа “, зөвшөөрлийг хүчингүй болгох” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Банкны тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/20 дугаар зүйлийн 20.4 дэх хэсэг:

“20.4.Банк үүсгэн байгуулах, банкныг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах, банкны хувьцааг эзэмших хязгаарлалтыг тооцох, тогтоох харилцаанд баримтлах нөхцөл, шаардлагыг энэ хуульд нийцүүлэн Монголбанк тогтооно.”

2/22 дугаар зүйл:

“22 дугаар зүйл.Банкны нэгж байгуулах, үйл ажиллагаанд тавих шаардлага

22.1.Банкны нэгж байгуулах, бүртгэхэд тавигдах нөхцөл, шаардлагыг Монголбанк тогтооно.

22.2.Банкны салбар байгуулах зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл нь энэ хуулийн 22.1-д заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичгийн жагсаалтыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасантай нийцүүлэн Монголбанк батална.

22.3.Гадаадын банк, банкны салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулах хуулийн этгээд энэ хуулийн 19 дүгээр зүйл, 22 дугаар зүйлийн 22.1-д заасан шаардлагыг хангаж, 20 дугаар зүйлд заасан баримт бичгээс гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлж Монголбанканд хүргүүлнэ:

22.3.1.Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр банк, банкны салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулах тухай гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагын гаргасан шийдвэр;

22.3.2.харьяалах улсын эрх бүхий төрийн байгууллагын Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр үйл ажиллагаа явуулахыг зөвшөөрсөн шийдвэр;

22.3.3.хуульд заасан бусад.

22.4.Хуульд заасны дагуу байгуулагдсан гадаадын банк, банкны салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагаанд тавих нэмэлт шаардлагыг Монголбанкны журмаар тогтооно.”

3/23 дугаар зүйлийн 23.4 дэх хэсэг:

“23.4.Энэ хуулийн 6.1-д заасан зөвшөөрлийг банк байгуулах тусгай зөвшөөрөлтэй хамт олгож болно.”

4 дүгээр зүйл.Банкны тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн гарчгийн “Банк байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгох” гэснийг “Банк байгуулах, банкны үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох” гэж, 24 дүгээр зүйлийн гарчгийн “Банк байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзах” гэснийг “Банк байгуулах, банкны үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгохоос татгалзах” гэж, мөн зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “нөхцөлд” гэснийг “үндэслэлээр” гэж, 36 дугаар зүйлийн 36.11 дахь хэсгийн “журмыг” гэснийг “нөхцөл, шаардлагыг” гэж, 67 дугаар зүйлийн 67.2 дахь хэсгийн “цуцлана” гэснийг “хүчингүй болгоно” гэж, 68 дугаар зүйлийн 68.1.1 дэх заалтын “цуцалсан” гэснийг “хүчингүй болгосон” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Банкны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “, банкны хувьцааг эзэмших зөвшөөрөл” гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БИЕИЙН ТАМИР, СПОРТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/16 дугаар зүйл:

“16 дугаар зүйл. Сургалт-дасгалжуулалтыг удирдан зохион байгуулах

16.1. Спортын дасгалжуулагчид мэргэжлийн зэрэг олгох журмыг биеийн тамир, спортын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

16.2. Өсвөр үе, залуучууд, насанд хүрэгчдийн үндэсний шигшээ багийн сургалт-дасгалжуулалтыг удирдах дасгалжуулагч нь энэ хуулийн 16.1-д заасан журмын дагуу мэргэжлийн зэргийг авсан байна.

16.3. Биеийн тамир, спортын боловсрол олгох их, дээд сургуулийг дасгалжуулагчийн мэргэжлээр төгсөөгүй иргэн спортын сургалт-дасгалжуулалтыг энэ хуулийн 16.1-д заасан журмын дагуу мэргэжлийн зэрэг авсны үндсэн дээр эрхэлж болно.”

2/22 дугаар зүйлийн 22.4 дэх хэсэг:

“22.4. Тамирчин, спортын шүүгчид олгох спортын зэргийг тухайн спортын холбоо тогтоож, олгоно.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАРИЛГЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Барилгын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/19 дүгээр зүйлийн 19.3 дахь хэсэг:

“19.3.Тусгай зөвшөөрлийг барилга байгууламжийн төвөгшил болон тухайн хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааны төрөл, тогтвортой байдлыг харгалзан хуулийн этгээдийн хүсэлтийн дагуу дараах зарчмаар шатлан ахиулж олгоно:

19.3.1.энэ хуулийн 33.1.15-д заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдэд бага төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, өргөх байгууламжийн угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг;

19.3.2.бага төвөгшилтэй барилга байгууламжийн тусгай зөвшөөрөлтэй, тухайн чиглэлээр нэгээс доошгүй жил үйл ажиллагаа явуулж, гүйцэтгэсэн ажлаа тогтоосон хугацаанд тайлагнадаг хуулийн этгээдэд дунд төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, өргөх байгууламжийн угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг;

19.3.3.дунд төвөгшилтэй барилга байгууламжийн тусгай зөвшөөрөлтэй, тухайн чиглэлээр гурваас доошгүй жил үйл ажиллагаа явуулж, гүйцэтгэсэн ажлаа тогтоосон хугацаанд тайлагнадаг хуулийн этгээдэд өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, өргөх байгууламжийн угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг;

19.3.4.өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламжийн тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн хүсэлтийн дагуу онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, өргөх байгууламжийн угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг;

19.3.5.хуулийн этгээдийн барилгын материалын үйлдвэрийн бага, дунд, өндөр хүчин чадлыг нь харгалзан энэ хуулийн 19.3-т заасан зарчмын дагуу барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг;

19.3.6.энэ хуулийн 33.1.15-д заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдэд энэ хуулийн 19.3.1, 19.3.2, 19.3.3, 19.3.4-т зааснаас бусад ангилалд хамаарах барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх,

барилгын материалын үйлдвэрлэл, өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг.”

2/20 дугаар зүйлийн 20.3.5 дахь заалт:

“20.3.5.барилгын материал үйлдвэрлэгч хуулийн этгээдийн тухайд тохирлын гэрчилгээ.”

3/20 дугаар зүйлийн 20.11-20.13 дахь хэсэг:

“20.11.Энэ хуулийн 4.1.24-т заасан ажлыг тухайн барилгын ангиллын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээд гүйцэтгэнэ.

20.12.Энэ хуулийн 10.1.5, 20.2-т заасан тусгай зөвшөөрлийн өргөдөлд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг нэмэлтээр хавсаргана:

20.12.1.энэ хуулийн 10.1.5, 20.2-т заасан барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах даалгаврыг хянан баталгаажуулсан холбогдох мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлт;

20.12.2.энэ хуулийн 10.1.5, 20.2-т заасан барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөлд хийсэн магадлалын дүгнэлт;

20.12.3.өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрөл.

20.13.Барилгын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээхтэй холбогдсон харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлд заасан журмаар зохицуулна.”

4/28 дугаар зүйлийн 28.7 дахь хэсэг:

“28.7.Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд шаардлагатай тохиолдолд энэ хуулийн 28.5-д зааснаас гадна нийтийн болон гуравдагч этгээдийн эрх, ашиг сонирхлыг хөндсөн эсэхийг тогтоох ажиллагаа явуулж болно.”

5/30 дугаар зүйлийн 30.5 дахь хэсэг:

“30.5.Энэ хуулийн 27.1.2-т заасан байгууллага барилга байгууламжийн барилгын ажил эхлүүлэх, үргэжлжүүлэх зөвшөөрөл олгох явцад энэ хуулийн 27.3-т заасан үндэслэл тогтоогдсон бол холбогдох эрх бүхий байгууллагаас олгосон архитектур төлөвлөлтийн даалгавар, зураг төслийн магадлалын дүгнэлт, барилгын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох үндэслэл болно.”

2 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.5 дахь хэсгийн “шийдвэрлэж,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаагаар” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг:

“20.1.Барилгын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийг цахимаар хүлээн авч, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлд заасан журмаар хянан шийдвэрлэнэ.”

2/20 дугаар зүйлийн 20.6 дахь хэсэг:

“20.6.Барилгын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийг сунгах харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлд заасан журмаар зохицуулна.”

3/20 дугаар зүйлийн 20.8 дахь хэсэг:

“20.8.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараах тохиолдолд барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгож, олон нийтэд мэдээлнэ:

20.8.1.энэ хуулийн 12, 13, 14 дүгээр зүйлд заасан шаардлагыг зөрчсөнийг барилгын улсын хяналт хэрэгжүүлэх байгууллага, албан тушаалтны дүгнэлтээр тогтоосон;

20.8.2.тусгай зөвшөөрөлд заасан үйл ажиллагааг хоёр жил дараалан эрхлээгүй, эсхүл үйл ажиллагаагаа зогсоосон.”

4/27 дугаар зүйл:

“27 дугаар зүйл.Барилгын ажлын зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагаа

27.1.Барилгын ажлын зөвшөөрлийг дараах эрх бүхий этгээд олгоно:

27.1.1.энэ хуулийн 32.1.5-д заасан зөвшөөрлийг Засгийн газар;

27.1.2.энэ хуулийн 10.1.5, 20.2-т заасан зөвшөөрлийг барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага;

27.1.3.энэ хуулийн 27.1.1, 27.1.2-т зааснаас бусад зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга.

27.2.Барилгын ажлын зөвшөөрлийг энэ хуулийн 28.2-т заасан баримт бичгийг үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаагаар олгоно.

27.3.Дараах үндэслэлээр барилгын ажлын зөвшөөрөл олгохоос татгалзана:

27.3.1.хот байгуулалтын баримт бичигт заасан шаардлагыг хангаагүй;

27.3.2.зураг, төсөлд магадлал хийгдээгүй;

27.3.3.энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан олон нийтийн болон гуравдагч этгээдийн эрх, ашиг сонирхлыг хангаагүй болохыг эрх бүхий байгууллага тогтоосон.

27.4.Энэ хуулийн 32.1.5-д заасан барилга байгууламжийн барилгын ажлын зөвшөөрлийн хүсэлтийг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаанд магадлан шалгаж, холбогдох баримт бичгийг магадлан шалгах ажиллагаа дууссанаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

27.5.Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 20.1-д заасан хүсэлтийг ажлын таван өдрийн дотор хянаж, холбогдох саналыг Засгийн газарт хүргүүлнэ.

27.6.Засгийн газар барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас ирүүлсэн зөвшөөрөл олгох болон хүчингүй болгох саналыг ажлын 15 өдрийн дотор хэлэлцэж, шийдвэрлэнэ.

27.7.Энэ хуулийн 32.1.5-д заасан зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх эрх хэмжээг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлнэ.

27.8.Энэ хуулийн 27.1.2, 27.1.3-т заасан зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

4 дүгээр зүйл.Барилгын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн “олгоно.” гэснийг “олгох бөгөөд барилгын ажил гүйцэтгэж дуусах хүртэл хугацаанд хүчин төгөлдөр байна.” гэж, мөн зүйлийн 20.9 дэх хэсгийн “байгууллагад” гэснийг “байгууллага болон чиг үүргийг нийтийн эрх зүйн гэрээний үндсэн дээр шилжүүлэн авсан этгээдэд” гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсгийн “Энэ” гэснийг “Барилгын ажлын зөвшөөрлийг хуулийн этгээдэд олгох бөгөөд энэ” гэж, мөн зүйлийн 28.6 дахь хэсгийн “35.1” гэснийг “27.1” гэж, 33 дугаар зүйлийн 33.1.15 дахь заалтын “тусгай зөвшөөрөл олгох, үйлчилгээний хөлс тогтоох, тэдгээрт хяналт тавих журам батлах” гэснийг “тавих нөхцөл, шаардлага болон үйлчилгээний хөлс тогтоох, хяналт тавих журмыг батлах” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГААЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гаалийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/139 дүгээр зүйлийн 139.1.7-139.1.18 дахь заалт:

“139.1.7. хугацаа хэтэрсэн татварын өргүй тухай татварын байгууллагын тодорхойлолт;

139.1.8. хугацаа хэтэрсэн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өргүй тухай нийгмийн даатгалын байгууллын тодорхойлолт;

139.1.9. цахим төлбөрийн баримтын системд холбогдсоныг нотлох баримт бичиг;

139.1.10. хариуцлагын даатгалын гэрээ;

139.1.11. барилга байгууламж өмчлөх, газар эзэмших, өмчлөх гэрчилгээ, эсхүл газар, барилга байгууламж өмчлөгч, эзэмшигчтэй байгуулсан түрээсийн гэрээ, газар өмчлөгчийн зөвшөөрөл;

139.1.12. задгай талбайд үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний дүгнэлт;

139.1.13. тухайн аж ахуйн нэгжийн үүсгэн байгуулагч болон гүйцэтгэх удирдлага нь сүүлийн гурван жилийн хугацаанд ял шийтгүүлж байсан эсэх талаарх лавлагаа;

139.1.14. гаалийн баталгаат үйлдвэрийн газрын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд Монгол Улсын Засгийн газраас баталсан тэргүүлэх ач холбогдол бүхий салбарын жагсаалт;

139.1.15. гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газрын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд байршуулах бараа нь шинэлэг, дэвшилтэд техник, технологи болохыг тухайн салбар хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагаас тодорхойлсон албан бичиг;

139.1.16. гаалийн баталгаат барилгын талбайн үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд тухайн талбайд барих байгууламж нь Монгол Улсын эдийн засагт стратегийн чухал ач холбогдол бүхий барилга байгууламж болохыг тогтоосон, барилга байгууламжийг байгуулах, газар олгох тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр;

139.1.17.татваргүй барааны дэлгүүрийн сонгон шалгаруулалтад оролцох тохиолдолд:

139.1.17.1.өөрийн хөрөнгийн хэмжээ нь нэг сая ам.доллартай тэнцэх хэмжээний төгрөгөөс доошгүй болохыг аудитаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан;

139.1.17.2.хилийн чанад дахь бараа нийлүүлэгчтэй бараа тогтмол нийлүүлэх талаар байгуулсан гэрээ;

139.1.17.3.татваргүй барааны дэлгүүрт нийлүүлэгдэх барааны загвар, гэрэл зургийг харуулсан католог, альбом;

139.1.17.4.татваргүй барааны дэлгүүрт орсон барааг гаалийн байгууллагын хяналтгүй худалдаалахгүй байх талаар гаргасан баталгаа;

139.1.17.5.олон улсын нисэх буудалд татваргүй барааны дэлгүүр ажиллуулах тохиолдолд татваргүй барааны дэлгүүрийн зориулалтаар үйл ажиллагаа явуулах талбай олгох талаарх нисэх буудлын захиргааны тодорхойлолт;

139.1.17.6.хилийн боомтод татваргүй барааны дэлгүүр ажиллуулах тохиолдолд татваргүй барааны дэлгүүрийн зориулалтаар үйл ажиллагаа явуулах боломжтой талаар улсын хил хамгаалах байгууллагын тодорхойлолт;

139.1.17.7.татваргүй барааны дэлгүүрийг гаалийн нутаг дэвсгэрийн гүнд ажиллуулах тохиолдолд үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ, эсхүл өмчлөгч, эзэмшигчтэй байгуулсан түрээсийн гэрээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар.”

2/171 дүгээр зүйлийн 171.1.9, 171.1.10 дахь заалт:

“171.1.9.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 38.1-д заасан мэдээллийн цахим сан, цахим төлбөрийн баримтын системд холбогдсон байх;

171.1.10.хилийн боомт, олон улсын нисэх буудалд ажиллаж байгаа татваргүй барааны дэлгүүр зорчигчийн гадаадад зорчих тийз, гадаад паспорт, гаалийн нутаг дэвсгэрийн гүнд байрлах дэлгүүр нь Монгол улсад суугаа дипломат төлөөлөгчийн газрын болон олон улсын байгууллагын дипломат эрх ямба, дархан эрх эдлэх албан тушаалтнуудын паспорт, эсхүл дипломат үнэмлэх болон худалдан авсан барааны мэдээллийг борлуулалт хийх тухай бүр цахим төлбөрийн баримтын системд бүртгэж, цахим баримт олгох.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАДААДЫН ИРГЭНИЙ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд дараах агуулгатай 7.6-7.10 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“7.6.Зөвшөөрөл хүсэгч нь улсын онц чухал объектод гадаадын иргэнийг ажиллуулах зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг гадаадын иргэний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад гаргана.

7.7.Гадаадын иргэн эрх бүхий байгууллагаас олгосон зөвшөөрлийн дагуу улсын онц чухал объектод ажиллаж болно.

7.8.Гадаадын иргэний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ зүйлийн 7.6-д заасан өргөдлийг хүлээн авч, Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу магадлан шалгах ажиллагааг хэрэгжүүлж, саналаа хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар дамжуулан Засгийн газарт хүргүүлнэ.

7.9.Засгийн газар зөвшөөрлийг олгох эсэхийг ажлын 15 өдрийн дотор хэлэлцэн шийдвэрлэнэ.”

7.10.Гадаадын иргэний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага зөвшөөрлийг хүчингүй болгох саналыг энэ хуулийн 7.8-д заасан журмын дагуу Засгийн газарт хүргүүлж, шийдвэрлүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЗРЫН ТОСНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.1.7-4.1.10 дахь заалт:

“4.1.7. “бүх төрлийн шатахуун” гэж боловсруулах үйлдвэрт технологийн дагуу боловсруулагдсан эцсийн бүтээгдэхүүн буюу автобензин, дизель түлш, онгоцны түлш, шатдаг хий болон керосин, дайвар бүтээгдэхүүн;

4.1.8. “бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа” гэж энэ хуулийн 4.1.7-д заасан бүтээгдэхүүнийг түгээх станц, зориулалтын цэгээс борлуулахыг;

4.1.9. “газрын тосны боловсруулах үйлдвэр” гэж газрын тос, нүүрс, нүүрс-устөрөгчийн нэгдлүүдийг энгийн болон гүн боловсруулалтын аргаар энэ хуулийн 4.1.1-д заасан бүтээгдэхүүн гаргаж авах зориулалт бүхий байгууламжийн цогцолборыг;

4.1.10. “дайвар бүтээгдэхүүн” гэж газрын тосыг боловсруулах үйлдвэрлэлийн нэрлэгийн явцад гарсан үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах, эсхүл дараагийн шатны боловсруулалтад орох нүүрс-устөрөгчийн химийн нэгдлүүдийг;

2/7 дугаар зүйлийн 7.3-7.5 дахь хэсэг:

“7.3. Бүх төрлийн шатахуун импортлох тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах бичиг баримтыг бүрдүүлнэ:

7.3.1. тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

7.3.2. нийлүүлэгчтэй байгуулсан гэрээ, орчуулгын хамт;

7.3.3. бүтээгдэхүүний гарал үүслийн гэрчилгээ, орчуулгын хамт.

7.4. Энэ хуулийн 7.3-т заасан тусгай зөвшөөрлийг бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа эрхлэх, газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдэд олгоно.

7.5. Бүх төрлийн шатахуун импортлох тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулахад энэ хуулийн 7.3-т зааснаас гадна Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлийн 8-д заасны дагуу газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлолтыг хавсаргана.”

3/8 дугаар зүйлийн 8.5 дахь хэсэг:

“8.5.Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулахад энэ хуулийн 8.3-т зааснаас гадна Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлийн 8-д заасны дагуу газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлолтыг хавсаргана.”

4/9 дүгээр зүйлийн 9.4-9.6 дахь хэсэг:

“9.4.Бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулахад энэ хуулийн 9.2-т зааснаас гадна Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлийн 8-д заасны дагуу газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлолтыг хавсаргана.

9.5.Бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

9.5.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

9.5.2.жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээ, эсхүл түрээсийн гэрээ;

9.5.3.мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт.

9.6.Бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулахад энэ хуулийн 9.5-д зааснаас гадна Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлийн 8-д заасны дагуу газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлолтыг хавсаргана.”

5/12 дугаар зүйлийн 12.2, 12.3 дахь хэсэг:

“12.2.Бүх төрлийн шатахууныг импортлох, бүх төрлийн шатахууны бөөний, жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх, газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч дараах нийтлэг үүргийг хүлээнэ:

12.2.1.энэ хуулийн 4.1.3, 4.1.4, 4.1.9-д заасан байгууламж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн цогцолбор нь холбогдох норм, дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэх талаар газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас техник, технологийн дүгнэлт гаргуулах;

12.2.2.бүх төрлийн шатахууны импорт, үлдэгдэл, нөөц, борлуулалтын тайлан, мэдээг төрийн байгууллагын тогтоосон хугацаанд болон шаардлагатай тохиолдолд гаргаж өгөх;

12.3.Энэ хуулийн 12.2.1-д заасан дүгнэлтийг гаргуулахад дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

12.3.1.улсын бүртгэлийн гэрчилгээ;

12.3.2.үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээ;

12.3.3.газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ;

12.3.4.улсын комиссын акт;

12.3.5.эрх бүхий байгууллагаар боловсруулж, баталгаажуулсан зураг төсөл;

12.3.6.үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүн дэх түүхий эдийн орц, найрлага, хувь хэмжээ, боловсруулалтын аргыг тусгасан үйлдвэрлэгчийн гэрчилгээ, эрх бүхий байгууллагаар батлуулсан технологийн стандарт.”

2 дугаар зүйл.Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.1.6 дахь заалт:

“4.1.6.“бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа” гэж энэ хуулийн 4.1.7-д заасан бүтээгдэхүүнийг энэ хуулийн 4.1.3-т заасан агуулахаас борлуулахыг;”

2/5 дугаар зүйлийн 5.2.2 дахь заалт:

“5.2.2.газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, бүх төрлийн шатахууныг импортлох, бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох;”

3/5 дугаар зүйлийн 5.2.5 дахь заалт:

“5.2.5.бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох эрхийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 1-д заасны дагуу төрийн холбогдох байгууллагад шилжүүлж болно.”

4/8 дугаар зүйлийн 8.3 дахь хэсэг:

“8.3.Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

8.3.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

8.3.2.үйлдвэрлэлийн төсөл буюу техник, эдийн засгийн үндэслэлийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлсэн байх;

8.3.3.мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт;

8.3.4.түүхий эд нийлүүлэгчтэй байгуулсан гэрээ, орчуулгын хамт.”

5/9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсэг:

“9.2.Бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

9.2.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

9.2.2.агуулахын үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрчилгээ, эсхүл түрээсийн гэрээ;

9.2.3.мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЗРЫН ХЭВЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын хэвлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/15 дугаар зүйлийн 8-13 дахь хэсэг:

“8.Энэ зүйлийн 1, 4 дэх хэсэгт заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.

9.Энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.5-д заасан тусгай зөвшөөрөлтэй этгээдэд олгоно.

10.Засгийн газар энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийн түдгэлзүүлэх, сэргээх эрхийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн ~~4-дэх хэсэгт~~ 1-д заасны дагуу байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад шилжүүлнэ.

11.Энэ хуулийн 6 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл болон зөвшөөрөл сунгуулах өргөдлийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хүлээн авах, магадлан шалгах ажиллагааг ажлын 15 өдрийн дотор явуулах бөгөөд уг ажиллагааг дууссанаас хойш ажлын таван өдрийн дотор холбогдох саналыг Засгийн газарт хүргүүлнэ.

12.Засгийн газар энэ зүйлийн 11 дэх хэсэгт заасан саналыг ажлын 15 өдөрт багтаан хэлэлцэж, шийдвэр гаргана.

13.Энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид тавигдах тусгай болзол, шалгуурыг байгаль орчны болон эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.”

2/42 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

“4.Энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2 дугаар зүйл. Газрын хэвлийн тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“3.Ашигт малтмал олборлохоос өөр зориулалтаар газрын хэвлий ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 8.28-д заасны дагуу тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга олгоно.”

3 дугаар зүйл.Газрын хэвлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн “тухай асуудлыг Засгийн газар шийдвэрлэнэ” гэснийг “зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 8.3-т заасны дагуу Засгийн газар олгоно” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЛТ ЗЭВСГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Галт зэвсгийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Монгол Улсын Үндсэн хууль,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Галт зэвсгийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2 дахь хэсгийн, 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийн, 19 дүгээр зүйлийн 19.5 дахь хэсгийн “зөвшөөрөл олгоно.” гэснийг “шийдвэр гаргана.” гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.5 дахь хэсгийн “загвар, гэрчилгээ олгох журмыг” гэснийг “загварыг” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.8 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“18.8. Гал түймрийн аюулын үнэлгээг Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7.3-т заасан тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд гүйцэтгэнэ.”

2 дугаар зүйл. Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.8 дахь хэсгийг, 18.8.1, 18.8.2, 18.8.3, 18.8.4 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 7.7, 7.8 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“7.7. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.8-д заасан гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрлийг таван жилийн хугацаатай олгох бөгөөд тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмаар зохицуулна.

7.8. Энэ хуулийн 7.3.1-д заасан үнэлгээ хийх бүрэлдэхүүнд тавигдах мэргэшлийн шаардлагыг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тогтооно.”

2 дугаар зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсэг:

“7.3. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 11.8-д заасны дагуу онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага дараах шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдэд гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрөл олгоно:”

2/7 дугаар зүйлийн 7.3.2 дахь заалт:

“7.3.2. гамшгийн эрсдэлийн судалгаа, шинжилгээний зориулалт бүхий стандартын шаардлага хангасан багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжтэй байх;”

3 дугаар зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3.1 дэх заалтын “шинжээчийн” гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Генетик нөөцийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Иргэний хууль,” гэсний өмнө “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Генетик нөөцийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“15 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох

15.1. Энэ хуулийн 13.1-д заасан этгээд генетик нөөц, генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийг судалгааны болон ашиг олох зорилгоор ашиглах өргөдлийг төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргах бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг хавсаргана:

15.1.1. энэ хуулийн 16.1.2-т заасан мэдээлэл болон генетик нөөц, генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийн танилцуулга;

15.1.2. хуулийн этгээдийн гэрчилгээний хуулбар;

15.1.3. хуулийн этгээдийн танилцуулга;

15.1.4. гадаадын хуулийн этгээд бол дотоодын хуулийн этгээдтэй хийсэн хамтран ажиллах гэрээ;

15.1.5. энэ хуулийн 10.3.2-т заасан ашиглалтын цахим бүртгэлд бүртгүүлсэн баримт;

15.1.6. энэ хуулийн 14.1-д заасан урьдчилсан зөвшөөрөл;

15.1.7. энэ хуулийн 8.1.2-т заасан газар зүйн гарал үүслийн тодорхойлолт;

15.1.8. генетик нөөц, генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийг хадгалах, хамгаалах, байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхээс сэргийлэх арга хэмжээний танилцуулга.

15.2. Тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

15.3. Тусгай зөвшөөрөл олгох тухай шийдвэрийг Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтийг үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу гаргах бөгөөд мөн хуулийн 2.2 дугаар зүйлийн 1-д заасан хугацаагаар олгоно.

15.4.Тусгай зөвшөөрлийг сунгах асуудлыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлд заасан журмаар зохицуулна.

15.5.Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх асуудлыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлд заасан журмаар зохицуулна.

15.6.Хүнс, хөдөө аж ахуйн ургамлын генетик нөөцийн тухай Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан ургамлыг хүнс, тэжээлийн зорилгоор ашиглах тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл шаардахгүй.

15.7.Их, дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллага Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 3.1.3-т заасан суурь судалгааг Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт хийхэд энэ хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл шаардахгүй.

15.8.Энэ хуулийн 15.7-д заасан судалгааны ажил эхлэхээс өмнө холбогдох мэдээллийг энэ хуулийн 10.3.2-т заасан ашиглалтын цахим бүртгэлд бүртгүүлэх бөгөөд судалгааны ажлын үр дүнг хагас жил тутамд шинэчлэн энэ хуулийн 10.1-д заасан мэдээллийн санд тайлагнах үүрэгтэй.

15.9.Мэргэжлийн зөвлөл тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, түүнд хавсгаргасан баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын 14 хоногт багтаан дүгнэлтээ гаргаж, тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагад танилцуулна.

15.10.Ургамал, амьтны биологийн нөөц бэлтгэх зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг Байгалийн ургамлын тухай хууль, Ойн тухай хууль, Амьтны тухай хуулиар тус тус зохицуулна.

15.11.Төрийн захиргааны төв байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд заасан журмаас гадна дараах үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

15.11.1.Мэргэжлийн зөвлөл тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үр шимийн гэрээний хэрэгжилтийг хангалтгүй гэж дүгнэлт гаргасан;

15.11.2.энэ хуулийн 15.1.4-т заасан хамтран ажиллах гэрээг цуцалсан, эсхүл дуусгавар болгосон;

15.11.3.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

15.11.4.хуулийн этгээд татан буугдсан;

15.11.5.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч генетик нөөцийг ашиглахаар заасан хувь, хэмжээг хэтрүүлсэн, эсхүл хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй.

15.12.Эрдэм шинжилгээ, судалгааны үр дүнг ашиг олох зорилгоор ашиглах тохиолдолд дахин өргөдөл гаргаж тусгай зөвшөөрөл авна.

15.13.Тусгай зөвшөөрлийг бусдад шилжүүлэхийг хориглоно.

15.14.Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ нь олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн нийцлийн гэрчилгээний үндэслэл болох бөгөөд тухайн генетик нөөцийн ашиглалт хуулийн дагуу хэрэгжиж байгааг хянах хэрэгсэл болно.”

3 дугаар зүйл.Генетик нөөцийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалтын “генетик нөөц, генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийг ашиглах” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.8-д заасан” гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн, 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.4 дэх хэсгийн “хүсэлт” гэснийг “өргөдөл” гэж, 14.6 дэх хэсгийн “Хүсэлт” гэснийг “Өргөдөл” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЭРЭЭТ ХАРУУЛ ХАМГААЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Иргэний хууль,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж, 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалтын “байгууллага” гэж” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль болон” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг:

“5.1.Харуул хамгаалалтын үйл ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага /цаашид “эрх бүхий байгууллага” гэх/-аас олгосон тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхэлнэ.”

2/7 дугаар зүйл:

“7 дугаар зүйл.Харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох

7.1.Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг эрх бүхий байгууллагад гаргах бөгөөд өргөдөлд Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна энэ хуулийн 6.1-д заасныг нотлох баримт, харуул хамгаалалтад ажиллах албан хаагч тус бүрийн тодорхойлолт, тэдгээрийн эрүүл мэндийн магадлагааг хавсаргана.

7.2.Энэ зүйлийн ~~1 дэх хэсэгт~~ хуулийн 7.1-д заасан баримт бичиг нь эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй.

7.3.Эрх бүхий байгууллага зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу хянан шийдвэрлэнэ.”

3/21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсэг:

“21.3.Эрх бүхий байгууллага харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу шийдвэрлэнэ.”

3 дугаар зүйл.Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалтын “эрх бүхий байгууллагад бүртгүүлж,” гэснийг “тусгай зөвшөөрөл авч,” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.6 дахь хэсгийн “14 хоногийн” гэснийг “10 өдрийн ” гэж, 39 дүгээр зүйлийн 39.3 дахь хэсгийн “ажлын 14” гэснийг “30” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.6 дахь хэсгийн “өргөдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 45 хоногийн дотор” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Даатгалын тухай хуулийн 69 дүгээр зүйлийн 69.6 дахь хэсгийн “14 хоногийн” гэснийг “10 өдрийн” гэж, 70 дугаар зүйлийн 70.3 дахь хэсгийн “ажлын 14” гэснийг “30” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Даатгалын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.7 дахь хэсгийн “өргөдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 45 хоногийн дотор” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 9.6, 9.7 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“9.6.Энэ зүйлийн 9.3.2-т заасан зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.

9.7.Энэ зүйлийн 9.3.2-т заасан зөвшөөрлийг олгоход нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагаас санал авсан байна.”

2 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3.2 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“9.3.2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.11-д заасны дагуу хот, суурин газрын авто замын зурвас газарт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх **зорилгоор талбай ашиглах** зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох;”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАР СУРТАЛЧИЛГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“9 дүгээр зүйл.Гадна зар сурталчилгаа

9.1.Гадна зар сурталчилгаанд нийтийн эзэмшлийн барилга байгууламж, зам, гудамж, талбайд самбар, гэрэл дохио, гэрэлтүүлэг болон хөдөлгөөнгүй бусад хэрэгслийн тусламжтайгаар байрлуулах зар сурталчилгаа хамаарна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.12-т заасны дагуу гадна зар сурталчилгаа байрлуулах зөвшөөрлийг тухайн аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар олгоно.

9.2.Энэ хуулийн 9.1-д заасан зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд гадна зар сурталчилгаа байрлуулах зөвшөөрлийг олгох, сунгах, хүчингүй болгохтой холбогдох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.

9.3.Гадна зар сурталчилгаа байрлуулах зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг хавсаргана:

9.3.1.гадна зар сурталчилгаа байрлуулах байршил, солбилцлын цэг;

9.3.2.гадна зар сурталчилгааны байгууламжийн ангилал, төрөл, тоо, хэмжээ, ажлын зураг;

9.3.3.орон сууцны зориулалттай барилгын цонхгүй цул хана, дээвэрт сурталчилгааны байгууламж байрлуулах бол тухайн сурталчилгаа байрлуулах хэсэгт хамааралтай орон сууц өмчлөгчдийн энгийн олонх зөвшөөрснийг баталсан сууц өмчлөгчдийн холбооны удирдах зөвлөлийн хурлын тогтоол.

9.4.Гадна зар сурталчилгаа байрлуулахыг хориглох байршил, тухайн нутаг дэвсгэрт байрлуулах гадна зар сурталчилгааны өнгө, үзэмж, хэлбэр, аюулгүй ажиллагааны болон стандартын нийтлэг шаардлагыг тухайн шатны нутгийн өөрөө удирдах байгууллага тогтоож болно.

9.5.Энэ зүйлийн 9.1-д заасан зөвшөөрөлд тавигдах нөхцөл, шаардлагыг нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батална.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Зөвшөөрлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/1.3 дугаар зүйлийн 4.9 дэх заалт:

“4.9.цэргийн зориулалттай зэвсэглэл, техник, галт хэрэглэлийг үйлдвэрлэх, экспортлох, импортлох.”

2/6.2 дугаар зүйлийн 1.8 дахь заалт:

“1.8.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.6-д заасан хугацаанд улсын тэмдэгтийн хураамжийг төлөөгүй.”

3/7.1 дүгээр зүйлийн 7 дахь хэсэг:

“7.Эдийн засаг, хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 3.2 дугаар зүйлийн 2.3-т заасан асуудлыг мэдээлэл технологийн дэвшилтэд аргыг ашиглан хүртээмжтэй хэлбэрээр нийтэд мэдээлнэ.”

4/8.1 дүгээр зүйлийн ~~1 дэх хэсгийн 30, 31~~ 1.30, 1.31 дэх заалт:

1.30.ойгоос мод бэлтгэх эрх	Ойн анги, эсхүл сум, дүүргийн эрх бүхий албан тушаалтан
1.31.газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

5/8.2 дугаар зүйлийн 1.16 дахь заалт:

1.16.генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
---	--

6/8.2 дугаар зүйлийн 10.12-10.14 дэх заалт:

10.12.нийтийн эзэмшил гудамж, талбайд худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах	Тухайн аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга
---	---

10.13.тогтоосон агаарын хаалганаас гадуур нэвтрэх агаарын хөлөгт зөвшөөрөл олгох	Цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага
10.14.хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх	Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн Командлал, эсхүл Хил хамгаалах ерөнхий газар

2 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн, 3.3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “эрхээ” гэсний дараа “бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн” гэж, 7.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн “хуульд заасан” гэсний дараа “зөвшөөрөл хүссэн болон сунгуулах өргөдлийг хүлээн авах, өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг магадлан шалгах, шийдвэр гаргах үйл ажиллагааны явц болон” гэж, мөн зүйлийн 3, 6 дахь хэсгийн “1-д заасан” гэсний дараа “явцын мэдээлэл,” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/5.6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

“1.Энэ хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.8, 1.15, 1.23, 1.24, 1.25, 1.29 дэх заалт, 6 дахь хэсгийн 6.12 дахь заалтад заасан *тусгай* зөвшөөрлийг дуудлага худалдааны журмаар, 8.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.18 дахь заалт, 5 дахь хэсгийн 5.1 дэх заалт, 8 дахь хэсгийн 8.14, 8.28, 8.29 дэх заалт, 9 дэх хэсгийн 9.2, 9.6, 9.7, 9.8, 9.9, 9.10, 9.11 дэх заалт, 11 дэх хэсгийн 11.1, 11.9, 11.12 дахь заалт, 12 дахь хэсгийн 12.1, 12.2, 12.14 дэх заалтад заасан тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын журмаар олгоно.”

2/8.2 дугаар зүйлийн 5.1 дэх заалт:

5.1.гадаадын төрийн өмчит хуулийн этгээд этгээд уул уурхай, эсхүл банк, санхүү, эсхүл хэвлэл, мэдээлэл, харилцаа холбооны салбарт үйл ажиллагаа эрхлэх зорилгоор Монгол Улсын хуулийн этгээдийн нийт гаргасан хувьцааны 33 буюу түүнээс дээш хувийг эзэмших	Эдийн засаг, хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
---	--

3/8.2 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэг:

“8.Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
8.1.мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийх	Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

8.2.кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ хийх	Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
8.3.радио давтамжийг нийтийн үйлчилгээний бус зориулалтаар ашиглах	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо

4/8.2 дугаар зүйлийн 10-дахь хэсгийн 10.11 дэх заалт:

10.11.хот, суурин газрын авто замын зурвас газарт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах	Тухайн аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга
---	---

4 дүгээр зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.2 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.7 дахь заалтын “стандартыг” гэснийг “стандарт, техникийн зохицуулалтыг” гэж, 5.3 дугаар зүйлийн 2, 7 дахь хэсгийн “шийдвэрийг” гэснийг “шийдвэр болон улсын тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ, төлөх хугацааны талаар” гэж, 6.2 дугаар зүйлийн 1.8 дахь заалтын дугаарыг “1.9” гэж, 7.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийн “Эрх бүхий этгээдээс ирүүлсэн энэ зүйлийн 3-т заасан шийдвэрийг эдийн засаг, хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ажлын гурван өдрийн дотор бүртгэж,” гэснийг “Эдийн засаг, хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ зүйлийн 3-т заасан явцын мэдээлэл, шийдвэрийг” гэж, 8.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.11 дэх заалтын “Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэснийг “Ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэж, мөн хэсгийн 1.23 дахь заалтын “сум, дүүргийн” гэснийг “аймаг, нийслэлийн” гэж, мөн зүйлийн 8 дахь хэсгийн 8.20, 8.21, 8.22, 8.23 дахь заалтын “Мэргэжлийн хяналтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэснийг “Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэж, мөн зүйлийн 12.1 дэх заалтын “сүүн бүтээгдэхүүнээр нэрсэн шимийн архинаас” гэснийг “уламжлалт технологиор үйлдвэрлэсэнээс” гэж, мөн заалтын “Засгийн газар” гэснийг “Хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн” гэж, 12.14 дэх заалтын “сүүн бүтээгдэхүүнээр нэрсэн шимийн архи үйлдвэрлэх” гэснийг “уламжлалт технологиор согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх” гэж, 8.2 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн 6.1 дэх заалтын “зүйл, эх олдворыг” гэснийг “зүйлийг” гэж, 12 дахь хэсгийн 12.1 дэх заалтын “эм, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүний” гэснийг “эмийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.14 дэх заалтын “, устгах” гэснийг, 7 дахь хэсгийн 7.3 дахь заалтын “ерөнхий боловсролын лаборатори сургууль,” гэснийг, 8.2 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн 6.12 дахь заалтын “, өмчлөгч өөрөө язгуур зориулалтаар ашиглах” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн 3.2 дахь заалтыг, 8.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийг, 13 дахь хэсгийн 13.16 дахь заалтыг, 8.2 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 5.2 дахь заалтыг, 7 дахь хэсгийн 7.2 дахь заалтыг, 10 дахь хэсгийн 10.6 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.8 дахь заалтын “5.19 дүгээр зүйл,” гэсний дараа “5.20 дугаар зүйл,” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 14.15 дугаар зүйл нэмсүгэй:

“14.15 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль зөрчих

1.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь нэвтрүүлгийг бэлтгэх, нэвтрүүлэх, дамжуулах техник, тоног төхөөрөмжийн сүлжээний найдвартай ажиллагаа, стандартын шаардлагыг хангаагүй бол нэг зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

2.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээг тусгай зөвшөөрөлд зааснаас бусад төрөл, үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, байршилд эрхэлсэн бол хуулийн этгээдийг гурван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээг тусгай зөвшөөрөлгүйгээр, эсхүл өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхийг хориглосон этгээд эрхэлсэн бол тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгож, хүнийг таван зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг таван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

2 дугаар зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/6.1 дүгээр зүйлийн 11 дэх хэсэг:

“11.Нийтийн эзэмшлийн барилга байгууламж, зам, гудамж, талбайд самбар, гэрэл дохио, гэрэлтүүлэг болон хөдөлгөөнгүй бусад хэрэгслийн тусламжтайгаар зар сурталчилгаа байрлуулсны улмаас хог хаягдал үүсгэсэн бол учруулсан хохирол, нөхөн төлбөрийг гаргуулж хүнийг тавин нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг таван зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

2/14.3 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

“2.Илгээмжийг хүлээн авах, цуглуулах, тээвэрлэх, хаягт эзэнд хүргэх үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрөлгүйгээр эрхэлсэн бол хүнийг нэг зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

3 дугаар зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 3.7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн “тусгай зөвшөөрөлтэйгээр” гэснийг “зөвшөөрөлтэйгээр” гэж, мөн хэсгийн “тусгай

зөвшөөрөлгүйгээр” гэснийг “зөвшөөрөлгүйгээр” гэж, 7.4 дүгээр зүйлийн 7 дахь хэсгийн “Эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр бохирдуулах” гэснийг “Бохирдуулах” гэж, 8.1 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь заалтын, 12.1 дүгээр зүйлийн 1.9 дэх заалтын “зөвшөөрөлгүйгээр” гэснийг “дүгнэлтгүйгээр” гэж, 12.3 дугаар зүйлийн 1.1 дэх заалтын “холбогдох гэснийг “тусгай” гэж, 12.8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “Эрчим хүчний тухай хуульд” гэснийг “Хуульд” гэж, 14.4 дүгээр зүйлийн 2.1 дэх заалтын “эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр авто замын” гэснийг “Авто замын” гэж, мөн зүйлийн 2.4 дэх заалтын “, эсхүл зөвшөөрөлгүйгээр” гэснийг, 14.5 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсгийн “зөвшөөрөлгүйгээр” гэснийг “дур мэдэн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 5.14 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь заалтын “, эсхүл зөвшөөрөл авах журам зөрчсөн” гэснийг, 6.15 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн “, эсхүл зохих зөвшөөрөлгүйгээр дахин боловсруулсан” гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 5.11 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийг, 6.2 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг, 6.7 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг, 6.10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг, 7.13 дугаар зүйлийн 9.5 дахь заалтыг, 7.15 дугаар зүйлийн 7.1 дэх заалтыг, 7.16 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг, 7.18 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийг, 10.18 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг, 12.4 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг, 13.2 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийг, 13.4 дүгээр зүйлийн 3, 5 дахь хэсгийг, 14.5 дугаар зүйлийн 15 дахь хэсгийг, 16.3 дугаар зүйлийг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗЭВСЭГТ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зэвсэгт хүчний тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 14.2.23 дахь заалт нэмсүгэй:

“14.2.23.Улсын нисэхийн тухай хуулийн 6.2.3-т заасан зөвшөөрөл олгох.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зээлийн мэдээллийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/23 дугаар зүйлийн 23.6, 23.7 дахь хэсэг:

“23.6.Энэ хуулийн 23.2-т заасан баримт бичгийн жагсаалт, загвар, агуулга, зээлийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай болон энгийн зөвшөөрөл хүсэгч, зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээдэд тавих шаардлага, мөрдөх стандартын жагсаалтыг Монголбанк батална.”

“23.7.Зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 2.8-д заасан зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэхэд хамаарал бүхий үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд энэ хуулийн 23.6-д заасан нотлох баримтыг бүрдүүлэн Монголбанканд ирүүлнэ.”

2/23 дугаар зүйлийн 23.2.9 дэх заалт:

“23.2.9.энэ хуульд заасан эрхлэх үйл ажиллагааны төрөл, нөхцөл, шаардлагыг тусгасан удирдлага, зохион байгуулалтын бодлого, журам, шийдвэр.”

3/24 зүгээр зүйлийн 24.1.4 дэх заалт:

“24.1.4.бизнес төлөвлөгөө, үйл ажиллагаа нь банк, санхүүгийн тогтвортой байдал, зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ эрхлэгчийн санхүүгийн байдалд сөргөөр нөлөөлөх нь магадлан шалгах ажиллагаагаар тогтоогдсон.”

4/24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг:

“24.2.Зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэхэд хамаарал бүхий үйл ажиллагаа эрхлэх, зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээдийг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, баримт бичиг энэ хуулийн 23.7, 27.2-т заасан шаардлагыг хангаагүй бол Монголбанк зөвшөөрөл олгохоос татгалзана.”

5/26 дугаар зүйлийн 26.1.6 дахь заалт:

“26.1.6.зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд тухайн үйл ажиллагааг эрхэлсэн.”

2 дугаар зүйл.Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 23.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“23.4.Зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ, зээлийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх, зээлийн мэдээллийг боловсруулах, ашиглах, хадгалах, хамгаалах, шилжүүлэх, үйлчилгээний хөлс тогтоох журмыг Монголбанк тогтооно.”

3 дугаар зүйл.Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.5 дахь заалтын “ашгийн төлөө хуулийн этгээдийг” гэснийг “компанийг” гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.2.8 дахь заалтын “өөрийн хөрөнгийн” гэснийг “хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн” гэж, мөн зүйлийн 23.3 дахь хэсгийн “хүлээн авч” гэснийг “бүрэн хүлээн авснаас хойш” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлд” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 1.1, 1.2-т” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1.5 дахь заалтын “хууль тогтоомжийг” гэснийг “хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний актыг” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Иргэний нисэхийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“13.1.Иргэн, аж ахуйн нэгж иргэний нисэхийн дараах үйл ажиллагааг иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас олгосон тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр эрхэлнэ:

13.2.Иргэний нисэхийн олон улсын гэрээг хэрэгжүүлэх зорилгоор энэ хуулийн 13.1-д заасан тусгай зөвшөөрөл болон олон улсын стандарт шаардлагад нийцүүлэн олгох бусад зөвшөөрлийг иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага Иргэний нисэхийн дүрмийн дагуу олгоно.”

2 дугаар зүйл.Иргэний нисэхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийн “ашиглахыг зөвшөөрнө” гэснийг “ашиглана” гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийн “ журмыг” гэснийг “ үйл ажиллагааг” гэж, 19.2 дахь хэсгийн “Улсын бүртгэлд бүртгүүлэхгүйгээр” гэснийг “Энэ хуулийн 13.1.2-т заасан зөвшөөрөлгүйгээр” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Иргэний нисэхийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.9 дэх заалтыг, 24 дүгээр зүйлийн 24.4 хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КИБЕР АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Кибер аюулгүй байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.4 дэх хэсэг:

“3.4.Энэ хуулийн 8, 9 дүгээр зүйлд заасан үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрөлтэй холбоотой энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2/9¹ дүгээр зүйл:

“9¹ дүгээр зүйл.Кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ, мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийх хуулийн этгээдийг бүртгэх

9¹.1.Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 8.1, 8.2-т заасан үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг хүлээн авч, хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан гэж үзвэл зөвшөөрөл олгох тухай шийдвэр гаргаж, бүртгэлийн гэрчилгээ олгоно.

9¹.2.Зөвшөөрөл хүсэгч өргөдөлд зөвшөөрлийн ангилал, түүнд холбогдох үйл ажиллагааны зорилго, үндэслэлийг тодорхой тусгах бөгөөд дараах баримт бичгийг өргөдөлд хавсаргана:

9¹.2.1.зөвшөөрөлд тавигдах хуульд заасан нөхцөл, шаардлага хангасныг нотолсон баримт бичиг;

9¹.2.2.энэ хуулийн 8.2, 9.2, 9.3-т заасан нөхцөл, шаардлага хангасныг нотолсон баримт бичиг.

9¹.3.Зөвшөөрлийн хугацаа нь зөвшөөрөл эзэмшигчийн орон тооны ажилтны олон улсын мэргэжлийн холбоо, стандартын байгууллага, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц байгууллагаас олгосон хүчин төгөлдөр зөвшөөрөл олгосон гэрчилгээний дуусах хугацаатай адил байна.

9¹.4.Зөвшөөрөл эзэмшигчийн орон тооны ажилтан өөрчлөгдсөн талаарх мэдээллийг тухай бүр цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдэгдэж, зөвшөөрөл олгосон гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулсан бүртгэлийг хийлгэнэ.

9¹.5.Энэ хуулийн 9¹.4-т заасан бүртгэлийг хийлгээгүй нь зөвшөөрөл эзэмшигчийн эрхийг хүчингүйд тооцох үндэслэл болно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КИНО УРЛАГИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Кино урлагийг дэмжих тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт, тайлбар нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.1.5 дахь заалт:

“7.1.5.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.”

2/20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн тайлбар:

“Тайлбар: “Кино зураг авалт хийх” гэдэгт бүрэн хэмжээний болон богино хэмжээний кино, бүх төрлийн кино бүтээх болон дүрс бичлэг хийх зорилгоор дуу авиа дагалдсан эсэхээс үл хамааран дүрсийг хөдөлгөөнт хэлбэрт нэгтгэн хураан авч тоног төхөөрөмжид хадгалах үйл явц буюу зураг авалт хийх ажиллагааг хамааруулна.”

3/20 дугаар зүйлийн 20.2.5-20.2.11 дэх заалт:

“20.2.5.жүжигчид болон зураг авалтын багийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл, гадаад ын иргэдийн паспортын хуулбар;

20.2.6.зураг авалтын байршил, зураг авалтын хугацаа;

20.2.7.түр хугацаагаар оруулж ирэх тоног төхөөрөмжийн жагсаалт;

20.2.8.байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх мэдээлэл;

20.2.9.хамтран ажиллах этгээдтэй гэрээ байгуулсан бол гэрээний хуулбар;

20.2.10.зураг авалт, кино нь бодит амьдралаас сэдэвлэсэн, бодит хүнийг дүрсэлсэн бол тухайн хүн, холбогдох этгээдийн зөвшөөрөл, амьтан, тэсрэх бодис, галт зэвсэг, сум ашиглах, кино зураглал, тээврийн хэрэгсэл, тусгай эффект гэх мэт зураг авалтын онцлогоос хамааран шаардлагатай бусад баримт бичиг, мэдээлэл;

20.2.11.шаардлагатай тохиолдолд Зөвлөлөөс шаардсан нэмэлт мэдээлэл.”

4/20 дугаар зүйлийн 20.9-20.12 дахь хэсэг:

“20.9.Зөвлөл кино зураг авалт хийх зөвшөөрөл, зураг авалтын багт ажиллах гадаадын иргэдийн мэдээллийг гадаадын иргэний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

20.10.Зөвшөөрлийг сунгуулах тухай хүсэлтийг гэрчилгээнд заасан хугацаа дуусахаас өмнө дараах хугацаанд багтан Зөвлөлд хүргүүлнэ:

20.10.1.зөвшөөрлийг таваас дээш хоногоор авсан бол гурваас доошгүй хоногийн өмнө;

20.10.2.зөвшөөрлийг таваас доош хоногоор авсан бол нэгээс доошгүй хоногийн өмнө.

20.11.Кино зураг авалт хийх зөвшөөрлийг бусдад шилжүүлэхийг хориглоно.

20.12.Зөвшөөрөл олгосон кино зураг авалт хийх, кино бүтээхтэй холбоотой үүссэн хохирол, нөхөн төлбөрийг Зөвлөл хариуцахгүй.”

2 дугаар зүйл.Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалт:

“7.1.4.кино зураг авалтын үед баримтлах заавар батлах;”

2/20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг:

“20.1.Гадаадын иргэн, хуулийн этгээдэд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт кино зураг авалт хийхэд зөвшөөрөл олгоно. Зөвшөөрөл олгосныг зөвшөөрлийн баримт бичиг буюу гэрчилгээг олгож баталгаажуулна.”

3/20 дугаар зүйлийн 20.2.4 дэх заалт:

“20.2.4.хариуцлагын даатгалын баримт;”

4/20 дугаар зүйлийн 20.3 дахь хэсэг:

“20.3.Энэ хуулийн 20.1-д заасан зөвшөөрлийг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

5/20 дугаар зүйлийн 20.5 дахь хэсэг:

“20.5.Зөвшөөрлийн үндсэн дээр кино зураг авалт хийж байгаа этгээд нь кино зураг авалт хийх зөвшөөрөлд заасан байршил, хугацаа, агуулгыг өөрчлөх тохиолдол бүрд Зөвлөлд мэдэгдэх бөгөөд Зөвлөл зөвшөөрөлд зохих өөрчлөлтийг оруулна.”

3 дугаар зүйл.Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.7, 20.8 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МАЛ, АМЬТНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Мал, амьтны эрүүл мэндийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.5 дахь хэсгийн “гэрчилгээ” гэснийг “гэрчилгээг 30 хоногийн хугацаатай” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Мал, амьтны эрүүл мэндийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсгийн “импортын зөвшөөрөл олгох” гэснийг, 31 дүгээр зүйлийн 31.3.3 дахь заалтын “экспортлох” гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МАЛЫН ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 9.13 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“9.13.Энэ хуулийн 9.1-д заасан тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлийн 15-д заасан зохицуулалт үйлчлэхгүй.”

2 дугаар зүйл. Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.8 дахь хэсгийн “тус бүрд” гэсний дараа, мөн зүйлийн 9.9 дэх хэсгийн “сорьцод” гэсний дараа “180 хоногийн хугацаагаар” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг:

“9.3.Энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан зөвшөөрөлтэй холбогдсон энэ хуулиар зохицуулаагүй бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2/9 дүгээр зүйлийн 9.12 дахь хэсэг:

“9.12.Тусгай зөвшөөрлөөр ашиглаж байгаа малын генетик нөөцийн бүртгэл, технологийн хяналтыг малын генетик нөөцийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хариуцна.”

4 дүгээр зүйл. Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “12.6, 12.7, 12.8, 12.9-д заасан” гэснийг “12.7, 12.8, 12.9, 12.10-т заасан” гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСАГ ЗАХИРГАА, НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН НЭГЖ, ТҮҮНИЙ УДИРДЛАГЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 20.4, 20.5, 20.6 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“20.4.Харьяа нутаг дэвсгэрт хамаарах нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд худалдаа, үйлчилгээний зориулалтаар талбай ашиглуулах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.12-т заасны дагуу аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга олгоно.

20.5.Энэ зүйлийн хуулийн 20.4-т заасан зөвшөөрлийг дуудлага худалдааны журмаар олгох бөгөөд дуудлага худалдаа зохион байгуулах журмыг төрийн өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална.

20.6.Энэ хуулийн 20.4-т заасан зөвшөөрлийн хугацааг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын хилийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 25.3-25.11 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“25.3.Улсын хилийн зурвас, бүс, боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл хүсэгч иргэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

25.3.1.хүний тоо, зорилго, хугацаа, замнал, байрлах газар;

25.3.2.иргэний үнэмлэх, түүнтэй адилтгах баримт бичиг, гадаадын иргэн бол хүчин төгөлдөр паспортын хуулбар, Монгол Улсад түр оршин суух үнэмлэх;

25.3.3.тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээний хуулбар.

25.4.Улсын хилийн зурвас, бүс, боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

25.4.1.үйл ажиллагаа явуулах зорилго, хугацаа, замнал, байрлах газрыг тусгасан, бүдүүвч зураг;

25.4.2.байгууллагын гэрчилгээ, тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэх бол тусгай зөвшөөрөл, гэрээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар;

25.4.3.тээврийн хэрэгсэл, тусгай зориулалтын техникийн жагсаалт, тэдгээрийн гэрчилгээний хуулбар;

25.4.4.ажилтны нэр, тэдгээрийн иргэний үнэмлэх, гадаадын иргэн бол хүчин төгөлдөр паспортын хуулбар, Монгол Улсад түр оршин суух үнэмлэх, Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлэх зөвшөөрлийн хуулбар.

25.5.Энэ хуулийн 26.2.2-т заасны дагуу Засгийн газраас олгосон эрх, тусгай зөвшөөрлийн дагуу улсын хилийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас хилийн зурвас, бүс, боомтод нэвтэрч үйл ажиллагаа явуулахад энэ хуулийн 25.4-т заасан баримт бичгийг бүрдүүлж, энэ хуулийн 25.2-т заасан байгууллагад хүргүүлнэ.

25.6.Энэ хуулийн 25.3, 25.4-т заасан баримт бичиг нь эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй.

25.7.Хил хамгаалах ерөнхий газар болон орон нутагт байрлах хилийн анги /салбар/ холбогдох баримт бичгийг үндэслэн улсын хилийн зурвас, бүс, боомтод

нэвтрэх зөвшөөрлийг тухай бүр шуурхай олгох бөгөөд нэмэлт тодруулга авах тохиолдолд ажлын таван өдрийн дотор шийдвэрлэнэ.

25.8.Хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх нислэгийн бүрэлдэхүүнд хилийн зурвас, бүсэд нэвтрэх зөвшөөрлийг Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн командлалын зөвшөөрлийг үндэслэн олгоно.

25.9.Улсын хилийн зурвас, бүс, боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл нь эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг, тэмдгээр баталгаажуулсан хэвлэмэл хуудас бүхий байна.

25.10.Зөвшөөрөл эзэмшигч үйл ажиллагаагаа явуулахдаа хилийн дэглэмийн гэрээ, энэ хууль, бусад хууль болон холбогдох дүрэм, журам, хил хамгаалах байгууллагын ажилтны хууль ёсны шаардлагыг биелүүлэх үүрэгтэй.

25.11.Энэ хуулийн 25.10-т заасныг зөрчсөн тохиолдолд улсын хилийн зурвас, бүс, боомтод нэвтрэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу шийдвэрлэнэ.”

2 дугаар зүйл.Монгол Улсын хилийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“25.2.Энэ хуулийн 26.2.3-т заасан зөвшөөрлийг улсын хилийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас нэг жил хүртэл хугацаагаар, энэ хуулийн 30.2.3-т заасан зөвшөөрлийг тухайн орон нутагт байрлах хилийн анги /салбар/ 30 хөнөг хүртэл хүртэл хоногийн хугацаагаар олгож, хяналт тавина.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МУЗЕЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Музейн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 5.8-5.11 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“5.8.Иргэн, хуулийн этгээд музей байгуулах тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлтээ соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ. Хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

5.8.1.музей байгуулах үндэслэл хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлсон албан бичиг;

5.8.2.музейн зориулалтаар ашиглах барилга байгууламжийн мэдээлэл;

5.8.3.музейн зориулалтаар ашиглах соёлын үнэт зүйлийн жагсаалт;

5.8.4.музей байгуулахыг дэмжсэн аймаг, нийслэлийн Засаг даргын тодорхойлолт.

5.9.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага иргэн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаанд хянан шийдвэрлэнэ.

5.10.Иргэн, хуулийн этгээд музейн зориулалтаар ашиглах соёлын биет өвийг соёлын өвийн улсын нэгдсэн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгүүлсэн байна.

5.11.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах тохиолдолд иргэн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийг хангахаас татгалзаж, холбогдох баримт бичгийг буцаан хүргүүлнэ:

5.11.1.соёлын биет өвийн гарал үүсэл тодорхойгүй;

5.11.2.соёлын үнэт зүйл зохиогчийн эрхийн зөрчилтэй болох нь тогтоогдсон;

5.11.3.соёлын үнэт зүйл гэмт хэрэг, зөрчлийн нотлох баримтад тооцогдсон;

5.11.4.эрх бүхий байгууллагаас барилга байгууламжийг ашиглахыг хориглосон дүгнэлт гаргасан.”

2 дугаар зүйл.Музейн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“5.3.Музейн үйл ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 7.5-д заасан тусгай зөвшөөрөл авсан иргэн, хуулийн этгээд эрхэлнэ.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 14.6 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“14.6. Мэргэжлийн сургалтын байгууллагыг улсын бүртгэлд бүртгэх асуудлыг Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.”

2 дугаар зүйл. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3, 14.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“14.3. Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.2, 5.3 дугаар зүйл, 6.1, 6.2 дугаар зүйл, Боловсролын тухай хуулийн 21, 22, 23, 24 дүгээр зүйлд заасны дагуу зохицуулна.

14.4. Энэ хуулийн 4.1.4-т заасан мэргэжлийн сургалтыг хуульд заасны дагуу бүртгүүлсэн иргэн, хуулийн этгээд эрхэлж болно.”

3 дугаар зүйл. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсгийн “Зөвшөөрлийн тухай хуульд” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 7.4-т” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.5 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ОЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ойн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/28 дугаар зүйлийн 28.6 дахь хэсэг:

“28.6. Хил хамгаалах байгууллага хилийн асуудлаар байгуулсан Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасны дагуу улсын хилийн шугам дайран гарсан ойд улсын хил тод харагдахаар зурвас гаргах, сэргээх ажлыг төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдэгдсэний үндсэн дээр хийх бөгөөд дээрх зурвасаас гарсан модыг хуульд заасны дагуу ашиглаж болно.”

2/34 дүгээр зүйлийн 34.6 дахь хэсэг:

“34.6. Энэ хуулийн 33.1-д заасан гэрээ байгуулах, 34.1-д заасан гарал үүслийн гэрчилгээ, түүнийг олгох журмыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ТЭМДГИЙН
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Онцгой албан татварын тэмдгийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэгт доор дурдсан агуулгатай тайлбар нэмсүгэй:

“Тайлбар: Энэ хуульд заасан “согтууруулах ундаа” гэдэгт Онцгой албан татварын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн 4 дэх заалт, 6.1¹ дэх хэсэгт заасан бүтээгдэхүүнийг ойлгоно.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь хэсэг:

“7.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.2, 9.5, 9.6, 9.7, 9.9, 9.14-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Харилцаа холбооны тухай хуулиар зохицуулна.”

2/9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсэг:

“9.2.Тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд эзэмшлийн мэдээллийг Зохицуулах хорооноос баталсан маягтад нийцүүлэн хавсаргаж ирүүлэх бөгөөд хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигч, эцсийн эзэмшигч, эцсийн өмчлөгчийг эзэмшлийн мэдээлэлд дурдана.”

3/10 дугаар зүйлийн 10.6-10.14 дэх хэсэг:

“10.6.Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.2, 9.6, 9.7, 9.9-д заасан тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтаар олгоно.

10.7.Сонгон шалгаруулалт явуулахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө сонгон шалгаруулалтын урилгыг олон нийтэд ил тод мэдээлэх бөгөөд энэ хугацааг нэг удаа 14 хоногоор сунгаж болно.

10.8.Сонгон шалгаруулалтад энэ хуульд заасан шаардлагаас гадна дараах нөхцөлийг харгалзан үзнэ:

10.8.1.энэ хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан ерөнхий шаардлага хангасан байдал;

10.8.2.өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ хүргэхээр төлөвлөсөн энэ хуулийн 8.1.1-д заасан стратеги төлөвлөгөө нь төрөөс баримтлах бодлого, энэ хуульд заасан зарчим, шаардлагыг хангасан байдал;

10.8.3.зохицуулалтын чиглэлийг хэрэгжүүлэх стратеги төлөвлөгөө, түүнийг хэрэгжүүлснээр үүсэх үр дүн;

10.8.4.үйлчилгээний төлөвлөлт, хөтөлбөр, техник, технологийн сонголт нь энэ хуулийн Тавдугаар бүлэгт заасан тавигдах шаардлагыг хангасан байдал;

10.8.5.өрсөлдөөн, зах зээлд үзүүлэх нөлөө.

10.9.Энэ хуулийн 10.8-д заасан нөхцөлийн дагуу үнэлгээ өгч, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно.

10.10.Энэ хуулийн 10.9-д заасны дагуу шалгарсан этгээд эрх бүхий этгээдээс шалгарсан тухай мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээг байгуулаагүй тохиолдолд дараагийн хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдтэй гэрээ байгуулна.

10.11.Энэ хуулийн 10.6-д заасан сонгон шалгаруулалтаар нэг этгээд хүсэлт ирүүлсэн бол тухайн этгээд хуульд заасан шаардлагыг хангасан тохиолдолд шалгарсан тухай мэдэгдэл хүргүүлнэ. Мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээ байгуулж, тусгай зөвшөөрлийг олгоно.

10.12.Дараах тохиолдолд сонгон шалгаруулалтыг дахин зарлана:

10.12.1.энэ хуулийн 10.7-д заасан хугацаанд хүсэлт ирүүлээгүй;

10.12.2.сонирхогч этгээдийн ирүүлсэн хүсэлт хуульд заасан шаардлага хангаагүй;

10.12.3.энэ хуулийн 10.10-т заасан хугацаанд гэрээ байгуулаагүй.

10.13.Энэ хуулийн 10.12.1-д заасны дагуу зарласан сонгон шалгаруулалтад сонирхогч этгээд хүсэлт ирүүлээгүй бол тухайн жилд дахин сонгон шалгаруулалт зарлахгүй.

10.14.Тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Харилцаа холбооны тухай хуулиар зохицуулна.”

4/13 дугаар зүйлийн 13.5 дахь хэсэг:

“13.5.Зохицуулах хороо Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.11-д заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахаас татгалзана.”

5/30 дугаар зүйлийн 30.1.9, 30.1.10 дахь заалт:

“30.1.9.өргөн нэвтрүүлгийн зах зээлийн багтаамж, хүн амын тоо, нягтрал, эрэлт хэрэгцээ, өрсөлдөөний нөхцөл байдлын талаарх судалгаанд үндэслэн тусгай зөвшөөрлийн тоог тогтоох;”

30.1.10.хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, тусгай зөвшөөрөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага болон холбогдох журмыг батлах, гэрээ байгуулах, биелэлтэд хяналт тавих;”

2 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.4 дэх заалтын “сүлжээгээр” гэсний дараа “, интернэт протоколд суурилж” гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.4.5 дахь заалтын “энэ хуулийн” гэсний дараа “6.1.3,” гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн “Зохицуулах хороо” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.5, 9.14-т заасан тусгай зөвшөөрлийн” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсэг:

“12.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.2, 9.6, 9.7, 9.14-т заасан тусгай зөвшөөрлийг таван жилийн хугацаатай, 9.5, 9.9-д заасан тусгай зөвшөөрлийг 10 жилийн хугацаатай олгож, хугацааг анх олгосон хугацаагаар сунгана.”

2/14 дүгээр зүйл:

“14 дүгээр зүйл.Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх

14.1.Тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйл, Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.12-т зааснаас гадна дараах үндэслэлээр 90 хүртэл хоногийн хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

14.1.1.Зохицуулах хорооны хяналт, мониторингийн тайлан, шалгалтаар холбогдох хууль тогтоомж зөрчсөн нь тогтоогдсон;

14.1.2.тусгай зөвшөөрөлд заасан үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, байршилд үйл ажиллагаа явуулаагүй;

14.1.3.оюуны өмчийн эрхийг удаа дараа зөрчсөн нь холбогдох мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон.

14.2.Зохицуулах хороо энэ хуулийн 14.1-д заасан үндэслэл, нөхцөл, шаардлага арилгасан гэж үзвэл тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ.”

3/15 дугаар зүйл:

“15 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэх

15.1.Тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 18-д зааснаас гадна өөрийн компанийн нэгдлээс бусдад шилжүүлэхийг хориглоно.

15.2.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрийн компанийн нэгдэлд тусгай зөвшөөрлийг шилжүүлж болох бөгөөд энэ тохиолдолд радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглах тусгай зөвшөөрлийг хамтад нь шилжүүлнэ.”

4 дүгээр зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.4.4 дэх заалтын “хамрах хүрээ” гэснийг “үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, байршил” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.2 дахь заалтын “Зохицуулах хорооноос тогтоосон” гэснийг “стратеги төлөвлөгөө хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай” гэж, мөн зүйлийн 8.1.3 дахь заалтын “өнгөрөөгүй” гэснийг “өнгөрсөн” гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн “гурван сарын” гэснийг “30-аас доошгүй хоногийн” гэж, мөн хэсгийн “гаргаж болно” гэснийг “гаргана” гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн “хамрах хүрээнд” гэснийг “үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, байршилд” гэж, мөн зүйлийн 21.2 дахь хэсгийн “найдвартай ажиллагаа, стандартын” гэснийг “найдвартай, үндэсний стандарт, норматив, баримт бичгийн” гэж, 30 дугаар зүйлийн 30.1.9 дэх заалтын дугаарыг “30.1.11” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.21 дэх заалтын “6.1.1,” гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2.1 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ӨРСӨЛДӨӨНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Өрсөлдөөний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.4-6.7 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“6.4.Зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгч бараа бүтээгдэхүүний тоо, хэмжээ, үнэд өөрчлөлт оруулах тохиолдолд Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газарт өргөдөл гаргана.

6.5.Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын таван өдрийн дотор баримт бичгийн бүрдлийг шалгаж, нэмэлт мэдээ, мэдээлэл, баримт бичгийг гаргуулан авах шаардлагатай гэж үзвэл энэ талаар зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчид мэдэгдэнэ.

6.6.Зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгч нэмэлт мэдээ, мэдээлэл, баримт бичгийг бүрдүүлж ирүүлэх хугацаа 30 хүртэл хоног байна.

6.7.Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчийн өргөдөл, энэ хуулийн 6.5-д заасан баримт бичгийн бүрдлийг хангасан гэж үзвэл бараа бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, үнийн өөрчлөлтийг 30 хоногийн дотор хянан зөвшөөрөл олгоно.”

2 дугаар зүйл.Өрсөлдөөний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийн “зөвшөөрсөн, эсхүл татгалзсан” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

РАДИО ДОЛГИОНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Радио долгионы тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/5¹ дүгээр зүйлийн 5¹.1.11 дэх заалт:

“5¹.1.11.радио давтамжийн зурвасыг олгох сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах;”

2/9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг:

“9.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.8-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Харилцаа холбооны тухай хуулиар зохицуулна.”

3/18 дугаар зүйлийн 18.1.4 дэх заалт:

“18.1.4.энэ хуулийн 5.2.6-д заасан баримт бичгийн дагуу шинэ төрлийн дэвшилтэт технологи, үйлчилгээ нэвтрүүлэх зорилгоор радио давтамжийн зурвасыг дахин хуваарилсан.”

2 дугаар зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2.6 дахь заалтын “батлах” гэсний дараа “, хүснэгтэд сонгон шалгаруулалтаар олгох радио давтамжийн зурвасыг тодорхойлох” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.3 дахь хэсгийн “зөвшөөрлийн хугацааг” гэсний дараа “анх олгосон хугацаагаар” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн дараах зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/11 дүгээр зүйл:

“11 дүгээр зүйл.Зөвшөөрөл олгох

11.1.Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.8, 8.2 дугаар зүйлийн 8.3-т заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөл олгох бөгөөд зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичиг энэ хуулийн 10.1, 13.3-т заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянана.

11.2.Зохицуулах хороо радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах өргөдлийг хүлээн авснаас хойш Зөвшөөрлийн тухай хуулийн

5.2 дугаар зүйлд заасан хугацаанд багтаан дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргаж, өргөдөл гаргагчид мэдэгдэнэ:

11.2.1.радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгох;

11.2.2.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.2-т заасан үндэслэлээр, эсхүл тухайн радио давтамж нь тусгай хэрэглээний ангилалд орсон, хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрөл, эрхийн бичгээр ашиглагдаж байгаа, радио давтамжийн үйлчлэх хүрээтэй давхацсан, радио давтамжийн нөөц байхгүй, харилцан нөлөөлөл үүсгэх бол радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзах.

11.3.Тухайн радио давтамжийг ашиглах асуудлыг олон улсын байгууллага зохицуулдаг бол уг радио давтамжийг олон улсын байгууллагаас санал авсны үндсэн дээр энэ хуулийн 11.1-д заасны дагуу ашиглах зөвшөөрөл олгоно.

11.4.Үндэсний радио давтамжийн хуваарилалтын хүснэгтэд тодорхойлсноос гадна ижил радио давтамжийг нэг нутаг дэвсгэрт ашиглах тусгай зөвшөөрөл авахаар хэд хэдэн сонирхогч этгээд өргөдөл гаргасан тохиолдолд сонгон шалгаруулах журмаар тусгай зөвшөөрөл олгоно.

11.5.Сонгон шалгаруулалт явуулахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө сонгон шалгаруулалтын урилгыг олон нийтэд ил тод мэдээлэх бөгөөд энэ хугацааг нэг удаа 14 хоногоор сунгаж болно.

11.6.Сонгон шалгаруулалтын үнэлгээнд дараах нөхцөлийг харгалзан үзнэ:

11.6.1.радио давтамж ашиглан байгуулах сүлжээ, үйлчилгээний төрөл, түүний хамрах нутаг дэвсгэр;

11.6.2.техник, технологийн сонголт, үзүүлэлт;

11.6.3.үйлчилгээ хүргэх хугацааны төлөвлөлт;

11.6.4.өрсөлдөөн, зах зээлд үзүүлэх нөлөө;

11.6.5.санхүүгийн төлөвлөлт, чадавх;

11.6.6.хүний нөөцийн чадавх;

11.6.7.тусгай зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаанд тавих нөхцөл, шаардлага хангах байдал.

11.7.Энэ хуулийн 11.6-д заасан нөхцөлийн дагуу үнэлгээ өгч, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно.

11.8.Энэ хуулийн 11.7-д заасны дагуу шалгарсан этгээд эрх бүхий этгээдээс шалгарсан тухай мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээг байгуулаагүй тохиолдолд дараагийн хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдтэй гэрээ байгуулна.

11.9.Энэ хуулийн 11.5-д заасан сонгон шалгаруулалтаар нэг этгээд хүсэлт ирүүлсэн бол тухайн этгээд хуульд заасан шаардлагыг хангасан тохиолдолд

шалгарсан тухай мэдэгдэл хүргүүлнэ. Мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээ байгуулж, тусгай зөвшөөрлийг олгоно.

11.10. Дараах тохиолдолд сонгон шалгаруулалтыг дахин зарлана:

11.10.1. энэ хуулийн 11.5-д заасан хугацаанд хүсэлт ирүүлээгүй;

11.10.2. сонирхогч этгээдийн ирүүлсэн хүсэлт нь хуульд заасан шаардлага хангаагүй;

11.10.3. энэ хуулийн 11.9-д заасан хугацаанд гэрээ байгуулаагүй.

11.11. Энэ хуулийн 11.10.1-д заасны дагуу зарласан сонгон шалгаруулалтад сонирхогч этгээд хүсэлт ирүүлээгүй бол тухайн жилд дахин сонгон шалгаруулалт зарлахгүй.

11.12. Зөвшөөрөл олгох тухай шийдвэр хүлээн авсан этгээд түүнийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор зөвшөөрлийн эхний жилийн төлбөрийг төлж, гэрээ байгуулна. Жилийн төлбөр төлөөгүй тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл олгохгүй.

11.13. Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрөл олгохдоо тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй гэрээ байгуулах бөгөөд гэрээнд радио давтамж, радио давтамжийн зурвас, үйлчлэх нутаг дэвсгэр, ашиглах зориулалт, тоног төхөөрөмжийн үзүүлэлт, технологи, зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаанд тавигдах нөхцөл, шаардлага, төлбөрийн зохицуулалтыг тусгана.”

2/13 дугаар зүйл:

“13 дугаар зүйл. Эрхийн бичиг

13.1. Иргэн, хуулийн этгээд хувийн болон дотоод хэрэглээний харилцаанд зориулан радио холбоо зохион байгуулах, эрдэм шинжилгээ, туршилтын ажиллагаа явуулах бусад бүх төрлийн радио төхөөрөмжийг нийтийн үйлчилгээний бус зориулалтаар ашиглахад зөвшөөрөл авах бөгөөд радио давтамж ашиглах эрхийг баталгаажуулсан баримт бичиг /цаашид “эрхийн бичиг” гэх/ олгоно.

13.2. Эрхийн бичиг авах өргөдөлд өргөдөл гаргагчийн нэр, албан ёсны хаяг, утас, факсны дугаар, газар зүйн байршил, хамрах хүрээ, ашиглалтын зориулалт, ашиглах радио төхөөрөмжийн техникийн үзүүлэлт зэргийг тусгана.

13.3. Иргэн, хуулийн этгээд эрхийн бичиг хүссэн өргөдөлд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна радио төхөөрөмжийн байгуулалтын зураглал, ажиллах зарчим, газар зүйн байршил, хамрах нутаг дэвсгэр, ашиглах радио давтамж, радио давтамжийн зурвас, технологи, тоног төхөөрөмжийн техникийн үзүүлэлтийг нотолсон баримт бичиг, радио төхөөрөмжийг баталгаажуулсан тухай эрх бүхий байгууллагаас олгосон баримт бичгийг хавсаргана.

13.4. Зохицуулах хороо өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг магадлан шалгаж, хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан гэж үзвэл эрхийн бичиг олгох тухай шийдвэр гаргах бөгөөд шийдвэр нь Зохицуулах хорооны даргын тушаал байна.

13.5.Эрхийн бичгийг гурван жилийн хугацаагаар олгох бөгөөд хугацааг анх олгосон хугацаагаар сунгана.

13.6.Эрдэм шинжилгээ, туршилт болон сонирхогчийн радио станцын зориулалтаар ашиглах эрхийн бичгийг гурван сарын хугацаагаар олгох бөгөөд хугацааг анх олгосон хугацаагаар нэг удаа сунгаж болно.

13.7.Эрхийн бичигт радио төхөөрөмжийн байршил, хамрах нутаг дэвсгэр, радио давтамж, хүчин чадал, технологи, зөвшөөрлийн хугацаа, ашиглалтын зориулалтыг заана.

13.8.Ижил радио давтамж ашиглах эрхийн бичиг хүсэж хэд хэдэн сонирхогч этгээд өргөдөл гаргасан тохиолдолд эхний ээлжид өргөдөл гаргаж бүртгүүлсэн этгээдэд олгоно.

13.9.Эрхийн бичиг олгох тухай шийдвэрийг мэдэгдсэнээс хойш ажлын 10 өдрийн дотор зөвшөөрөл хүсэгч этгээд нь эрхийн бичгийн төлбөрийг жилээр, энэ хуулийн 13.6-д заасан зориулалтаар ашиглах бол зөвшөөрөлд заасан хугацаагаар эрхийн бичгийн төлбөрийг төлнө.

13.10.Эрхийн бичигт дараах тохиолдолд өөрчлөлт оруулна:

13.10.1.эрхийн бичиг эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

13.10.2.эрхийн бичгийн төрөл, ангилал, радио давтамж, радио давтамжийн зурваст харилцан нөлөөлөл орсноос эрхийн бичигт зайлшгүй өөрчлөлт оруулахаар Зохицуулах хорооноос шийдвэрлэсэн.

13.11.Энэ хуулийн 13.10.1-д заасан хүсэлтэд тухайн эрхийн бичгээр эрхлэх үйлчилгээний хамрах хүрээ, техник, технологийн шийдэл, тоног төхөөрөмжийн тоо, ширхэг, радио давтамж болон радио давтамжийн зурваст өөрчлөлт оруулах саналыг тусгасан байна.

13.12.Зохицуулах хороо энэ хуулийн 13.10.2-т заасны дагуу өөрчлөлт оруулах тохиолдолд 30-аас доошгүй хоногийн өмнө өөрчлөлт оруулах шалтгаан, нөхцөлийн талаар эрхийн бичиг эзэмшигчид мэдэгдэнэ.

13.13.Эрхийн бичиг эзэмшигч эрхийн бичгийг анх авсан зориулалтаар бусад этгээдэд шилжүүлж болно. Шилжүүлэн авах хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, дүрэм, иргэн бол иргэний үнэмлэхийг магадлан шалгаж эрхийн бичгийг шилжүүлнэ.

4 дүгээр зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн 5¹ дүгээр зүйлийн 5¹.1.11 дэх заалтын дугаарыг “5¹.1.12” гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн “үйл ажиллагаа эхлэх дуусах” гэснийг “технологи, зөвшөөрлийн” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн “20 хүртэл” гэснийг “таван” гэж, 12.2 дахь хэсгийн “60” гэснийг “30” гэж, 12.3 дахь хэсгийн “10 өдрийн дотор” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлд заасан хугацаанд багтаан” гэж, 14 дүгээр зүйлийн гарчгийн “давтамж” гэснийг “давтамжийг” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОГТУУРУУЛАХ УНДААНЫ ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ, АРХИДАН СОГТУУРАХТАЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.10 дахь хэсэг:

“5.10.Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдсон энэ хуулиар зохицуулаагүй бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2/14 дүгээр зүйлийн 14.5.8-14.5.10 дахь заалт:

“14.5.8.энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3-т заасан шинжилгээнд хамруулж, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан талаарх баримт;

14.5.9.импортын согтууруулах ундаа хадгалах барилга байгууламжийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор дүрс бичлэгийн техник, хэрэгсэл суурилуулсан талаарх цагдаагийн байгууллагын санал;

14.5.10.татварын өргүй талаар татварын байгууллагын тодорхойлолт.”

3/14 дүгээр зүйлийн 14.16 дахь хэсэг:

“14.16.Согтууруулах ундаа импортлох тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдсон энэ хуулиар зохицуулаагүй бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

4/15 дугаар зүйлийн 15.10 дахь хэсэг:

“15.10.Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдсон энэ хуулиар зохицуулаагүй бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

5/15¹ дүгээр зүйл:

“15¹ дүгээр зүйл.Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгох

15¹.1.Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн хуулийн этгээд тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг даргад, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг

дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагчид Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.4 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг цахимаар хүргүүлнэ:

15¹.1.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн албан бичиг /эрхлэх үйлчилгээний төрөл, оноосон нэр, байрлах хаяг, харилцах утсыг тодорхой дурдах/;

15¹.1.2.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

15¹.1.3.хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагаас тухайн үйлчилгээний чиглэлээр үйл ажиллагааг эрхлэх талаар гаргасан улсын байцаагчийн болон ажлын байрны дүгнэлт;

15¹.1.4.тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх байранд хийгдсэн онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын галын дүгнэлт.

15¹.2.Энэ хуулийн 15¹.1-д заасан баримт бичиг эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй.

15¹.3.Тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбоотой асуудлаар дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг даргын, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагчийн захирамжаар байгуулна. Ажлын хэсэг баримт бичгийн бүрдэл шалгах болон магадлан шалгах ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлд заасан хугацаанд шийдвэрлэж, зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ.

15¹.4.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн захирагч энэ хуулийн 15¹.3-т заасан ажлын хэсгийн дүгнэлтийг үндэслэн шаардлага хангасан хуулийн этгээдэд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрлийг олгоно.

15¹.5.Тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзсан тохиолдолд шийдвэр гарснаас хойш ажлын хоёр өдрийн дотор үндэслэлийг тодорхой дурдсан мэдэгдлийг тухайн хуулийн этгээдэд хүргүүлнэ.”

6/15² дугаар зүйл:

“15² дугаар зүйл.Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгах

15².1.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлд заасны дагуу энэ хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1-д заасан этгээдэд дараах баримт бичгийг хүргүүлнэ:

15².1.1.тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах тухай өргөдөл;

15².1.2.цагдаагийн байгууллагын тодорхойлолт;

15².1.3.хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлт.”

2 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архи дан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн “шийдвэрлэж

болно.” гэсний дараа “Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулахад энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1, 6.1.2, 6.1.4, 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7, 6.1.8, 6.1.10, 6.1.11-д заасан баримт бичгийг бүрдүүлнэ.” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.5 дахь хэсгийн “зөвшөөрөл хүсэгч” гэсний дараа “зөвшөөрөл шинээр авах болон хугацаа сунгуулахад” гэж, 14.9 дэх хэсгийн “болно.” гэсний дараа “Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй байгуулсан гэрээг дүгнэсний үндсэн дээр сунгах асуудлыг шийдвэрлэх бөгөөд тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахгүй.” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “захирагч” гэсний дараа “энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3 дахь хэсгийн “баримтална.” гэснийг “баримтлах бөгөөд 10 жилээс дээш хугацаагаар сунгахгүй.” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.8 дахь хэсгийн “сунгаж болно.” гэснийг, 15 дугаар зүйлийн 15.3 дахь хэсгийн “сунгана.” гэснийг “сунгаж болох бөгөөд таван жилээс дээш хугацаагаар сунгахгүй.” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 дахь хэсгийн “, импортлох тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох” гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2, 15.5 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/27 дугаар зүйлийн 27.12 дахь хэсэг:

“27.12.Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 6.6, 6.7-д заасан судалгаа хийх зөвшөөрөл авах хүсэлтээ соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана. Хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

27.12.1.судалгаа хийх үндэслэл, хэрэгцээ, шаардлагыг тодорхойлсон албан бичиг;

27.12.2.судалгааны ажлын баталгаажсан удирдамж;

27.12.3.дотоод, гадаадын байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх бол хамтын ажиллагааны гэрээ;

27.12.4.судалгааны ажлыг гүйцэтгэх багийн бүрэлдэхүүнийг томилсон тушаалын хуулбар.”

2/27¹ дугаар дүгээр зүйл:

“27¹ дугаар дүгээр зүйл.Палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага, судалгаа хийх зөвшөөрөл

27¹.1.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ажлын 10 өдөрт багтаан хүсэлтийг энэ хуулийн 14.1.12-т заасан палеонтологи, археологийн болон соёлын биет бус өвийн Мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, санал, дүгнэлт гаргуулна.

27¹.2.Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээд зөвшөөрөлд заасан хугацаанд судалгааны ажлыг гүйцэтгэж, тайланг тухайн жилд багтаан соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх үүрэгтэй.

27¹.3.Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээд гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас зөвшөөрөлд заасан хугацаанд судалгааны ажлыг гүйцэтгэх боломжгүй болсон тохиолдолд энэ тухай соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд мэдэгдэж, зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулж болно.

27¹.4.Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээд энэ хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй, эсхүл баримт бичгийг хуурамчаар үйлдсэн нь тогтоогдсон бол соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн зөвшөөрлийг хүчингүй болгож, нийтэд мэдээлнэ.

27¹.5.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээдэд судалгаа хийх зөвшөөрөл олгосон талаар тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг даргад мэдэгдэнэ.”

3/46 дугаар зүйлийн 46.8-46.12 дахь хэсэг:

“46.8.Энэ хуулийн 46.1-д заасан мэргэжлийн байгууллага, иргэн соёлын биет өвийг сэргээн засварлах зөвшөөрөл авах хүсэлтээ соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана. Хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

46.8.1.сэргээн засварлах үндэслэл, хэрэгцээ, шаардлагыг тодорхойлсон албан бичиг, иргэний хувьд өргөдөл;

46.8.2.сэргээн засварлах ажлын төлөвлөгөө;

46.8.3.түүхэн дурсгалт барилга архитектурын дурсгалын хувьд баталгаажсан зураг төсөл;

46.8.4.дотоод, гадаадын байгууллага, хувь хүнтэй хамтран хэрэгжүүлэх бол хамтын ажиллагааны гэрээ;

46.8.5.сэргээн засварлах ажил гүйцэтгэх мэргэжилтний дэлгэрэнгүй танилцуулга.

46.9.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ажлын 10 өдөрт багтаан хүсэлтийг энэ хуулийн 14.1.12-т заасан соёлын биет өвийг сэргээн засварлах Мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж, дүгнэлт гаргуулна.

46.10.Мэргэжлийн байгууллага, иргэн зөвшөөрөлд заасан хугацаанд сэргээн засварлах ажлыг батлагдсан зураг төслийн дагуу гүйцэтгэж, тайланг тухайн жилд багтаан соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх үүрэгтэй.

46.11.Мэргэжлийн байгууллага, иргэн гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас зөвшөөрөлд заасан хугацаанд сэргээн засварлах ажлыг гүйцэтгэх боломжгүй болсон тохиолдолд энэ тухай соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд мэдэгдэж, зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулж болно.

46.12.Мэргэжлийн байгууллага, иргэн энэ хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй, эсхүл баримт бичгийг хуурамчаар үйлдсэн нь тогтоогдсон бол соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн зөвшөөрлийг хүчингүй болгож, нийтэд мэдээлнэ.”

4/51 дүгээр зүйлийн 51.3-51.6 дахь хэсэг:

“51.3.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг тухайн дурсгалт зүйлийг эзэмшигч хуулийн этгээдэд олгоно.

51.4.Түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалыг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн Засаг даргатай зөвшилцөн Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээдэд олгоно.

51.5.Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг хувь хүн болон энэ хуулийн 51.3, 51.4-т зааснаас бусад хуулийн этгээдэд олгохгүй.

51.6.Энэ хуулийн 51.1-д заасан зөвшөөрөл эзэмшигч соёлын биет өвийн аюулгүй байдлыг бүрэн хангаж, зөөж тээвэрлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах үүрэгтэй.”

5/52 дугаар зүйлийн 52.10-52.17 дахь хэсэг:

“52.10.Улсын хилээр нэвтрүүлэх түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- 52.10.1.гэмт хэрэг, зөрчлийн нотлох баримтад тооцогдоогүй байх;
- 52.10.2.даатгуулсан байх;
- 52.10.3.өмчлөлийн маргаангүй байх.

52.11.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэхийг хүссэн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах баримт бичгийг бүрдүүлэн соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад бичгээр хүсэлт гаргана:

52.11.1.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зорилго, ач холбогдол, хугацаа, тээвэрлэлт болон хадгалалт, хамгаалалтын нөхцөл, аюулгүй байдлыг хангах асуудлыг тусгасан танилцуулга;

52.11.2.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын нэгдсэн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэсэн талаарх лавлагаа;

52.11.3.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн нэр, тодорхойлолт, тоо ширхэг, хэмжээ, жин зэрэг шаардлагатай мэдээллийг багтаасан жагсаалт;

52.11.4.өмчлөгч өөрөө язгуур зориулалтаар нь ашиглахаас бусад тохиолдолд дурсгалт зүйлийг сэргээн засварлах, үзэсгэлэнд оролцуулах, судалгааны дээжийг судалж, шинжлүүлэх талаар гадаадын байгууллагатай байгуулсан хүчин төгөлдөр гэрээний хуулбар;

52.11.5.хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийн 10x15 хэмжээтэй хоёр хувь өнгөт гэрэл зураг;

52.11.6.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг даатгуулсан баримт.

52.12.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага бусдын өмчлөлийн түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг хилээр нэвтрүүлэх бол хууль ёсны өмчлөгчтэй харилцан тохиролцож гэрээ байгуулсан байна.

52.13.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг хилээр нэвтрүүлэх хүсэлтийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу магадлан шалгаж, ажлын 10 өдөрт багтаан Мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, дүгнэлт гаргуулна.

52.14.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 52.13-т заасан магадлан шалгах ажиллагаа дууссанаас хойш ажлын хоёр өдөрт багтаан саналыг Засгийн газарт хүргүүлнэ. Засгийн газар ажлын 15 өдөрт багтаан хэлэлцэж, зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлаар шийдвэр гаргана.

52.15.Зөвшөөрөл эзэмшигч дараах үүрэгтэй:

54.15.1.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн аюулгүй байдлыг найдвартай хангах арга хэмжээ авах;

52.15.2.түүх, соёлын хөдлөх дурсгал зүйлийг зөвшөөрөлд заасан нөхцөлөөр ашиглах;

52.15.3.зөвшөөрлийг бусдад шилжүүлэхгүй байх;

52.15.4.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг зориулалтын дагуу ашиглах;

52.15.5.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг даатгуулсан байх;

52.15.6.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлсний дараа үрэгдсэн, хулгайлагдсан, эвдэрч гэмтсэн тохиолдолд даруй соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдэгдэх;

52.15.7.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг тогтоосон хугацаанд улсын хилээр буцаан авч ирэх;

52.15.8.түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр буцаан авч ирснээс хойш таван хоногт багтаан тайланг бэлтгэж, соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.

52.16.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр гадаад улсад гаргасны дараа зөвшөөрөл авсан иргэн нас барсан, эрх зүйн чадамжаа алдсан, эсхүл Монгол Улсын харьяатаас гарсан, аж ахуйн нэгж, байгууллага татан буугдсан тохиолдолд зөвшөөрөл эзэмших эрхийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага шилжүүлэн авч, хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг буцаан авч ирэх ажлыг зохион байгуулна. Зөвшөөрөл эзэмших эрхийг шилжүүлэн авсан нь хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийн өмчлөх эрхэд хамаарахгүй.

52.17.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл нь нэг удаагийн зөвшөөрөл байна.

6/53 дугаар зүйлийн 53.4, 53.5 дахь хэсэг:

“53.4.Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг эзэмшигч энэ хуулийн 53.1-д заасан зөвшөөрлийг зөвхөн нэг удаа ашиглана.

53.5.Соёлын биет өвийг 1:1 масштабаар хувиран олшруулсан эхийг давтан олшруулахгүй.”

2 дугаар зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.12 дахь заалтын “мэргэжлийн” гэсний өмнө “соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дэргэд ажиллах палеонтологийн, археологийн, соёлын биет бус өвийн, түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийн, соёлын биет өвийг сэргээн засварлах” гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсгийн “судалгаа” гэсний дараа “болон соёлын биет бус өвийн судалгаа” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/13 дугаар зүйлийн 13.1.10 дахь заалт:

“13.1.10.соёлын биет өвийг хувиран олшруулах, гэрэл зураг, дүрс бичлэг хийх журам батлах;”

2/27 дугаар зүйлийн 27.3 дахь хэсэг:

“27.3.Палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага судалгаа хийх болон соёлын биет бус өвийн судалгаа хийх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ хуулийн 27¹.1-д заасан санал, дүгнэлтэд үндэслэн олгоно.”

3/38 дугаар зүйлийн 38.2 дахь хэсэг:

“38.2.Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээдийн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 6.6, 6.7-д заасан судалгааг урьдчилан гүйцэтгэсэн ажлын дүгнэлтээр соёлын өвд эрсдэл учирч болзошгүй байгаа нь тогтоогдсон бол аж ахуйн үйл ажиллагааг зогсоох үндэслэл болно.”

4/46 дугаар зүйлийн 46.3 дахь хэсэг:

“46.3.Соёлын биет өвийг сэргээн засварлах зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ хуулийн 46.9-д заасан дүгнэлтэд үндэслэн олгоно.”

5/51 дүгээр зүйлийн 51.1 дэх хэсэг:

“51.1.Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.”

6/52 дугаар зүйлийн 52.1 дэх хэсэг:

“52.1.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг судлах, сурталчлах, сэргээн засварлах зорилгоор хадгалалт, хамгаалалтын найдвартай нөхцөлийг бүрдүүлсний үндсэн дээр улсын хилээр нэвтрүүлнэ.”

7/52 дугаар зүйлийн 52.3, 52.4 дэх хэсэг:

“52.3.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно. Энэ хэсгийн заалт палеонтологи, археологийн судалгааны дээжийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд нэгэн адил хамаарна.

52.4.Түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг Засгийн газар олгоно.”

8/53 дугаар зүйлийн 53.1, 53.2 дахь хэсэг:

“53.1.Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг 1:1 болон бусад масштабээр хувилан олшруулах зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн олгоно.

53.2.Хувийн өмчийн түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг 1:1 масштабээр хувилан олшруулах асуудлыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй зөвшилцөнө.”

4 дүгээр зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсгийн “зөвшөөрлөөр” гэснийг “шийдвэрээр” гэж, 38 дугаар зүйлийн 38.1.3 дахь заалтын “зөвшөөрөлгүйгээр” гэснийг “шийдвэргүйгээр” гэж, 51 дүгээр зүйлийн 51.2 дахь хэсгийн “тогтооно” гэснийг “батална” гэж, 52 дугаар зүйлийн 52.5 дахь хэсгийн “52.3” гэснийг “52.3, 52.4” гэж, 52.7 дахь хэсгийн “52.1, 52.3” гэснийг “52.3, 52.4” гэж, 53 дугаар зүйлийн гарчгийн “Соёлын өвийг хувилах” гэснийг “Соёлын биет өвийг хувилан олшруулах” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “эрх бүхий этгээдийн зөвшөөрлөөр” гэснийг, 42 дугаар зүйлийн 42.6 дахь хэсгийн “соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр” гэснийг, 59 дүгээр зүйлийн 59.1.4 дэх заалтын “зөвшөөрөлгүйгээр” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.11 дэх заалтыг, 46 дугаар зүйлийн 46.2 дахь хэсгийг, 52 дугаар зүйлийн 52.3.1, 52.3.2, 52.3.3 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОЁЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Соёлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/38 дугаар зүйлийн 38.1 дэх хэсэг:

“38.1.Соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 6.10-т заасан зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр эрхэлнэ.”

2/38 дугаар зүйлийн 38.4 дэх хэсэг:

“38.4.Соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2 дугаар зүйл.Соёлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СТАНДАРТЧИЛАЛ, ТЕХНИКИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ, ТОХИРЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ИТГЭМЖЛЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, тайлбар нэмсүгэй:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.5, 9.6 дахь хэсэг:

9.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.2, 1.3, 1.5, 1.12, 1.13, 1.15, 1.16, 1.17, 1.18, 1.24, 1.25, 1.29 дэх заалт, 7 дахь хэсгийн 7.2, 7.4, 7.6 дахь заалт, 11 дэх хэсгийн 11.7 дахь заалтад заасан тусгай зөвшөөрлийн болон 8.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.3, 1.9, 1.11 дэх заалт, 7 дахь хэсгийн 7.1 дэх заалтад заасан энгийн зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх үйл ажиллагаанд холбогдох техникийн зохицуулалтыг мөрдөнө.

9.6.Зөвшөөрөл эзэмшигч энэ хуулийн 5.2-т заасан техникийн зохицуулалтыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй бөгөөд зөрчсөн тохиолдолд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх болон хүчингүйд тооцох үндэслэл болно.”

2/12 дугаар зүйлийн 12.6, 12.7 дахь хэсэг:

“12.6.Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нь стандартын шаардлага хангасныг энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан байгууллага, хуульд заасан эрх бүхий байгууллага тогтооно.

12.7.Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд тодорхой төрлийн зөвшөөрөл олгох, сунгах үйл ажиллагааг баталгаажуулалтын байгууллагаас олгосон тохирлын гэрчилгээг үндэслэн хялбаршуулсан журмаар явуулж болно. Энэ үйл ажиллагаанд хамаарах бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний жагсаалтыг Засгийн газар батална.”

3/15 дугаар зүйлийн 15.8 дахь хэсэг:

“15.8.Тохирлын үнэлгээний үр дүнгээр тохирлын гэрчилгээг хүчингүй болгосон тохиолдолд энэ тухай зөвшөөрөл олгосон эрх бүхий этгээдэд болон стандартчилал, техникийн зохицуулалтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэнэ. Мэдэгдлийг үндэслэн зөвшөөрөл олгосон эрх бүхий этгээд тухайн зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.”

4/4 дүгээр зүйлийн 4.1.2 дахь заалтын тайлбар:

“Тайлбар: Энэ зүйлийн 4.1.2-т заасан “сонгон хэрэглэх баримт бичиг” гэж хүчин төгөлдөр стандартаас хэрэглэхэд тохирох стандартыг сонгохыг ойлгоно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАМХИНЫ ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Тамхины хяналтын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл нэмсүгэй:

1/7¹ дүгээр зүйл:

“7¹ дүгээр зүйл. Тамхины ургамал тарих, тамхи үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журам

7^{1.1}. Тамхины ургамал тарих, тамхи үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох төсөл сонгон шалгаруулах зарыг хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага үндэсний хэмжээний өдөр тутмын хэвлэл болон цахим хуудсаараа дамжуулан нийтэд зарлах бөгөөд төсөл хүлээн авах хугацааг 30 ба түүнээс дээш хоногоор тогтооно.

7^{1.2}. Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд сонгон шалгаруулалтад оролцох хүсэлтээ Тамхины хяналт тогтоох тухай суурь конвенц, холбогдох стандартын шаардлага болон дараах баримт бичгийн хамт хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ:

7^{1.2.1}. хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

7^{1.2.2}. татварын өргүй болохыг нотлох баримт;

7^{1.2.3}. Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйлд заасан цахим төлбөрийн баримтын системд холбогдсон байхыг талаарх нотлох баримт;

7^{1.2.4}. аймаг, нийслэлийн Засаг даргын санал;

7^{1.2.5}. байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээ.”

7^{1.3}. Сонгон шалгаруулалтад оролцох тусгай зөвшөөрөл хүсэгчээс ирүүлсэн баримт бичигт үнэлгээ өгөх ажлын хэсгийг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага томилно.

7^{1.4}. Энэ хуулийн 7^{1.3}-т заасан ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон эрүүл мэнд, хууль зүй, хүнсний салбарын эрдэм шинжилгээ, сургалт эрхэлсэн байгууллагын төлөөллийг оролцуулна.

7^{1.5}. Ажлын хэсэг сонгон шалгаруулалтад ирүүлсэн саналыг Тамхины хяналт тогтоох тухай суурь конвенц, холбогдох стандартын шаардлагын дагуу дараах үзүүлэлт, оноогоор үнэлнэ:

7¹.5.1.тамхины ургамал тарих, тамхи үйлдвэрлэх төслийн техник, эдийн засгийн үнэлгээ 0-15 хүртэл оноо;

7¹.5.2.үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж, үүнээс нэвтрүүлэхээр төлөвлөсөн дэвшилтэт техник 0-10 хүртэл оноо;

7¹.5.3.үйлдвэрлэлийн технологи, үүнээс нэвтрүүлэхээр төлөвлөсөн дэвшилтэт технологи 0-15 хүртэл оноо;

7¹.5.4.эрүүл ахуйн нөхцөл 0-5 хүртэл оноо;

7¹.5.5.мэргэжлийн боловсон хүчний байдал 0-4 хүртэл оноо;

7¹.5.6.лаборатори болон технологийн хяналт 0-10 хүртэл оноо;

7¹.5.7.хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааг хангах нөхцөл 0-8 хүртэл оноо;

7¹.5.8.галын аюулгүй байдлыг хангах нөхцөл 0-4 хүртэл оноо;

7¹.5.9.үйлдвэрлэлийн зураг төслийн иж бүрдэл 0-9 хүртэл оноо;

7¹.5.10.хайрцаг, сав, баглаа боодлын загвар /стандартын шаардлага, эрүүл ахуйн анхааруулгыг оруулна/ 0-6 хүртэл оноо;

7¹.5.11.баримт бичгийн бүрдэлт /өргөдөл, Засаг даргын санал, улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээ/ 0-14 хүртэл оноо.

7¹.6.Сонгон шалгаруулах төсөл бүрийн үзүүлэлтийг ажлын хэсгийн гишүүн бүр үнэлж, оноог гишүүдийн дундаж үнэлгээгээр гаргана.

7¹.7.Ажлын хэсэг шаардлагатай бол өргөдөл гаргагчийн баримт бичгийг холбогдох байгууллагаар нягтлан шалгуулах, магадлан шинжилгээ хийлгэх эрхтэй.

7¹.8.Ажлын хэсэг сонгон шалгаруулалтад оролцсон төсөл бүрийг ажлын таван өдөрт, холбогдох байгууллагаар нягтлан шалгуулах, магадлан шинжилгээ хийлгэх шаардлагатай тохиолдолд ажлын найман өдөрт багтаан шалгаж, дүгнэлт гарган хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад танилцуулна.”

2/7² дугаар зүйл:

“7² дугаар зүйл.Тамхи импортлох тусгай зөвшөөрөл олгох журам

7².1.Тамхи импортлох тусгай зөвшөөрлийг ашгийн төлөө хуулийн этгээдэд олгоно.

7².2.Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд дараах баримт бичгийг үйлдвэр, худалдааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ:

7².2.1.тусгай зөвшөөрлийн хүсэлт;

7².2.2.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

7².2.3.татварын албаны санал, тодорхойлолт;

7².2.4.тохирлын гэрчилгээний хуулбар;

7².2.5.тамхи худалдан авах гэрээ;

7².2.6.импортлох тамхийг үйлдвэрлэсэн болон экспортолсон улс орны чанар, стандартын шаардлага хангаж байгааг тодорхойлсон гэрчилгээ, баримт бичиг;

7².2.7.импортолсон бүтээгдэхүүнээ хадгалах агуулахын талаарх мэдээлэл;

7².2.8.импортын тамхи хадгалах барилга байгууламжийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор дүрс бичлэгийн техник, хэрэгсэл суурилуулсан талаарх цагдаагийн байгууллагын санал;

7².2.9.аймаг, нийслэлийн Засаг даргын санал;

7².2.10.энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасан импортлох тамхины төрөл тус бүрийн эрүүл ахуйн нөхцөл, тамхин дахь хорт бодисын агууламжийн талаарх дүгнэлт;

7².2.11.импортлох тамхины дээжийг гаалийн байгууллагын урьдчилсан шинжилгээнд хамруулж, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан талаарх баримт.”

2 дугаар зүйл.Тамхины хяналтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“7 дугаар зүйл.Тусгай болон энгийн зөвшөөрөл

7.1.Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хүнс, хөдөө аж ахуйн төрийн захиргааны төв байгууллага, тамхи импортлох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг үйлдвэр, худалдааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар олгож, хүчингүй болгоно.

7.2.Засгийн газар тусгай зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох эрхээ хүнс, хөдөө аж ахуйн болон үйлдвэр, худалдааны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд шилжүүлж болно.

7.3.Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хоёр жил, тамхи импортлох тусгай зөвшөөрлийг гурван жилийн хугацаагаар олгож, мөн хугацаагаар сунгана.

7.4.Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих тусгай зөвшөөрлийг хоёр жил, тамхи импортлох тусгай зөвшөөрлийг гурван жилээс дээш хугацаагаар сунгахгүй.

7.5.Тамхи үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлийг энэ хуулийн 7¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр олгоно.

7.6.Хүнс, хөдөө аж ахуйн болон үйлдвэр, худалдааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих, тамхи импортлох тусгай зөвшөөрөл олгох тухай хүсэлтийг хүлээн авч, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлд заасан хугацаанд багтаан магадлан шалгаж, Засгийн газарт хүргүүлнэ.

7.7.Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих тусгай зөвшөөрлийг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хяналт тавих чиг үүргийг хүнс, хөдөө аж ахуйн төрийн захиргааны төв байгууллага, тамхи импортлох тусгай зөвшөөрлийг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хяналт тавих чиг үүргийг үйлдвэр, худалдааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлнэ.

7.8.Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулахад энэ хуулийн 7¹.2.1, 7¹.2.2, 7¹.2.3, 7¹.2.4, 7¹.2.5-д заасан баримт бичгийг, тамхи импортлох тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулахад энэ хуулийн 7².2-т заасан баримт бичгийг бүрдүүлж, холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

7.9.Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг сум, дүүргийн Засаг дарга, чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч олгоно.

7.10.Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

7.10.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн албан бичиг /оноосон нэр, байрлах хаяг, харилцах утсыг тодорхой дурдах/;

7.10.2.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

7.10.3.хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагаас тухайн үйлчилгээний чиглэлээр үйл ажиллагааг эрхлэх талаар гаргасан улсын байцаагчийн болон ажлын байрны дүгнэлт;

7.10.4.худалдаа, хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний стандартын шаардлагыг дүгнэсэн стандартын хуудасны хуулбар;

7.10.5.тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх байранд хийгдсэн онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын галын дүгнэлт.

7.11.Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг сунгуулахад дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

7.11.1.тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах тухай өргөдөл;

7.11.2.цагдаагийн байгууллагын тодорхойлолт;

7.11.3.хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлт.

7.12.Тамхи үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, тамхины ургамал тарих үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй холбогдсон энэ хуулиар зохицуулаагүй бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 16.12 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“16.12.Төмөр замын суурь бүтэц барих зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.1-д заасны дагуу Засгийн газар олгох, сунгах, хүчингүй болгох бөгөөд мөн хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 1-д заасны дагуу уг зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх шийдвэрийг төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гаргана.”

2 дугаар зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.8 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“16.8.Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага суурь бүтэц барих тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах өргөдлийг хүлээн авч, магадлан шалгах ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу хэрэгжүүлж, шийдвэр гаргуулахаар ажлын хоёр өдөрт багтаан Засгийн газарт хүргүүлнэ. Засгийн газар зөвшөөрөл олгох, сунгах саналыг ажлын 15 өдөрт багтаан хэлэлцэж, шийдвэрийг гаргана.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/2¹ дүгээр зүйл:

“2¹ дүгээр зүйл. Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

1. “тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежментийн төлөвлөгөө” гэж тусгай хамгаалалтад авсан газар нутгийн хамгаалалт, нөхөн сэргээлт, зохистой ашиглалтыг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй зохион байгуулан хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны дунд болон ойрын хугацааны төлөвлөгөө бүхий баримт бичгийг;

2. “тусгай хамгаалалттай газар нутгийн дотоод бүсчлэл” гэж дархан цаазат болон байгалийн цогцолборт газрын байгалийн хэв шинжийг төлөөлөх онцлог, ховор, нэн ховор амьтан, ургамал, түүх, соёлын дурсгалт зүйлийн байршлыг харгалзан тогтоосон өөр өөр хамгаалалтын дэглэм бүхий газар нутгийн хуваарийг.”

2/6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 5-9 дэх заалт:

“5/Засгийн газрын тусгай санд төвлөрүүлсэн тусгай хамгаалалттай газар нутагт байгалийн нөөц ашиглах, аялал жуулчлалын үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийн бичиг олгосны хураамж болон тусгай хамгаалалттай газар нутагт үзүүлэх ажил, үйлчилгээний нэг удаагийн төлбөрийн орлого;

6/тусгай хамгаалалттай газар нутгийн байгалийн нөөц ашигласны төлбөр;

7/тусгай хамгаалалттай газар нутгийн бэлчээр ашигласны төлбөр;

8/тусгай хамгаалалттай газар нутагт нэвтрэх хураамжийн орлого;

9/тусгай хамгаалалттай газар нутагт байгаль орчинд учруулсан хохирлын нөхөн төлбөр.”

3/6¹ дугаар дүгээр зүйл:

“6¹ дугаар дүгээр зүйл. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежмент

1. Тусгай хамгаалалттай газар нутаг нь тусгай хамгаалалттай газрын менежментийн зорилго, зорилт, түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөлт, удирдлага, зохион байгуулалт, хүний нөөц, санхүүжилт, үр дүнгийн шалгуурыг тодорхойлсон менежментийн төлөвлөгөөтэй байна. Менежментийн төлөвлөгөөг 10

жилийн хугацаатайгаар тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

2.Тусгай хамгаалалттай газар нутагт ашиглаж болох газар нутгийн хэсгийг тодорхойлж, төлөвлөсөн газар зохион байгуулалтын жилийн төлөвлөгөөг тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны саналыг авсны үндсэн дээр батална.

3.Энэ зүйлийн 2-т заасан газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг батлагдсан өдрөөс хойш ажлын таван өдрийн дотор олон нийтэд нээлттэй мэдээлнэ.

4.Тусгай хамгаалалттай газрын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт, үр ашиг, үр нөлөөг үнэлэх журмыг тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батлах бөгөөд уг журмын дагуу менежментийн төлөвлөгөөг хоёр жил тутамд үнэлж, шаардлагатай тохиолдолд өөрчлөлт оруулна.

5.Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутаг менежментийн төлөвлөгөөтэй байж болох бөгөөд төлөвлөгөөг тухайн аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал батална.”

4/27 дугаар зүйлийн 12-18 дахь заалт:

“12/Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.18-д зааснаар тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах зөвшөөрлийг мөн хуулийн 5.6 дугаар зүйлийн 1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулалтаар олгох;

13/Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.6-д заасан тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах зөвшөөрөл олгох;

14/газар нутгийг орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авах журмыг батлах;

15/улсын тусгай хамгаалалттай газрын дотоод бүсчлэл тогтоох;

16/улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежментийн төлөвлөгөөг баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

17/тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах аргачлал, үр ашигт хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх журам батлах;

18/энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 5, 7, 8-д заасан төлбөр, хураамжийн хэмжээг тогтоох.”

5/28 дугаар зүйлийн 4 дэх заалт:

“4/орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежментийн төлөвлөгөөг батлах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төсвийг орон нутгийн төсөвт тусгах.”

6/29 дүгээр зүйлийн 4, 5 дахь заалт:

“4/байгалийн нөөц газар, дурсгалт газар, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтыг эрхлэх;

5/орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын менежментийг гэрээгээр хариуцах байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн нөхөрлөл, хуулийн этгээдийг сонгон шалгаруулж, гэрээ байгуулах.”

7/30 дугаар зүйлийн 11 дэх заалт:

“11/тусгай хамгаалалттай газар нутгийн менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж, тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх, хэрэгжилтийг хангах.”

8/35 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

“3.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу ирүүлсэн саналд тухайн газар ашиглах зөвшөөрөл авах сонгон шалгаруулалтад оролцох хүсэлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг дэмжээгүй тохиолдолд тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн этгээдийг сонгон шалгаруулалтад оруулахаас татгалзаж болно.”

9/36¹ дүгээр зүйл:

“36¹ дүгээр зүйл.Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрх олгох сонгон шалгаруулалт

1.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага газар ашиглах эрх олгох сонгон шалгаруулалтыг өөрийн санаачилгаар явуулах бол тухайн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн газар зохион байгуулалтын жилийн төлөвлөгөөнд үндэслэн олон нийтэд нээлттэй явуулна.

2.Тухайн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн газар зохион байгуулалтын жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан газрыг ашиглах хүсэлтийг хоёр ба түүнээс дээш хүн, хуулийн этгээд ирүүлсэн тохиолдолд тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн этгээдийн ирүүлсэн төслийг харьцуулан үнэлж, газар ашиглах зөвшөөрөл олгож болно.

3.Сонгон шалгаруулалтад оролцож байгаа хүн, хуулийн этгээдийн тухайн тусгай хамгаалалттай газарт хэрэгжүүлэх төслийг үнэлсний үндсэн дээр хамгийн сайн үнэлэгдсэн төсөл ирүүлсэн хүн, хуулийн этгээдэд энэ хуульд заасны дагуу тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрх олгоно.

4.Сонгон шалгаруулалтад оролцогчид болон ирүүлэх төсөлд тавигдах нийтлэг шаардлагыг тодорхойлсон журмыг тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

10/36² дугаар зүйл:

“36² дугаар зүйл.Сонгон шалгаруулах үйл ажиллагааны дараалал

1. Сонгон шалгаруулалтыг дараах дарааллын дагуу явуулна:

1/төсөл сонгон шалгаруулалтыг зарлан мэдээлэх;
2/төслийг хүлээн авах;
3/сонгон шалгаруулалтад оролцогч этгээдийн талаар энэ хуулийн 35 дугаар зүйлийн 2-т заасан саналыг авах;

4/төсөл сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах;
5/шалгарсан этгээдэд газар ашиглах зөвшөөрөл олгох, гэрээ байгуулах.

2. Сонгон шалгаруулалтыг зарлан мэдээлэх:

1/төсөл сонгон шалгаруулалтын зар /цаашид “зар” гэх/-ыг уг ажиллагааг явуулахаар товлосон өдрөөс 30-аас доошгүй хоногийн өмнө цахимаар болон өдөр тутмын хэвлэлээр нийтэд мэдээлнэ;

2/сонгон шалгаруулалтыг зарлан мэдээлэх зард төслийг хүлээн авах газрын хаяг, харилцах утасны дугаар, төслийг ирүүлэх сүүлийн хугацаа, газар ашиглалтын зориулалт, газрын талбайн хэмжээ, газар ашиглуулах хугацаа, газрын байршил, хилийн заагийг харуулсан зургийг тусгана;

3/тухайн газрын онцлог, шинж чанараас шалтгаалан нэмэлт шаардлага тавьж болох бөгөөд түүнийг төсөл сонгон шалгаруулалтын зард тусгана.

3. Төслийг хүлээн авах:

1/оролцогч битүүмжилсэн төслөө тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад өөрийн биеэр, эсхүл итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр биечлэн хүргүүлэх, хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хүргүүлэх боломжгүй тохиолдолд зард заасан хугацаанд шуудангаар хүргүүлж болно;

2/тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага төслийг зард заасан хугацаанд хүлээн авч бүртгэнэ;

3/төслийг ирүүлсэн дарааллын дагуу он, сар, өдөр, цаг, минутаар тэмдэглэн бүртгэж, тусгай тэмдэглэл үйлдэн архивын нэгж үүсгэн хадгална;

4/зард заасан хугацаа дууссаны дараа ирүүлсэн төсөлд хоцорсон тухай тусгай тэмдэглэл үйлдэн, хүлээн авахаас татгалзаж буцаана-;

5/төсөл сонгон шалгаруулалтад оролцогч Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 39.1.6-д заасан хураамжийг урьдчилан төлнө-;

6/төслийг тусгай программ хангамж бүхий цахим хуудсаар хүлээн авч болно.

4. Сонгон шалгаруулалтад оролцогчийн төслийг дараах шалгуур үзүүлэлт нэг бүрээр үнэлнэ:

1/газар ашиглалтын зориулалт нь энэ хууль болон газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд нийцсэн эсэх;

2/тухайн хэрэгжүүлэх төслийн байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл;

3/төсөл хэрэгжүүлэгч ашиглахаар хүсэлт гаргасан газарт байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх талаар авах арга хэмжээний төлөвлөлт, түүнд зарцуулах зардлын тооцоолол.”

11/40 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 3 дахь заалт:

“3/тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрх хүчингүй болсон.”

12/40 дүгээр зүйлийн 3, 4 дэх хэсэг:

“3.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан хугацаанд газрыг чөлөөлөөгүй бол тухайн хамгаалалтын захиргаа газрыг албадан чөлөөлөх шийдвэр гарган, харьяалах төрийн байгууллагатай хамтран газрыг албадан чөлөөлөх арга хэмжээг зохион байгуулж, зардлыг буруутай иргэн, хуулийн этгээдээр нөхөн төлүүлнэ.

4.Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг дараах тохиолдолд хүчингүй болно:

1/Газрын тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 40.1.1, 40.1.2, 40.1.3, 40.1.4, 40.1.5, 40.1.6, 40.1.7-д заасан үндэслэлээр;

2/Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд заасан хувь хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж төлөөгүй.”

2 дугаар зүйл.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж, 12 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтын “олборлох,” гэсний дараа “геологийн судалгаа хийх, металл хайгч, химийн хорт болон тэсрэх бодис авч явах, ашиглах,” гэж, 37 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2 дахь заалтын “үүрэг” гэсний дараа “, төлбөрийн хэмжээ, төлбөр төлөх хугацаа” гэж, 39 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 2 дахь заалтын “хамгаалалтын” гэсний дараа “дэглэм” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/33 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

“1.Дархан цаазат газрын хязгаарлалтын бүс болон байгалийн цогцолборт газрын хязгаарлалтын бүс, байгалийн нөөц газар, дурсгалт газраас Монгол Улсын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад зориулалт, хугацаа, болзолтойгоор байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй арга, хэлбэрээр энэ хуулийн 27 дугаар зүйлийн 12-т заасан зөвшөөрлийн үндсэн дээр гэрээгээр ашиглуулж болно.”

2/34 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг:

“1.Энэ хуулийн 33 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан газар ашиглах зөвшөөрлийн гэрээний хугацаа таван жилээс доошгүй байх бөгөөд уг хугацааг нэг удаа сунгах хугацаа таван жилээс доошгүй байна. Газар ашиглах зөвшөөрөл, гэрээний хугацааг тогтоохдоо тухайн газар дээр хэрэгжих төслийн хугацааг харгалзан үзэж болно.”

3/35 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг:

“1.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага Газрын тухай хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 44.8-д заасан журмыг баримтлан газар ашиглах зөвшөөрөл авах, сонгон шалгаруулалтад оролцох тухай хүсэлтээ тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана.

2.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага газар ашиглах зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтад оролцох тухай иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлт болон түүний талаарх саналыг энэ хуулийн 36¹ дүгээр зүйлийн 2-т заасан сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийг хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хойш ажлын таван өдрийн дотор тухайн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын захиргаанаас, хамгаалалтын захиргаа байхгүй бол сум, дүүргийн Засаг даргаас авна.”

4/36 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

“1.Төрийн захиргааны төв байгууллага дархан цаазат газрын хязгаарлалтын бүс болон байгалийн цогцолборт газрын хязгаарлалтын бүс, байгалийн нөөц газар, дурсгалт газраас иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад газар ашиглуулах тухай шийдвэрийг энэ хуулийн 27 дугаар зүйлийн 12-т заасан сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн гаргана.”

5/37 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

“1.Энэ хуулийн 36 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан шийдвэрийг үндэслэн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай газар ашиглах тухай гэрээг төрийн захиргааны төв байгууллага хамгаалалтын захиргаатай хамтран байгуулснаар тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах тухай гэрчилгээг олгож, улсын бүртгэлд бүртгэнэ.”

4 дүгээр зүйл.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн “хамгаалалтын захиргаа буюу зохих шатны Засаг даргатай тохиролцон тогтооно” гэснийг “Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батална” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 7 дахь заалтын “зориулалтаар зохих журмын дагуу барьсан орон байрыг ашиглах” гэснийг “зориулалттай орон байр барих, ашиглах” гэж, 40 дүгээр зүйлийн гарчгийн “эрх дуусгавар болох,” гэснийг “зөвшөөрлийн эрх дуусгавар болох, хүчингүй болох,” гэж, 41 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн “төрийн захиргааны төв байгууллагаас” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.6-д заасан” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн “уламжлалт” гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 29¹ дүгээр зүйлийн 3 дахь заалтыг, 30 дугаар зүйлийн 10 дахь заалтыг, 36 дугаар зүйлийн 2, 3, 5 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“14.2.Төрийн захиргааны байгууллага аймаг, нийслэлийн Засаг даргын хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдөрт багтаан энэ хуулийн 14.1.4-т заасан магадлан шалгах ажиллагааг гүйцэтгэсний үндсэн дээр холбогдох дүгнэлтийг цахимаар хүргүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн “авмагц доор дурдсан ажиллагаа явуулна” гэснийг “авч, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 2-т зааснаас гадна дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ” гэж, мөн зүйлийн 14.4 дэх хэсгийн “мэдэгдлийг” гэснийг “дүгнэлтийг” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТЭСЭРЧ ДЭЛБЭРЭХ БОДИС, ТЭСЭЛГЭЭНИЙ ХЭРЭГСЛИЙН
ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалтын “түдгэлзүүлэх,” гэсний дараа “сэргээх,” гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1.2 дахь заалтын “түдгэлзүүлэх,” гэсний дараа “сэргээх,” гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсгийн “тодорхойлохдоо” гэсний дараа “шинжээчийн” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“19.1. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд оролцож байгаа хуулийн этгээд үйл ажиллагааны эрсдэл, иргэний амь нас, эрүүл мэндийг Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.4 дэх хэсэгт заасны дагуу заавал даатгуулсан байна.”

3 дугаар зүйл. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.9 дэх заалтын дугаарыг “4.1.8” гэж, 4.1.10 дахь заалтын дугаарыг “4.1.9” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх заалтын “тооцоогоор тогтоох” гэснийг “сард нэг удаа тогтоох” гэж, 6.1.2 дахь заалтын “Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтийг үндэслэн” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1.4 дэх заалтын “мэргэжлийн итгэмжлэгдсэн байгууллагын” гэснийг “шинжээчийн” гэж, 11.4 дэх хэсгийн “мэргэжлийн итгэмжлэгдсэн байгууллага,” гэснийг “шинжээчийн болон” гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн итгэмжлэгдсэн байгууллагын” гэснийг “шинжээчийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.7 дахь заалтын “болон эрсдэлийн” гэснийг, 15 дугаар зүйлийн 15.3 дахь хэсгийн “Тайланд тэсэлгээний ажлын тохиолдол бүрийг тусгана.” гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.8 дахь заалтыг, 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийг, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийг, 15 дугаар зүйлийн 15.5, 15.6 дахь хэсгийг, 17 дугаар зүйлийн 17.4.2 дахь заалтыг, 17.6 дахь хэсгийг, 23 дугаар зүйлийн 23.7, 23.8 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УЛСЫН НИСЭХИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Улсын нисэхийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“14.4.Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн командлал хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх зөвшөөрлийг улсын болон иргэний нисэхийн байгууллагын агаарын хөлөгт олгоно. Зөвшөөрөл хүсэгчийн өргөдлийг үндэслэн ажлын нэг өдрийн дотор олгоно.

14.5.Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн командлал энэ зүйлийн 14.4-т заасан зөвшөөрөл олгосон шийдвэр гарсан даруй иргэний нисэхийн байгууллагад мэдэгдэж, шийдвэрийн хуулбарыг хил хамгаалах байгууллагад хүргүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Улсын нисэхийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.5 дахь хэсгийн дугаарыг “14.6” гэж, 14.6 дахь хэсгийн дугаарыг “14.7” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УЛСЫН ТЭМДЭГГИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/21 дүгээр зүйлийн 21.1.38-21.1.47 дахь заалт:

“21.1.38.химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 50 000-10 000 000 төгрөг;

21.1.39.байгаль орчны аудит хийх тусгай зөвшөөрөл олгоход 500 000 төгрөг;

21.1.40.озон задалдаг, дэлхийн дулааралд нөлөөлөх чадвар өндөртэй бодис болон бусад орлуулах бодис, тэдгээрийг агуулсан бүтээгдэхүүн, тоног төхөөрөмжийг импортлох, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоход 10 000-100 000 төгрөг;

21.1.41.цооног өрөмдөх, худаг гаргах, голоос суваг шуудуу татах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 120 000-500 000 төгрөг;

21.1.42.ан, амьтны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 500 000 төгрөг, сунгахад 250 000 төгрөг;

21.1.43.нэн ховор амьтныг эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх зориулалтаар агнах, барих тусгай зөвшөөрлийн хураамжийг тухайн ан, амьтны экологи-эдийн засгийн үнэлгээний 20-40 хувиар;

21.1.44.харь ургамлыг байгальд тарималжуулах энгийн зөвшөөрөл олгоход 150 000 төгрөг;

21.1.45.гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага усны сан бүхий газарт ус, усан орчинтой холбоотой шинжилгээ судалгаа явуулах энгийн зөвшөөрөл олгоход 50 000 төгрөг;

21.1.46.тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах энгийн зөвшөөрөл олгоход 1 000 000 төгрөг;

21.1.47.байгалийн ойгоос зулзаган модыг шилжүүлэн суулгахад 20 000 төгрөг.”

2/22 дугаар зүйлийн 22.1.10-22.1.12 дахь заалт:

“22.1.10.гадаадын хөрөнгө оруулалттай цэцэрлэг, сургууль байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 1 500 000 төгрөг;

22.1.11.олон улсын хөтөлбөрийн сургалттай ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 2 500 000 төгрөг;

22.1.12.их сургууль, дээд сургуулийн харьяа ерөнхий боловсролын ахлах сургууль байгуулах энгийн зөвшөөрөл олгоход 3 000 000 төгрөг.”

3/23 дугаар зүйлийн 23.1.10, 23.1.11 дэх заалт:

“23.1.10.эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;

23.1.11.хийгээр хангах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход зөвшөөрөл тус бүрд 1 000 000 төгрөг.”

4/23 дугаар зүйлийн 23.2.5, 23.2.6 дахь заалт:

“23.2.5. 4.0 МПа-аас доош кгх/см² даралтад ажилладаг тоноглолын угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.2.6. 4.0 МПа-аас дээш кгх/см² даралтад ажилладаг тоноглолын угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг.”

5/26 дугаар зүйлийн 26.3.3 дахь заалт:

“26.3.3.мал, амьтны тэжээлийн нэмэлт, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох, экспортлох энгийн зөвшөөрөл олгоход 6 000-12 500 төгрөг.”

6/26 дугаар зүйлийн 26.4 дэх хэсэг:

“26.4.энэ хуулийн 26.2-т зааснаас бусад малыг гадаадад гаргах зөвшөөрөл олгоход малын тоо толгой тутмаас доор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

- 26.4.1.адуу 48 000-120 000 төгрөг;
- 26.4.2.үхэр 32 000-80 000 төгрөг;
- 26.4.3.хонь 19 200-48 000 төгрөг;
- 26.4.4.ямаа 19 200-48 000 төгрөг;
- 26.4.5.тэмээ 96 000-240 000 төгрөг.”

7/27 дугаар зүйлийн 27.5, 27.6 дахь хэсэг:

“27.5.хүний эм, эмнэлгийн хэрэгслийг жижиглэнгийн үнээр хангах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 44 000-110 000 төгрөг;

27.6.эм, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүний зар сурталчилгаа хийх энгийн зөвшөөрөл олгоход 40 000 төгрөг.”

8/28 дугаар зүйлийн 28.1.10 дахь заалт:

“28.1.10.хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, засвар, үйлчилгээг эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 400 000-1 000 000 төгрөг.”

9/35 дугаар зүйлийн 35.1.23 дахь заалт:

“35.1.23.хүн амын төвлөрсөн ус хангамжийн эх үүсвэрийн ус хангагч хуулийн этгээдэд ус ашиглах зөвшөөрөл олгоход 100 шоометр хүртэлх ус ашиглах зөвшөөрөл олгоход 100 000 төгрөг, 100 ба түүнээс дээш шоометр ус ашиглах зөвшөөрөл олгоход 200 000 төгрөг.”

10/42 дүгээр зүйлийн 42.6 дахь хэсэг:

“42.6.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрөлд хамаарах улсын тэмдэгтийн хураамжийг зөвшөөрөл олгох болон сунгах тухай шийдвэр гарсныг мэдэгдсэнээс хойш ажлын гурван өдөрт багтаан төлнө.”

2 дугаар зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.17, 21.1.30 дахь заалтын, 22¹ дүгээр зүйлийн 22¹.1.5 дахь заалтын, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн, 23.1.9 дэх заалтын, 25 дугаар зүйлийн 25.1.7, 25.1.8, 25.1.9, 25.1.12 дахь заалтын, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.7 дахь заалтын, 35 дугаар зүйлийн 35.1.6, 35.1.16 дахь заалтын, 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсгийн “зөвшөөрөл” гэсний өмнө “тусгай” гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 дахь заалтын “үйлдвэрлэх” гэсний дараа “, импортлох, экспортлох, ханган нийлүүлэх, мансууруулах бодис бүхий ургамал ашиглаж эм бэлтгэн найруулах” гэж, 27.1.5 дахь заалтын “импортлох,” гэсний дараа “экспортлох,” гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.5 дахь заалтын “гүүр засварлах, арчлах” гэсний дараа “тусгай” гэж, 35 дугаар зүйлийн 35.1.3 дахь заалтын “зөвшөөрлийг” гэсний өмнө “тусгай” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/5 дугаар зүйлийн 5.1.11 дэх заалт:

“5.1.11.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох;”

2/6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг:

“6.2.Энэ хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2, 11.4, 11.5 дахь хэсэг, 12 дугаар зүйл, 15, 17, 18, 19, 20 дугаар зүйл, 21 дүгээр зүйлийн 21.1.8, 21.1.9, 21.1.12, 21.1.13, 21.1.15, 21.1.16, 21.1.17, 21.1.24, 21.1.26, 21.1.27, 21.1.28, 21.1.30, 21.1.32, 21.1.33, 21.1.34, 21.1.35, 21.1.36, 21.1.37, 21.1.38, 21.1.40, 21.1.41, 21.1.43 дахь заалт, 22¹ дүгээр зүйл, 24 дүгээр зүйл, 25 дугаар зүйлийн 25.1.2, 25.1.3, 25.1.7, 25.1.8, 25.1.9, 26 дугаар зүйлийн 26.1.2, 26.1.6, 26.1.7, 26.1.8, 26.1.9 дэх заалт, 26.2, 26.3, 26.4 дэх хэсэг, 27

дугаар зүйлийн 27.1.1, 27.1.4, 27.1.5, 27.1.6 дахь заалт, 27.3, 27.4, 27.5 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.1.8, 28.1.9 дэх заалт, 29 дүгээр зүйл, 32 дугаар зүйл, 33 дугаар зүйлийн 33.1.3 дахь заалт, 35 дугаар зүйлийн 35.1.1, 35.1.2, 35.1.3 дахь заалт, 37 дугаар зүйл, 40 дүгээр зүйлд заасан тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг энэ хуульд заасан хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.”

3/21 дүгээр зүйлийн 21.1.9 дэх заалт:

“21.1.9.озон задалдаг, дэлхийн дулааралд нөлөөлөх чадвар өндөртэй бодис болон бусад орлуулах бодисыг системээс юүлэх, цэвэрлэх, дахин боловсруулах, дахин цэнэглэх, тоног төхөөрөмжийг угсарч суурилуулах, засвар үйлчилгээ хийх, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;”

4/21 дүгээр зүйлийн 21.1.12 дахь заалт:

“21.1.12.амьтан тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг экспортлох, импортлох, нэн ховор амьтныг амьдаар нь гадаад улсад гаргах тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000-250 000 төгрөг;”

5/21 дүгээр зүйлийн 21.1.16 дахь заалт:

“21.1.16.нэн ховор ургамал, тэдгээрийн түүхий эдийг судалгаа шинжилгээний зориулалтаар ашиглах, гадаад улсад гаргах зөвшөөрөл олгоход тухайн үеийн жингийн килограмм тутамд газрын дээд хэсэг 30 000-50 000 төгрөг, газрын доод хэсэг 45 000-55 000 төгрөг;”

6/21 дүгээр зүйлийн 21.1.22 дахь заалт:

“21.1.22.усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 500 000 төгрөг, сунгахад 500 000 төгрөг;”

7/21 дүгээр зүйлийн 21.1.24 дэх заалт:

“21.1.24.ойн мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 60 000-300 000 төгрөг, сунгахад 60 000-150 000;”

8/21 дүгээр зүйлийн 21.1.26, 21.1.27 дахь заалт:

“21.1.26.аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 8000-20 000 төгрөг;

21.1.27.олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенцын хавсралтад заасан амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг экспортлох, реэкспортлох, импортлох тусгай зөвшөөрөл олгоход 20 000-260 000 төгрөг;”

9/21 дүгээр зүйлийн 21.1.31 дэх заалт:

“21.1.31.ахуйн зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих зөвшөөрлийн хураамжийг нэг удаагийн эрхийн бичигт 10 000 төгрөг;”

10/21 дүгээр зүйлийн 21.1.34 дэх заалт:

“21.1.34.нэн ховор амьтныг амьдаар нь гадаад улсад гаргахад тухайн ан олзворын гадаад зах зээлийн тухайн үеийн үнэ буюу эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон жишиг үнийн 20-30 хувиар;”

11/22 дугаар зүйлийн 22.1.1 дэх заалт:

“22.1.1.их сургууль, дээд сургууль, коллежийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 10 000 000 төгрөг;”

12/22 дугаар зүйлийн 22.1.3-22.1.5 дахь заалт:

“22.1.3.магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх энгийн зөвшөөрөл олгоход хөтөлбөр тус бүрээр магистр 2 000 000, доктор 3 000 000 төгрөг;

22.1.4.дээд боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах энгийн зөвшөөрөл олгоход хөтөлбөр тус бүрээр 1 000 000 төгрөг;

22.1.5.төрийн өмчийн бус мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 3 000 000 төгрөг;”

13/22 дугаар зүйлийн 22.1.7 дахь заалт:

“22.1.7.гадаадын хуулийн этгээд Монгол Улсад боловсролын байгууллагын магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 5 000 000 төгрөг;”

14/23 дугаар зүйлийн 23.1.1-23.1.7 дахь заалт:

“23.1.1. 0.1-5МВт-ын эрчим хүчний эх үүсвэр /нар, салхи, ус болон түлшээр ажилладаг/ барих, угсрах, засварлах, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.1.2. 0.1-100МВт-ын эрчим хүчний эх үүсвэр /нар, салхи, ус болон түлшээр ажилладаг/ барих, угсрах, засварлах, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;

23.1.3.100МВт-аас дээш эрчим хүчний эх үүсвэр /нар, салхи, ус болон түлшээр ажилладаг/ барих, угсрах, засварлах, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 37 500 төгрөг;

23.1.4. 0.4-15кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.1.5. 0.4-35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.1.6. 0.4-110кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;

23.1.7. 220кВ болон түүнээс дээш хүчдэлтэй цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 37 500 төгрөг;”

15/23 дугаар зүйлийн 23.2.1-23.2.4 дэх заалт:

“23.2.1. 0.07-1.6 МПа даралттай зуух, даралтат сав, дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.2.2. 0.07-4.0 МПа даралттай зуух, даралтат сав, дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.2.3. 0.07-8.0 МПа даралттай зуух, даралтат сав, дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;

23.2.4. 8.0 МПа-аас дээш даралттай зуух, даралтат сав, дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;”

16/26 дугаар зүйлийн 26.1.2 дахь заалт:

“26.1.2.согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх, импортлох тусгай зөвшөөрөл олгоход хатуулгаас нь шалтгаалан 20 000 000-200 000 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 10 000 000-100 000 000 төгрөг;”

17/26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсэг:

“26.3.Малын үржүүлгийн бүтээгдэхүүн, тэжээлийн нэмэлт, эм, эмнэлгийн хэрэгслийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгоход доор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:”

18/26 дугаар зүйлийн 26.3.2 дахь заалт:

“26.3.2.малын үржүүлгийн бусад бүтээгдэхүүн 5 000-50 000 төгрөг;”

19/28 дугаар зүйл:

**“28 дугаар зүйл.Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр эрхлэх
үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах
тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ**

28.1.Барилга, хот байгуулалт, газрын харилцааны чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход доор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

28.1.1.барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл олгоход:

Төвөгшлийн ангилал		Хураамжийн хэмжээ /төгрөг/
Бага төвөгшилтэй барилга байгууламж		500 000
Дунд төвөгшилтэй барилга байгууламж		750 000
Өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламж		1 000 000
Онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламж	Тухайлсан барилга байгууламж	1 250 000
	Тухайлснаас бусад	1 250 000

28.1.2.барилга байгууламжийн барилгын ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход:

Төвөгшлийн ангилал		Хураамжийн хэмжээ /төгрөгөөр/	Хураамжийн хэмжээ /сунгахад, төгрөг/
Бага төвөгшилтэй барилга байгууламж		1 000 000	800 000
Дунд төвөгшилтэй барилга байгууламж		1 250 000	1 000 000
Өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламж		1 500 000	1 200 000
Онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламж	Тухайлсан барилга байгууламж	1 750 000	-
	Тухайлснаас бусад	1 750 000	1 400 000

28.1.3.барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход:

Үйлдвэрлэлийн хүчин чадлын ангилал	Хураамжийн хэмжээ /төгрөг/
Бага хүчин чадалтай үйлдвэрлэл	400 000
Дунд хүчин чадалтай үйлдвэрлэл	500 000
Өндөр хүчин чадалтай үйлдвэрлэл	600 000

28.1.4.өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, угсралт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход:

Төвөгшлийн ангилал	Хураамжийн хэмжээ /төгрөг/
Бага төвөгшилтэй	50 000
Дунд төвөгшилтэй	150 000
Өндөр төвөгшилтэй	250 000
Онцгой төвөгшилтэй	350 000

28.1.5.барилгын ажлын зөвшөөрөл олгоход 20 000 төгрөг;

28.1.6.газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр олгоход 300 000 төгрөг, сунгахад 200 000 төгрөг;

28.1.7.газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр олгоход 300 000 төгрөг, сунгахад 200 000 төгрөг;

28.1.8.геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл шинээр олгоход 200 000-500 000 төгрөг, сунгахад 300 000 төгрөг;

28.1.9.хот байгуулалтын баримт бичиг боловсруулах зөвшөөрөл олгоход 360 000-900 000 төгрөг.”

20/30 дугаар зүйл:

“30 дугаар зүйл.Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

30.1.Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгахад доор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

30.1.1.тоон гарын үсгийн гэрчилгээ олгох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 10 000 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахад 5 000 000 төгрөг;

30.1.2.арилжааны радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэхэд 50 000 төгрөг;

30.1.3.мэдээллийн сүлжээ ашиглах, үйлчилгээ эрхлэхэд 50 000 төгрөг;

30.1.4.харилцаа холбооны үйлчилгээ эрхлэхэд 100 000 төгрөг;

30.1.5.олон нийтийн радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэхэд нийслэлд 40 000 төгрөг, аймагт 20 000 төгрөг;

30.1.6.олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэхэд 80 000 төгрөг;

30.1.7.өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэхэд 50 000 төгрөг;

30.1.8.радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглахад 25 000 төгрөг;

30.1.9.радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ эрхлэхэд 80 000 төгрөг;

30.1.10.сансрын холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт, үйлчилгээ эрхлэхэд 200 000 төгрөг;

30.1.11.харилцаа холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт үйлчилгээ эрхлэхэд 200 000 төгрөг;

30.1.12.харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтцийн суурилуулалт, засвар үйлчилгээ эрхлэхэд 50 000 төгрөг;

30.1.13.дотоодын шуудангийн үйлчилгээ эрхлэхэд 50 000 төгрөг;

30.1.14.төлбөртэй радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэхэд 50 000 төгрөг;

30.1.15.улс хоорондын шуудангийн үйлчилгээ эрхлэхэд 50 000 төгрөг.

30.2.Бүртгэлийн гэрчилгээ олгоход 20 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.”

21/33 дугаар зүйлийн 33.1.2 дахь заалт:

“33.1.2.барилга, байгууламжийг шинээр барих зураг төсөлд хяналт хийн дүгнэлт гаргахад:

№	Барилга байгууламжийн төвөгшил	Хураамжийн хэмжээ /төгрөг/
1	Бага төвөгшилтэй барилга байгууламж	50 000
2	Дунд төвөгшилтэй барилга байгууламж	100 000
3	Өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламж	150 000
4	Онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламж	200 000

22/33 дугаар зүйлийн 33.1.4 дэх заалт:

“33.1.4.Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6.1.3 -д заасны дагуу барилга байгууламжийг барих, ашиглах явцад галын аюулгүй байдлын шаардлагыг хангасан эсэхэд хяналт тавьж, дүгнэлт гаргахад 25 000 төгрөг”

23/35 дугаар зүйлийн 35.1.18 дахь заалт:

“35.1.18.ойн дагалт баялагийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоход 0-10 килограмм бол 1000-4000 төгрөг, 10 килограммаас дээш бол 10 килограммаас дээш тооцсон хэмжээний килограмм тутамд 50-200 төгрөг нэмж;”

24/35 дугаар зүйлийн 35.1.21 дэх заалт:

“35.1.21.малын удам гарвалийн болон эрүүл мэндийн гэрчилгээ, шилжилт хөдөлгөөний тодорхойлолт, мал үржүүлэг, технологийн ажил, үйлчилгээ эрхлэх итгэмжлэлийн гэрчилгээ, мал, үржүүлгийн бүтээгдэхүүний гарал үүслийн тодорхойлолт, малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний чанарын гэрчилгээ олгоход 2000-10 000 төгрөг.”

4 дүгээр зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.1 дэх заалтын “арилжааны” гэснийг “ердийн, урт хугацааны, давхар” гэж, 18.1.6 дахь заалтын “даатгалын үйл ажиллагаагаа шилжүүлэх болон нэгтгэх хүсэлт гаргаж,” гэснийг “даатгагчийн үйл ажиллагааны аливаа хэсгийг бусад этгээдэд шилжүүлэх болон бусад этгээдийн үйл ажиллагаатай нэгтгэх” гэж, 18.1.7 дахь заалтын “даатгалын мэргэжлийн оролцогч” гэснийг “даатгагч” гэж, 18.3.1 дэх заалтын “зээлийн” гэснийг “зээл олгох” гэж, 18.3.2 дахь заалтын “үйл ажиллагаа” гэснийг “үйлчилгээ” гэж, 18.3.7 дахь заалтын “үйлчилгээ, үйл ажиллагаа” гэснийг “арилжаа” гэж, 18.3.8 дахь заалтын “үйлчилгээ, үйл ажиллагаа” гэснийг “үйлчилгээ” гэж, 18.3.12 дахь заалтын “хувь нийлүүлэгчдийн хурлын шийдвэрээр өөрчлөн байгуулах, татан буулгахад Санхүүгийн зохицуулах хорооны” гэснийг “өөрчлөн байгуулах, татан буулгах” гэж, 18.3.14 дэх заалтын “төлбөр тооцооны болон хадгаламжийн байгууллагын” гэснийг “арилжааны тооцооны, төлбөрийн, төвлөрсөн хадгаламжийн, өмчлөх эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх” гэж, 18.3.15 дахь заалтын “үнэт цаасны хамтын хөрөнгө оруулалтын байгууллага байгуулах” гэснийг “хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх” гэж, 18.3.16 дахь заалтын “хөрөнгө оруулалтын сангийн зөвшөөрөл” гэснийг “итгэмжлэн удирдах, санхүүжих чадавхын зэрэглэл тогтоох, кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл” гэж, 18.3.18 дахь заалтын “зөвлөхөөр үнэт цаасны зах зээлд мэргэжлийн” гэснийг “зөвлөхийн” гэж, 18.3.20 дахь заалтын “компанийн үнэт цаасыг нийтэд санал болгон худалдах” гэснийг “нийтэд санал болгон гаргах үнэт цаасыг бүртгэх, үнэт цаасыг анхдагч зах зээл дээр санал болгох, худалдах” гэж, 22¹ дүгээр зүйлийн 22¹.1.3 дахь заалтын “соёлын өвийг” гэснийг “түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1.10.6 дэх дэд заалтын “газрын тосны бүтээгдэхүүний” гэснийг “бүх төрлийн шатахууны” гэж, 25.1.10.6.2 дахь дэд заалтын “хийн түлшний худалдаа” гэснийг “шатдаг хийн түлшний худалдаа” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1.9 дэх заалтын “малын гүн хөлдөөсөн үр, хөврөл үрийг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх, үржлийн сайжруулагч мал импортлох, экспортлох” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 12.7, 12.8, 12.9, 12.10-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх” гэж, 26.2 дахь хэсгийн “лиценз” гэснийг “зөвшөөрөл” гэж, 26.3.1 дэх заалтын “гүн хөлдөөсөн үр, хөврөл үр” гэснийг “үр, хөврөл” гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.1.4 дэх заалтын “эмнэлгийн тусламж үзүүлэх бүх төрлийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 13.8, 13.9, 13.10, 13.11, 13.12, 13.13, 13.14, 13.20-д заасан үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход” гэж, 33 дугаар зүйлийн гарчгийг “Гал түймрийн улсын хяналтыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр дүгнэлт олгоход хураах тэмдэгтийн хураамж” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.2, 17.1.3, 17.1.4, 17.1.5, 17.1.6, 17.1.8, 17.1.9, 17.10, 17.1.11, 17.1.12 дахь заалтын, 18 дугаар зүйлийн 18.1.5 дахь заалтын, 18.3 дахь хэсгийн, 18.3.4, 18.3.5, 18.3.9, 18.3.10 дахь заалтын, 19 дүгээр зүйлийн 19.1.1 дэх заалтын, 20 дугаар зүйлийн 20.1.2 дахь заалтын, 35 дугаар зүйлийн 35.1.5 дахь заалтын “тусгай” гэснийг, 18 дугаар зүйлийн 18.3.19 дэх заалтын “банкнаас бусад этгээд” гэснийг, 18.3.23 дахь заалтын “хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаастай холбоотойгоор” гэснийг, 22¹ дүгээр зүйлийн 22¹.1.7 дахь заалтын “кино бүтээх зорилгоор” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.7, 5.1.12, 5.1.13, 5.1.17, 5.1.18, 5.1.19, 5.1.20, 5.1.22, 5.1.23, 5.1.25, 5.1.28, 5.1.33, 5.1.36 дахь заалтыг, 18 дугаар зүйлийн 18.1.2, 18.1.3, 18.1.4, 18.3.3, 18.3.13 дахь

заалтыг, 21 дүгээр зүйлийн 21.1.1, 21.1.2, 21.1.3, 21.1.4, 21.1.5, 21.1.6, 21.1.7, 21.1.10, 21.1.11, 21.1.14, 21.1.18, 21.1.19, 21.1.20, 21.1.21, 21.1.23, 21.1.25, 21.1.29 дэх заалтыг, 22 дугаар зүйлийн 22.1.2, 22.1.6, 22.1.8, 22.1.9 дэх заалтыг, 22¹ дүгээр зүйлийн 22¹.1.1, 22¹.1.2, 22¹.1.4 дэх заалтыг, 24 дүгээр зүйлийн 24.1.2 дахь заалтыг, 26 дугаар зүйлийн 26.1.3, 26.1.4, 26.1.5 дахь заалтыг, 33 дугаар зүйлийн 33.1.1 дэх заалтыг, 35 дугаар зүйлийн 35.1.14, 35.1.19, 35.1.20 дахь заалтыг, 41 дүгээр зүйлийн 41.4.15 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УРГАМАЛ ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 13.4, 13.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“13.4. Ургамал хамгаалахад ашиглах бодис импортлох, борлуулах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлэн ургамал хамгааллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ:

13.4.1. тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл /эрхлэх үйл ажиллагааны төрлийг тодорхой дурдсан байх/;

13.4.2. хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

13.4.3. татварын өргүй болохыг нотлох баримт;

13.4.4. Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйлд заасан цахим төлбөрийн баримтын системд холбогдсон талаарх нотлох баримт;

13.4.5. ургамал хамгаалахад ашиглах химийн гаралтай бодисын хувьд Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1-д заасны дагуу хийлгэсэн эрсдэлийн үнэлгээний тайлан;

13.4.6. ургамал хамгаалахад ашиглах химийн гаралтай бодисын хувьд тухайн химийн бодисын сав, баглаа боодлыг устгах, дахин боловсруулах үйлдвэртэй байгуулсан гэрээ.

13.5. Ургамал хамгаалахад ашиглах бодис импортлох, борлуулах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч энэ хуулийн 13.4-т заасан баримт бичгийг бүрдүүлэн ургамал хамгааллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.6 дахь заалтын, 10 дугаар зүйлийн 10.1.6, 10.1.7 дахь заалтын, 13 дугаар зүйлийн 13.1.3 дахь заалтын “мэргэжлийн” гэснийг “эрдэм шинжилгээний” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.5 дахь заалтын “мэргэжлийн байгууллагад” гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл. Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийг, 13 дугаар зүйлийн 13.1.2 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Усны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 21.5-21.8 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“21.5. Усны мэргэжлийн байгууллага дараах үүргийг гүйцэтгэнэ:

21.5.1. усны хайгуул, судалгаа явуулах эрх бүхий мэргэжлийн байгууллага төвлөрсөн болон төвлөрсөн бус ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрэл хайгуул судалгаа хийх, газрын доорх усны регионал судалгаа, зураглал хийх, усны сав газрын нөөцийн судалгаа хийх, усны нөөцийн зөвлөлөөр судалгааны тайланг хэлэлцүүлж, нөөцийг баталгаажуулах, хайгуул судалгааны тайланг улсын усны мэдээллийн санд хүлээлгэн өгөх;

21.5.2. усны барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах эрх бүхий мэргэжлийн байгууллага энэ хуулийн 3.1.13-т заасан усны барилга, байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, тайланг улсын усны мэдээллийн санд хүлээлгэн өгөх;

21.5.3. цооног өрөмдөх, тоноглох, сэргээн засварлах эрх бүхий мэргэжлийн байгууллага унд ахуйн болон үйлдвэрлэлийн ус хангамж, усны нөөцийн эрэл, хайгуул, газрын доорх усны хяналт шинжилгээ, усны түвшин бууруулах, шүүрүүлэх, тэсэлгээ хийх болон бусад зориулалтаар ашиглах цооног өрөмдөх, тоноглох, худгийн барилга барих, сэргээн засварлах, мэдээ, тайланг улсын усны мэдээллийн санд хүлээлгэн өгөх;

21.5.4. усны барилга байгууламж барих, сэргээн засварлах, шинэчлэх эрх бүхий мэргэжлийн байгууллага энэ хуулийн 3.1.13-т заасан усны барилга, байгууламжийг барих, сэргээн засварлах, шинэчлэх, тайланг улсын усны мэдээллийн санд хүлээлгэн өгөх;

21.5.5. усны аудит хийх эрх бүхий мэргэжлийн байгууллага усны нөөцийн ашиглалт, усны нөөцийн төлбөр төлөлт, усны барилга байгууламж барих, сэргээн засварлах, шинэчлэх ажлын гүйцэтгэлд аудит хийх, холбогдох дүгнэлт, зөвлөмж гаргах, тайланг улсын усны мэдээллийн санд хүлээлгэн өгөх.

21.6. Усны мэргэжлийн байгууллагын эрхийг шинээр авах, сунгуулахад дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

21.6.1. аж ахуйн нэгж, байгууллагын танилцуулга, улсын бүртгэлийн гэрчилгээний лавлагаа;

21.6.2. тухайн чиглэлийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах мэргэжлийн хүний нөөцийн жагсаалт, нотариатаар баталгаажуулсан диплом, сертификатын хуулбар, ажлын туршлага;

21.6.3. мэргэжлийн хүний нөөцийг ажилд томилсон тушаал, хөдөлмөрийн гэрээ, нийгмийн даатгалын дэвтрийн хуулбар;

21.6.4. техник, багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт, гэрчилгээ, түрээсийн гэрээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар болон техникийн бусад үзүүлэлт, фото зураг;

21.6.5. зураг төслийн эрх авах бол программ хангамжийн танилцуулга;

21.6.6. усны мэргэжлийн байгууллагын эрхээ сунгуулах бол дээрх баримт бичгээс гадна эрх авснаас хойш хийсэн ажлын тайланг жил бүрээр гаргана.

21.7. Усны мэргэшсэн хүний нөөцийн сургалтыг сонгон шалгаруулалт явуулж, төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлж, гидрологи, гидрогеологич, гидротехникч инженерд мэргэшсэн зэрэг олгоно.

21.8. Усны мэргэжлийн байгууллага зөвшөөрөлгүйгээр цооног өрөмдөх, худаг гаргах, суваг шуудуу татах нь мэргэжлийн байгууллагын эрхийг цуцлах үндэслэл болно.”

2 дугаар зүйл. Усны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.5 дахь заалтын “үндэслэн” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.14-т заасан” гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн “цооног өрөмдөх,” гэсний дараа “сэргээн засварлах,” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Усны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“5.5. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.2-т заасан зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад олгоно.”

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ТЕХНОЛОГИЙН ПАРКИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Үйлдвэрлэл, технологийн паркийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг нэмсүгэй:

1/11 дүгээр зүйлийн 11.8-11.10 дахь хэсэг:

“11.8. Паркийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацааг нэг удаа 15 жилээр сунгана.

11.9. Төрийн захиргааны төв байгууллага паркийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах саналыг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан магадлан шалгах ажиллагаа дууссанаас хойш ажлын таван өдрийн дотор Засгийн газарт хүргүүлнэ.

11.10. Засгийн газар энэ хуулийн 11.8-д заасан асуудлыг ажлын 15 өдөрт багтаан хэлэлцэж, шийдвэр гаргана.”

2/12 дугаар зүйлийн 12.5, 12.6 дахь хэсэг:

“12.5. Энэ хуулийн 12.3-т заасан нөхцөл үүссэн бол төрийн захиргааны төв байгууллага тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох саналыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.3 дугаар зүйлийн 2-т заасан хугацаа дууссанаас хойш ажлын таван өдөрт багтаан Засгийн газарт хүргүүлнэ.

12.6. Засгийн газар энэ хуулийн 12.5-д заасан асуудлыг ажлын 15 өдөрт багтаан хэлэлцэж, шийдвэр гаргана.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ҮНДЭСНИЙ ТӨЛБӨРИЙН СИСТЕМИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсэг:

“10.4.Энэ хуулийн 10.1.9-д заасан зөвшөөрлийг Банкны тухай хуулийн 6.1.3-т заасан зөвшөөрлийг авсан банканд олгосонд тооцно.”

2/11 дүгээр зүйлийн 11.5, 11.6 дахь хэсэг:

“11.5.Энэ хуулийн 11.4-т заасан баримт бичгийг бүрдүүлэх хугацаа Монголбанкнаас зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагчид мэдэгдсэнээс хойш 60 хүртэл хоног байна.

11.6.Монголбанк зөвшөөрөл хүссэн хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор баримт бичгийн бүрдлийг шалгаж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 2.1, 2.2, 2.3-т заасан арга хэмжээг авна.”

3/15 дугаар зүйлийн 15.5-15.7 дахь хэсэг:

“15.5.Зөвшөөрөл эзэмшигч зөвшөөрлийн хугацааг сунгах хүсэлтээ энэ хуулийн 15.1-д заасан хугацаа дуусгавар болохоос 180 хоногийн өмнө энэ хууль болон Монголбанкнаас тогтоосон баримт бичгийн хамт Монголбанканд ирүүлнэ.

15.6.Зөвшөөрлийн хугацааг сунгах хүсэлт гаргагч энэ хууль болон Монголбанкнаас тогтоосон шаардлагыг хангасан тохиолдолд Монголбанк уг зөвшөөрлийг хугацаагүй олгоно.

15.7.Зөвшөөрөл авах, зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлт гаргагч нь энэ хууль болон Монголбанкнаас тогтоосон шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд Монголбанк зөвшөөрөл олгох, сунгахаас татгалзаж, шийдвэрийг үндэслэлийн хамт ажлын гурван өдрийн дотор хүсэлт гаргагчид мэдэгдэнэ.”

4/19 дүгээр зүйлийн 19.4-19.7 дахь хэсэг:

“19.4.Энэ хуулийн 19.1, 19.2-т заасны дагуу зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, хүчингүй болгосон тохиолдолд зөвшөөрөл эзэмшигчийн төлбөр тооцооны болон клирингийн систем дэх гүйлгээнд оператор хязгаарлалт тогтоож болно.

19.5.Зөвшөөрөл эзэмшигч энэ хуулийн 19.1-д заасан зөрчлийг арилгасныг Монголбанкнаас тогтоосон тохиолдолд Монголбанкны шийдвэрээр зөвшөөрлийг сэргээнэ.

19.6.Зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон тохиолдолд Монголбанкны шийдвэрт өөрөөр заагаагүй бол зөвшөөрөл эзэмшигч нь өөрийн үйл ажиллагааг тухайн шийдвэр гарсан өдрөөс эхлэн зогсоож, хэрэглэгчтэй байгуулсан гэрээнд заасны дагуу тэдгээрийн хохирлыг барагдуулах, мөнгөн хөрөнгийг буцаан олгох арга хэмжээг авна.

19.7.Зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой гарсан зардлыг зөвшөөрөл эзэмшигч хариуцан төлнө.”

5/35 дугаар зүйлийн 35.4.5 дахь заалт:

“35.4.5.Монголбанкнаас тогтоосон бусад нөхцөл, шаардлагыг хангана.”

2 дугаар зүйл.Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.4 дэх заалтын “гаргах” гэсний дараа “, хүлээн авах” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн “хэрэгсэл гаргах” гэсний дараа “, мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ үзүүлэх, мөнгөн хөрөнгийн цахим шилжүүлэг хийх” гэж, 15 дугаар зүйлийн гарчгийн “олгох” гэсний дараа “, сунгах, татгалзах” гэж, 15.1 дэх хэсгийн “төлбөрийн хэрэгсэл гаргах” гэсний дараа “, мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ үзүүлэх, мөнгөн хөрөнгийн цахим шилжүүлэг хийх” гэж, 15.2 дахь хэсгийн “авах” гэсний дараа “, зөвшөөрөл сунгуулах” гэж, мөн хэсгийн “олгох” гэсний дараа “, сунгах” гэж, 15.3 дахь хэсгийн “15.1” гэсний дараа “, 15.5” гэж, мөн хэсгийн “олгох” гэсний дараа “, сунгах” гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийн “үндэслэлээр” гэсний дараа “Монголбанкны шийдвэрт заасан хугацаагаар” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/13 дугаар зүйл:

“13 дугаар зүйл.Төлбөрийн хэрэгсэл гаргах, мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ үзүүлэх, мөнгөн хөрөнгийн цахим шилжүүлэг хийх зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагчид тавих шаардлага

13.1.Төлбөрийн хэрэгсэл гаргах, мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ үзүүлэх, мөнгөн хөрөнгийн цахим шилжүүлэг хийх зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагчид тавих шаардлагыг Монголбанк тогтооно.”

2/21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсэг:

“21.1.Оператор, төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэгч, төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэхтэй хамаарал бүхий үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий этгээд Монголбанкнаас тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг хангасан тохиолдолд Монголбанкны зөвшөөрлөөр аутсорсингийн

үйлчилгээ авна. Аутсорсингийн үйлчилгээ авах хүсэлт гаргахад Монголбанкнаас тогтоосон баримт бичиг, мэдээллийг ирүүлнэ.”

4 дүгээр зүйл. Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3.12 дахь заалтын “шаардсан” гэснийг “тогтоосон” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.1.8 дахь заалтын, 14 дүгээр зүйлийн 14.1.10 дахь заалтын “шаардлагатай гэж үзсэн” гэснийг “тогтоосон” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “зөвшөөрөл” гэснийг “зөвшөөрлийг дөрвөн жилийн хугацаатай” гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.1 дэх хэсгийн “шаардагдах” гэснийг “Монголбанкнаас тогтоосон” гэж, 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсгийн “этгээдээс” гэснийг “этгээд, зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагчаас” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1.12 дахь заалтын “хөрөнгө” гэсний өмнө “хамтын” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.6 дахь хэсгийн “ажлын гурван өдөрт багтаан хянах ба” гэснийг “хянаж,” гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсгийн “зөвшөөрөл” гэснийг “зөвшөөрлийг хугацаагүйгээр” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.4 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.7 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“15.7.Хороо тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзсан бол Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 9, 10 дахь хэсэгт заасан арга хэмжээг авахаас гадна тухайн хадгаламж, зээлийн хоршоог татан буулгах, эсхүл хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлд өөрчлөлт оруулах тухай мэдэгдлийг тухайн хадгаламж, зээлийн хоршоонд, мэдээллийг хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсгийн “13.4, 13.5-д” гэснийг “13.4-т” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.5 дахь хэсгийн “гурав хүртэл жилийн хугацаатай” гэснийг “хугацаагүй” гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн “зөвхөн зээлийн болон Хорооноос зөвшөөрсөн санхүүгийн бусад ажил, үйлчилгээний” гэснийг “зээлийн үйл ажиллагааны” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.5 дахь хэсгийг, 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.6, 15.9 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Харилцаа холбооны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.21 дэх заалт:

“3.1.21. “үйлчилгээний хүртээмж” гэж чанар, стандартын шаардлага хангасан харилцаа холбооны сүлжээ, үйлчилгээний төрлийг.”

2/6 дугаар зүйлийн 6.1.18 дахь заалт:

“6.1.18. зах зээлийн багтаамж, хүн амын тоо, нягтрал, эрэлт хэрэгцээ, өрсөлдөөний нөхцөл байдлын талаарх судалгаанд үндэслэн Зохицуулах хорооны саналыг харгалзан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.10, 9.11-д заасан тусгай зөвшөөрлийн хувь, хэмжээг тогтоох,”

3/16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсэг:

“16.3. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.11-д заасан харилцаа холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт, үйлчилгээ эрхлэхэд интернэт, транзит урсгалыг бөөнөөр нийлүүлэх, шуудангийн сүлжээ болон зааглах цэг хоорондын сүлжээний үйл ажиллагаа хамаарна.”

4/19¹ дүгээр зүйл:

“19¹ дүгээр зүйл. Мэдээллийн сүлжээ

19¹.1. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.3-т заасан мэдээллийн сүлжээ ашиглах, үйлчилгээ эрхлэх үйл ажиллагаанд интернет протокол ашигласан харилцан холболтын болон өгөгдөл хадгалах дэд бүтэц, контент түгээх сүлжээ болон зааглах цэг хоорондын виртуал сүлжээний үйл ажиллагаа хамаарна.”

2 дугаар зүйл. Харилцаа холбооны тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.15 дахь заалт:

“3.1.15. “зохицуулалт” гэж харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн чиглэлээр зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, шилжүүлэх ажиллагааг зохион байгуулах, тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагаанд

тавигдах нөхцөл, шаардлагыг тогтоохтой холбоотой журам батлах, гэрээ байгуулах, хяналт тавих, хууль тогтоомжид заасан асуудлаар шийдвэр гаргахтай холбогдсон цогц үйл ажиллагааг;”

2/12 дугаар зүйл:

“12 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл

12.1.Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.3, 9.4, 9.10, 9.12-т заасан үйл ажиллагааг эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг таван жилийн хугацаатай, мөн зүйлийн 9.11-д заасан тусгай зөвшөөрлийг 10 жилийн хугацаатай хуулийн этгээдэд олгох бөгөөд хугацааг анх олгосон хугацаагаар сунгана.

12.2.Энэ хуулийн 12.1-д зааснаас бусад зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг энэ хууль болон Радио долгионы тухай хууль, Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль, Шуудангийн тухай хуулиар зохицуулна.

12.3.Энэ хуулийн 12.1 дэх хэсэг, Радио долгионы тухай хууль, Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль, Шуудангийн тухай хуульд заасан зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаанаас бусад харилцаа холбооны үйлдвэрлэл, ашиглалт, үйлчилгээг иргэн, хуулийн этгээд Зохицуулах хороонд бүртгүүлнэ.

12.4.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.10, 9.11-д заасан тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид мөн зүйлийн 9.8, 9.13, 9.15-д зааснаас бусад үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгохгүй.”

3/13 дугаар зүйл:

“13 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг

13.1.Хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд хуульд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг хавсаргаж Зохицуулах хороонд ирүүлнэ:

13.1.1.санхүү-эдийн засаг, техникийн чадавх болон мэргэжлийн хүний нөөцийн талаарх тооцоо, мэдээлэл, тэдгээрийг хангасныг нотолсон баримт бичиг;

13.1.2.хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл /үйлчилгээний хамрах хүрээ, байршил, технологи, үйлчилгээний тарифын санал/, тэдгээрийг хангасныг нотолсон баримт бичиг;

13.1.3.харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн чиглэлээр өөр төрлийн зөвшөөрөл эзэмшдэг тохиолдолд мэдээ, тайлан ирүүлж байсныг нотолсон баримт бичиг.”

4/14 дүгээр зүйл:

“14 дүгээр зүйл.Тусгай зөвшөөрөл олгох, олгохоос татгалзах, хугацааг сунгах, сунгахаас татгалзах, түдгэлзүүлэх, сэргээх

14.1. Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2, 5.3 дугаар зүйлд заасны дагуу тусгай зөвшөөрөл олгох шийдвэр гаргах бөгөөд тусгай зөвшөөрөл олгох тухай шийдвэр хүлээн авсан этгээд түүнийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээ байгуулна. Гэрээнд дараах нөхцөлийг тусгана:

14.1.1. үйлчлэх нутаг дэвсгэр, үйлчилгээний хүртээмж, зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагааны төрөл;

14.1.2. холбооны шугам, сүлжээний техник, тоног төхөөрөмжийн технологийн үзүүлэлт;

14.1.3. Зохицуулах хороо, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн эрх, үүрэг;

14.1.4. онц болон дайны байдал зарласан, гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлийн шинжтэй онцгой нөхцөл үүссэн тохиолдолд хүлээх үүрэг, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ;

14.1.5. харилцан холболт хийх нөхцөл;

14.1.6. хуульд заасан бусад.

14.2. Зохицуулах хороо дараах үндэслэлээр тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзана:

14.2.1. өргөдөл гаргагчийн хүссэн давтамжийн зурвас байхгүй;

14.2.2. өргөдөл гаргагч нь харилцаа холбооны сүлжээг байгуулах, ашиглах, санхүү-эдийн засаг, техникийн болон мэргэжлийн боловсон хүчин, техникийн иж бүрдлээр хангагдаагүй;

14.2.3. нийтийн эрх ашиг, үндэсний аюулгүй байдалд хохирол учруулж болзошгүй гэж үзсэн;

14.2.4. зохицуулалтын чиглэлд нийцээгүй.

14.3. Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.10, 9.11-д заасан тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулах журмаар олгоно. Сонгон шалгаруулалтыг жилд нэгээс доошгүй удаа зохион байгуулна.

14.4. Сонгон шалгаруулалт явуулахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө сонгон шалгаруулалтын урилгыг олон нийтэд ил тод мэдээлэх бөгөөд энэ хугацааг нэг удаа 14 хоногоор сунгаж болно.

14.5. Сонгон шалгаруулалтын үнэлгээнд дараах нөхцөлийг харгалзан үзнэ:

14.5.1. харилцаа холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт, үйлчилгээний үйлчлэх нутаг дэвсгэр, үйлчилгээний хүртээмж, зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагааны төрөл;

14.5.2. төрөөс баримтлах бодлого, бөжөн зохицуулалтын чиглэлийг хэрэгжүүлэх төлөвлөлт болон түүнийг хэрэгжүүлснээр үүсэх үр дүн;

- 14.5.3.техник, технологийн сонголт, үзүүлэлт;
- 14.5.4.үйлчилгээ хүргэх хугацааны төлөвлөлт;
- 14.5.5.өрсөлдөөн, зах зээлд үзүүлэх нөлөө;
- 14.5.6.санхүүгийн төлөвлөлт, чадавх;
- 14.5.7.хүний нөөцийн чадавх;
- 14.5.8.тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага хангах байдал.

14.6.Энэ хуулийн 14.5-д заасан нөхцөлийн дагуу үнэлгээ өгч, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно.

14.7.Энэ хуулийн 14.6-д заасны дагуу шалгарсан этгээд эрх бүхий этгээдээс шалгарсан тухай мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээг байгуулаагүй тохиолдолд дараагийн хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдтэй гэрээ байгуулна.

14.8.Энэ хуулийн 14.3-т заасан сонгон шалгаруулалтаар нэг этгээд хүсэлт ирүүлсэн бол тухайн этгээд хуульд заасан шаардлагыг хангасан тохиолдолд шалгарсан тухай мэдэгдэл хүргүүлнэ. Мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээ байгуулж, тусгай зөвшөөрлийг олгоно.

14.9.Дараах тохиолдолд сонгон шалгаруулалтыг дахин зарлана:

14.9.1.энэ хуулийн 14.4-т заасан хугацаанд хүсэлт ирүүлээгүй;

14.9.2.сонирхогч этгээдийн ирүүлсэн хүсэлт нь хуульд заасан шаардлага хангаагүй;

14.9.3.энэ хуулийн 14.8-д заасан хугацаанд гэрээ байгуулаагүй.

14.10.Энэ хуулийн 14.9.1-д заасны дагуу зарласан сонгон шалгаруулалтад сонирхогч этгээд хүсэлт ирүүлээгүй бол тухайн жилд дахин сонгон шалгаруулалт зарлахгүй.

14.11.Зохицуулах хороо дараах үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахаас татгалзана:

14.11.1.Зохицуулах хорооны хяналт, шалгалт, мониторингийн дүгнэлтийн дагуу өгсөн хугацаат үүргийг биелүүлээгүй;

14.11.2.төрөөс баримтлах бодлого, зохицуулалтын чиглэлд нийцэхгүй нь тогтоогдсон.

14.12.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 1-д зааснаас гадна дараах үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлнэ:

14.12.1.Зохицуулах хорооны хяналт, шалгалт, мониторингийн тайлангаар зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг хангахгүй нь тогтоогдсон;

14.12.2.тусгай зөвшөөрлийн гэрээнд заасан үүргээ биелүүлээгүй;

14.12.3.тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой мэдээ, тайлан ирүүлээгүй, дутуу ирүүлсэн.

14.13.Зохицуулах хороо энэ хуулийн 14.12-т заасан үндэслэл, нөхцөл, шаардлага арилсан гэж үзвэл тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ.”

3 дугаар зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.10 дахь заалтын “радио телевиз” гэснийг “радио холбоо, өргөн нэвтрүүлэг” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1.18 дахь заалтын дугаарыг “6.1.19” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалтын “иргэн,” гэснийг, 17 дугаар зүйлийн 17.4 дэх хэсгийн “, иргэн” гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.2 дахь хэсэг:

“5.2.Энэ хуулийн 5.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.”

2/9 дүгээр зүйлийн 9.1.9-9.1.16 дахь заалт:

“9.1.9.зөвшөөрөл хүссэн бодисын тоо хэмжээ, улсын хилээр нэвтрүүлэх боомт;

9.1.10.хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээний, иргэн бол иргэний үнэмлэхний хуулбар;

9.1.11.үйлдвэрлэгч, эсхүл албан ёсны борлуулагчаас тухайн химийн бодисыг дагалдуулан өгсөн англи, эсхүл орос хэл дээрх хор аюулын лавлах мэдээлэл, бусад улсын хэлээр бол түүний монгол хэл дээрх албан ёсны орчуулга;

9.1.12.зөвхөн шинжилгээ, судалгааны зориулалтаар ашиглагдах Монгол Улсад ашиглахыг хориглосон химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалтад орсон стандарт уусмал, бодис болон Монгол Улсад ашиглахыг хязгаарласан химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалтад орсон химийн бодисын хувьд химийн хорт болон аюултай бодисын бодлого зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн Үндэсний зөвлөлийн шинжээчдийн багийн дүгнэлт;

9.1.13.химийн хорт болон аюултай бодисыг экспортлох зөвшөөрөл авахыг хүссэн хүн, хуулийн этгээд тухайн бодисыг олон улсын хэмжээнд болон хоёр талын хооронд худалдаалж болох эрх зүйн үндэслэл, хортой, аюултай бүтээгдэхүүнийг хил дамжуулан тээвэрлэх олон улсын конвенци, гэрээ, хэлэлцээрийн шаардлагыг хангасан тухай танилцуулга болон нийлүүлэгч, хүлээн авагч, тээвэрлэгч талуудын хооронд хийсэн гэрээ, хэлэлцээрийн эх хувь, түүний монгол хэл дээрх албан ёсны орчуулга;

9.1.14.химийн хорт болон аюултай бодис импортлох зөвшөөрөл авахыг хүссэн хүн, хуулийн этгээд нь нийлүүлэгч талтай хийсэн гэрээ, хэлэлцээрийн монгол, англи, орос хэл дээрх эх хувь, бусад улсын хэлээр бол монгол хэл дээрх албан ёсны орчуулга;

9.1.15.химийн хорт болон аюултай бодис хил дамжуулан тээвэрлэх зөвшөөрөл авахыг хүссэн хүн, хуулийн этгээд нь нийлүүлэгч, хүлээн авагч, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээр дамжин өнгөрөх асуудлыг хариуцсан этгээдийн хооронд хийсэн гэрээ, хэлэлцээрийн эх хувь болон түүний монгол хэл дээрх албан ёсны орчуулга;

9.1.16.химийн хорт болон аюултай бодис үйлдвэрлэх зөвшөөрөл авахыг хүссэн хүн, хуулийн этгээд нь химийн хорт болон аюултай бодисын эрсдлийн үнэлгээ бүхий байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайлан, үйлдвэрлэл явуулахыг зөвшөөрсөн эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөл, улсын комиссын акт, дүгнэлтийн хуулбар, үйлдвэрлэх химийн бодисын хор аюулын лавлах мэдээлэл.”

2 дугаар зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“5.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.14-т заасан тэсэрч дэлбэрэхээс бусад химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах, устгах зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.”

3 дугаар зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх заалтын “үйлдвэр, худалдааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран” гэснийг, 6.1.2 дахь заалтын “тээвэрлэх,” гэснийг тус тус хассугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОВОРДСОН АМЬТАН, УРГАМАЛ, ТЭДГЭЭРИЙН ГАРАЛТАЙ ЭД ЗҮЙЛИЙН ГАДААД ХУДАЛДААГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Генетик нөөцийн тухай,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийн “хүлээн авч” гэсний дараа “, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“8.1.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.20-д заасан олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенцын хавсралтад заасан амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг экспортлох, реэкспортлох, импортлох зөвшөөрөл болон далай тэнгисээс олборлон оруулах гэрчилгээ авах хүсэлтээ Удирдан зохицуулах зөвлөлд ирүүлнэ.”

3 дугаар зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3 дахь хэсгийн “Зөвшөөрөл, гэрчилгээ олгох журам болон” гэснийг “Зөвшөөрлийн баримт бичиг, түүнтэй адилтгах эрхийн бичгийн” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОГ ХАЯГДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хог хаягдлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.2 дахь хэсгийн “Байгаль орчны” гэсний өмнө “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.5-д заасны дагуу” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хог хаягдлын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/37 дугаар зүйлийн 37.6 дахь хэсэг:

“37.6.Хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн тохиолдолд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зөвшөөрлийг түдгэлзүүлнэ.”

2/37 дугаар зүйлийн 37.8 дахь хэсэг:

“37.8.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.”

3 дугаар зүйл. Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 дэх заалтын “аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.5-д заасан зөвшөөрлийг аж ахуйн нэгж, байгууллагад” гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.3.2 дахь заалтын “энгийн хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийн болон хог хаягдлыг сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаа эрхлэх” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.22-т заасан” гэж, мөн зүйлийн 9.3.3 дахь заалтын “зөвшөөрөл олгох журмыг батлах” гэснийг “зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгох” гэж, 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсгийн “37.1.2-т” гэснийг “37.1.1-д” гэж, мөн зүйлийн 37.7 дахь хэсгийн “дахин” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 5-д заасны дагуу” гэж, 38 дугаар зүйлийн 38.3 дахь хэсгийн “зөвшөөрөл авах тухай өргөдөлд дараах” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.5 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХОТ, СУУРИНЫ УС ХАНГАМЖ, АРИУТГАХ ТАТУУРГЫН
АШИГЛАЛТЫНТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 10.1.3 дахь заалтын “болгох” гэсний дараа “шийдвэр гаргаж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 7.1 дүгээр зүйлийн 3-т заасны дагуу зөвшөөрлийн нэгдсэн санд бүртгүүлэх” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХӨРӨНГИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ
/ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГА/-ИЙН
ЗАРИМ ЗААЛТЫГ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.7 дахь заалтыг, 18 дугаар зүйлийн 18.3.4 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“45.4.Хороо тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзсан бол Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 9, 10 дахь хэсэгт заасан арга хэмжээ авна.”

2 дугаар зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.7 дахь хэсгийн “хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш 14 хоногийн дотор” гэснийг, 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгийн “хүсэлт хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор” гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.6 дахь хэсгийн “хүлээн авсан өдрөөс хойш 45 хоногийн дотор шийдвэр гаргана” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2, 5.3 дугаар зүйлд заасан хугацаанд шийдвэрлэнэ” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.7 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУВИЙН ХАМГААЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын ““бие хамгаалагч” гэж” гэсний дараа, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн “Хувийн хамгаалалтыг” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль болон” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/6 дугаар зүйлийн 6.4, 6.5 дахь хэсэг:

“6.4.Цагдаагийн төв байгууллага нь зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу хянан шийдвэрлэнэ.

6.5.Энэ зүйлийн 6.2, 6.3 дахь хэсэгт заасан баримт бичиг нь эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй.”

2/7 дугаар зүйлийн 7.1, 7.2 дахь хэсэг:

“7.1.Цагдаагийн төв байгууллага хувийн хамгаалалт эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан болон бие хамгаалагч гэмт хэрэгт холбогдсон бол эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах тогтоол үйлдсэн өдрөөс эхлэн уг тогтоолыг хүчингүй болгох, эсхүл хэргийг хэрэгсэхгүй болгох хүртэл хугацаагаар түдгэлзүүлнэ.

7.2.Хуульд заасан түдгэлзүүлэх үндэслэл арилсан бол Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ.”

3/7 дугаар зүйлийн 7.4 дэх хэсэг:

“7.4.Цагдаагийн төв байгууллага нь хувийн хамгаалалт эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу хүчингүй болгоно.”

4/9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэг:

“9.1.Хувийн хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүний амь бие, эрүүл мэндийг хамгаалах, хамгаалалтын хэрэгслийн зураг төсөл хийх, угсрах, ашиглах үйлчилгээ явуулах, гэмт халдлагаас хамгаалалт хийх асуудлаар үйлчлүүлэгчид хууль зүйн болон мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх, үйлчлүүлэгчээс зохион

байгуулж байгаа хурал бусад арга хэмжээг хамгаалалтад авах, үзвэр, үйлчилгээний арга хэмжээний хамгаалалтын үйл ажиллагааг эрхлэх эрхтэй.”

3 дугаар зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн “аймаг, нийслэлийн цагдаагийн газар /хэлтэс/” гэснийг “цагдаагийн төв байгууллага” гэж, мөн зүйлийн 6.2, 6.3 дахь хэсгийн “аймаг, нийслэлийн цагдаагийн газар /хэлтэс/-т” гэснийг “цагдаагийн төв байгууллагад” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУВИРГАСАН АМЬД ОРГАНИЗМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Генетик нөөцийн тухай хууль,” гэсний дараа “Зөвшөөрлийн тухай хууль,” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн “Хувиргасан” гэсний өмнө “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.17-д заасан” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“6.5.Энэ хуулийн 6.1-д заасан зөвшөөрлийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу Үндэсний хорооны дүгнэлтийг үндэслэн 30 хоногийн дотор шийдвэр гаргана.”

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ
ХАНГАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ХЭСГИЙГ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.8 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХҮНСНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хүнсний тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 5¹ дүгээр зүйл нэмсүгэй:

“5¹ дүгээр зүйл. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох журам

5¹.1. Хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн жилд экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээний талаарх саналыг нэр төрлөөс нь хамааруулан дараах хугацаанд Хүнсний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлд цахимаар хүргүүлнэ:

5¹.1.1. сүүний тоо хэмжээний талаарх саналыг жил бүрийн 06 дугаар сарын 10-ны дотор;

5¹.1.2. малын махны тоо хэмжээний талаарх саналыг жил бүрийн 09 дүгээр сарын 10-ны дотор;

5¹.1.3. гурил, тарианы үр, хүнсний улаан буудай, ундны усны тоо хэмжээний талаарх саналыг жил бүрийн 12 дугаар сарын 01-ний дотор.

5¹.2. Хүнсний хангамжийн тогтвортой, хүртээмжтэй байдлыг хангах зорилгоор стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээг нэмэгдүүлэх нэмэлт саналыг Хүнсний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлд оруулж болно.

5¹.3. Хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь стратегийн хүнсийг экспортлох зөвшөөрөл олгоход зөвшөөрөлд заасан тоо хэмжээний 10 хүртэл хувьд тухайн стратегийн хүнсийг дотоодын зах зээлд нийлүүлэх, импортлох зөвшөөрлийг олгоход зөвшөөрөлд заасан тоо хэмжээний 50 хүртэл хувьд тухайн стратегийн хүнсийг дотоодын зах зээлээс худалдан авах шаардлагыг тавьж, хуулийн этгээдтэй энэ талаар гэрээ байгуулж болно.

5¹.4. Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох үйл ажиллагааг нэг цэгийн үйлчилгээний хэлбэрээр зохион байгуулахаар хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн шийдвэрлэсэн, эсхүл энэ хуулийн 5¹.22-т зааснаас бусад тохиолдолд стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр олгоно.

5¹.5.Энэ хуулийн 5¹.4-т заасан сонгон шалгаруулалтыг хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр байгуулсан ажлын хэсэг зохион байгуулна.

5¹.6.Энэ хуулийн 5¹.5-д заасан ажлын хэсэг стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын зар гаргах, урилга хүргэх, хариу илгээх, үр дүнг мэдээлэх ажиллагааг цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.

5¹.7.Сонгон шалгаруулалтад оролцохыг хүссэн хуулийн этгээд дараах баримт бичгийг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад цахимаар хүргүүлнэ:

5¹.7.1.экспортлох, эсхүл импортлох хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээг заасан албан бичиг;

5¹.7.2.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

5¹.7.3.стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан үйлдвэрийн байртай болохыг нотолсон холбогдох хяналтын байцаагчийн тодорхойлолт;

5¹.7.4.экспортлогч, импортлогч улсын үйлдвэр, эсхүл түүний албан ёсны гэрээт борлуулагчтай байгуулсан худалдааны гэрээ;

5¹.7.5.шаардлагатай тохиолдолд импортлогч орны мал эмнэлэг, хорио цээрийн албаны эрх бүхий байгууллагын итгэмжлэл.

5¹.8.Энэ хуулийн 5¹.7-д заасан баримт бичгийг хүлээн авах эцсийн хугацааг цахим зар гаргасан өдрөөс эхлэн тооцож, ажлын 10 өдрөөр тогтооно.

5¹.9.Ажлын хэсэг хугацаа хоцорсон баримт бичгийг хүлээн авахгүй бөгөөд дутуу баримт бичгийг нөхөн бүрдүүлэхгүй. Хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэггүй, гарын үсэггүй, огноо тодорхойгүй, шаардлага хангаагүй баримт бичиг ирүүлсэн тохиолдолд сонгон шалгаруулалтаас хасах бөгөөд энэ талаар хүсэлт гаргагчид ажлын хоёр өдрийн дотор мэдэгдэнэ.

5¹.10.Ажлын хэсэг хуулийн этгээдээс ирүүлсэн баримт бичигтэй холбоотой асуудлаар тайлбар болон энэ хуулийн 5¹.7-д зааснаас бусад баримт бичгийг энэ хуулийн 5¹.13-т заасан хугацаанд багтаан тухайн хуулийн этгээдээс нэмэлтээр шаардаж болно.

5¹.11.Ажлын хэсэг стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох хүсэлт ирүүлсэн хуулийн этгээдийн үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, санхүүгийн болон бусад үйл ажиллагаанд үнэлгээ хийж, нэг хуулийн этгээдэд өгч болох тоо хэмжээний зөвшөөрлийн дээд хэмжээг тогтоож болно.

5¹.12.Ажлын хэсэг хуулийн этгээдийн хүсэлтэд дурдсан тоо хэмжээ болон энэ хуулийн 5¹.7, 5¹.10, 5¹.11-д заасан баримт бичгийг магадлан шалгасны үндсэн дээр уг хуулийн этгээдэд тухайн стратегийн хүнсийг экспортлох, эсхүл импортлох зөвшөөрөл олгох тоо хэмжээг тогтооно.

5¹.13.Ажлын хэсэг баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын таван өдөрт багтаан сонгон шалгаруулалтыг явуулж, импортлох, эсхүл экспортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээ бүхий зөвшөөрөл олгох тухай мэдэгдлийг хүргүүлнэ.

5¹.14.Хуулийн этгээд энэ хуулийн 5¹.9-д заасан мэдэгдэл болон 5¹.13-т заасан тоо хэмжээг хүлээн зөвшөөрөхгүй тохиолдолд мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын хоёр өдөрт багтаан хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд гомдол гаргаж болно.

5¹.15.Энэ хуулийн 5¹.14-т заасан гомдлыг ажлын гурван өдөрт хянан шийдвэрлэнэ.

5¹.16.Хуулийн этгээдээс энэ хуулийн 5¹.15-д заасан хугацаанд гомдол ирүүлээгүй, эсхүл ирүүлсэн гомдлыг хянан үзээд үндэслэлгүй гэж үзвэл хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага шалгарсан хуулийн этгээдэд ажлын таван өдөрт багтаан зөвшөөрөл олгох шийдвэр гаргана.

5¹.17.Зөвшөөрлийн хугацаа нь энэ хуулийн 5¹.16-д заасан шийдвэр гарснаас хойш 12 сараас, энэ хуулийн 5¹.2-т заасан нэмэлт зөвшөөрлийн хугацаа нь зургаан сараас хэтрэхгүй.

5¹.18.Хүн амын хүнсний хангамж, үнийн түвшинг тогтвортой хадгалах зорилтын хүрээнд стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээний хязгаар тогтоохгүй, тухайн жилийн мал төллөх болон ургац хураах цаг хугацаанд стратегийн хүнсийг экспортлохгүй, импортлохгүй байх зохицуулалтыг Хүнсний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөл хийж болно.

5¹.19.Хуулийн этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд зааснаас гадна энэ хуулийн 5¹.17-д заасан хугацааны дотор стратегийн хүнсийг экспортлоогүй, импортлоогүй тохиолдолд хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.

5¹.20.Энэ хуулийн 5¹.19-д заасны дагуу хүчингүй болгосон зөвшөөрөлд заасан тоо хэмжээнд ногдох стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг дахин сонгон шалгаруулалт явуулсны үндсэн дээр олгоно.

5¹.21.Хуулийн этгээд зөвшөөрлийг бусдад дамжуулах, шилжүүлэх, худалдахыг хориглоно.

5¹.22.Дараах тохиолдолд стратегийн хүнсийг нэг удаагийн зөвшөөрлөөр экспортолж, импортолж болно:

5¹.22.1.зах зээлд шинээр нэвтрэх, бүтээгдэхүүний дээж хүргүүлэх, туршилтын ачилт хийх;

5¹.22.2.Хүнсний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөл энэ хуулийн 18.5.1-д заасан хугацаанд тухайн жилд экспортлох, импортлох стратегийн хүнсний нэр төрөл, тоо хэмжээний талаар зөвлөмж гаргаагүй.

5¹.23.Стратегийн хүнсийг нэг удаагийн зөвшөөрлөөр экспортлох, импортлох хуулийн этгээд энэ хуулийн 5¹.7.1, 5¹.7.2, 5¹.7.3, 5¹.7.4, 5¹.7.5-д заасан баримт бичгийг бүрдүүлж, хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

5¹.24.Стратегийн хүнсийг нэг удаа экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг энэ хуулийн 5¹.5-д заасан ажлын хэсгийн шийдвэрийг үндэслэн хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.”

2 дугаар зүйл.Хүнсний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.8 дахь хэсгийн “Засгийн газраас баталсан” гэснийг “энэ хуулийн 5¹ дүгээр зүйлд заасан” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХҮҮХЭД ХАРАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 13.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“13.5. Хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрлийг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2 дугаар зүйл. Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн 6.4 дэх хэсгийн “дээш боловсролтой,” гэсний дараа “бага насны, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй харилцах, асрах, хүүхдийн эрүүл, аюулгүй байдлыг хангах, зөв хооллох, бие бялдар, оюун ухааны хөгжлийг дэмжих” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/13 дугаар зүйлийн 13.2-13.4 дэх хэсэг:

“13.2. Иргэн хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл авах болон сунгуулах нөхцөл, шаардлагыг хангасан эсэх талаар дүгнэлт гаргуулахаар баг, хорооны Засаг даргад хүсэлт гаргана.

13.3. Баг, хорооны Засаг дарга энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан нөхцөл, шаардлага болон баримт бичгийн бүрдлийг хангасан эсэхийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу хянан, магадлан шалгах ажиллагааг хийнэ. Магадлан шалгах ажиллагааг дууссанаас хойш ажлын гурван өдөрт багтаан дүгнэлтийг баримт бичгийн хамт сум, дүүргийн Засаг даргад хүргүүлнэ. Сум, дүүргийн Засаг дарга зөвшөөрөл олгох эсэх шийдвэрийг ажлын таван өдөрт багтаан гаргана.

13.4. Энэ хуулийн 13.3-т заасны дагуу баг, хорооны Засаг дарга дүгнэлт гаргахад орон нутгийн хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага арга зүйн дэмжлэг үзүүлж хамтран ажиллана.”

2/14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсэг:

“14.1. Хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл авахад дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.1.1. хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

14.1.2. иргэний бүртгэлийн мэдээлэл, үүсгэн байгуулагчийн өөрийн өмчлөлийн байрны лавлагаа, оршин суугаа хаягийн бүртгэлийн лавлагаа;

14.1.3.түрээсийн байр, гэрт үйл ажиллагаа явуулах бол түрээслэгчтэй байгуулсан гэрээ;

14.1.4.хүүхэд харагчийн боловсролын диплом, бүрэн дунд боловсролын гэрчилгээний мэдээлэл;

14.1.5.хүүхэд харагчийг бэлтгэх, чадавхжуулах сургалтад хамрагдсан тухай баримт бичиг;

14.1.6.халдварт болон сэтгэцийн өвчингүй болохыг тодорхойлсон эмнэлгийн байгууллагын дүгнэлт.”

4 дүгээр зүйл.Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн Зургадугаар бүлгийн, 13 дугаар зүйлийн гарчгийн “түдгэлзүүлэх,” гэснийг ”сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх,” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн “үйлчилгээний шалгуур, болзол, бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт, хүүхэд харах” гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хэмжил зүйн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 11.3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“11.3.Энэ хуулийн 11.2-т заасан стандартыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу батална.”

2 дугаар зүйл.Хэмжил зүйн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсэг:

“11.2.Энэ хуулийн 11.1-д заасан үйл ажиллагааг эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагын чадавхыг үнэлэх, хэмжил зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд бүртгэхэд тавих шаардлагыг стандартаар тогтооно.”

2/19 дүгээр зүйлийн 19.2.4 дэх заалт:

“19.2.4.хэмжил зүйн мэргэжлийн байгууллагын болон хэмжих хэрэгслийн шалгалт тохируулга хийх ажилтны чадавхыг үнэлэх, хэмжил зүйн мэдээллийн улсын нэгдсэн санд бүртгэхэд тавих шаардлагыг тогтоох стандартыг батлуулж, мөрдүүлэх;”

3 дугаар зүйл.Хэмжил зүйн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2.5 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЦАХИМ ГАРЫН ҮСГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Цахим гарын үсгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсэг:

“23.3.Компанийг нийлүүлэх, нэгтгэх, хуваах, тусгаарлах, өөрчлөх замаар өөрчлөн зохион байгуулагдсан тохиолдолд тусгай зөвшөөрөл эзэмших эрхийг шинээр бий болж байгаа компанид шилжүүлж болох бөгөөд шилжүүлэн авсан компани энэ хуулийн 20.1, 20.2, 20.3-т заасан эрх, үүргийг хүлээнэ.”

2/26 дугаар зүйлийн 26.7, 26.8 дахь хэсэг:

“26.7.Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тусгай зөвшөөрөл олгоход тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй гэрээ байгуулна.

26.8.Гэрээнд тусгай зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаанд тавигдах нөхцөл, шаардлагыг хэрэгжүүлэх, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн эрх, үүргийг тогтоохтой холбоотой харилцааг тусгана.”

3/31 дүгээр зүйлийн 31.1.11 дэх заалт:

“31.1.11.хуульд заасан бусад.”

2 дугаар зүйл.Цахим гарын үсгийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“25 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг

25.1.Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлж, цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүсэлт гаргана:

25.1.1.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

25.1.2.гэрчилгээжүүлэх үйл ажиллагааны журам;

25.1.3.харилцагч банкны мэдэгдэл;

25.1.4.баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан, аудитын дүгнэлтийн хамт;

25.1.5.кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ, мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийлгэсэн талаарх тайлан;

25.1.6.олон улсын мэргэжлийн холбоо, стандартын байгууллагын стандартын шаардлагыг хангасан талаарх тайлан;

25.1.7.өөр төрлийн зөвшөөрөл эзэмшдэг бол зөвшөөрлийн хуулбар.”

3 дугаар зүйл.Цахим гарын үсгийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсгийн “тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч” гэснийг “гэрчилгээжүүлэх байгууллага” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн “21 өдрийн” гэснийг “17 өдрийн” гэж, 31 дүгээр зүйлийн 31.1.8 дахь заалтын “тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн” гэснийг “гэрчилгээжүүлэх байгууллагын” гэж, мөн зүйлийн 31.1.10 дахь заалтын “хуульд заасан бусад” гэснийг “тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хувь, хэмжээг зах зээлийн багтаамж, хэрэглэгчийн тоонд үндэслэн тогтоох;” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Цахим гарын үсгийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.4 дэх заалтын “, эсхүл ноцтой” гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЦӨМИЙН ЭНЕРГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/11 дүгээр зүйлийн 11.1.9 дэх заалт:

“11.1.9.Энэ хуулийн 15.1-д заасан тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн маягтыг батлах.”

2/19 дүгээр зүйлийн 19.2¹ дэх хэсэг:

“19.2¹.Энэ хуулийн 15.1.3-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч энэ хуулийн 19.1-д зааснаас гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

19.2¹.1.олборлосон, эсхүл олборлох ураны хүдэр, ураны хүдрийн баяжмал болон бусад дагалдах бүтээгдэхүүний тоо, хэмжээ, агуулгын талаарх мэдээлэл;

19.2¹.2.цөмийн бодис дахь элементийн агуулга, тоо хэмжээг тодорхойлсон лабораторийн дүн шинжилгээ;

19.2¹.3.олборлолт болон Өөжөн боловсруулалтын үйл ажиллагаанаас үүссэн, эсхүл үүсэх хаягдлын талаарх мэдээлэл;

19.2¹.4.цөмийн бодис хадгалах байгууламжийн үндсэн мэдээлэл /ерөнхий зохион байгуулалт, газрын зураг, бүдүүвч зураг, байгууламжид нэвтрэх маршрут/, эзэмшигчийн нэр, хяналтын асуудал хариуцсан эрх бүхий албан тушаалтны талаарх мэдээлэл, тухайн байгууламжид гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө;

19.2¹.5.хяналтын хэрэгжилтийг хангах үүрэг бүхий байгууллагын дотоод зохион байгуулалтын бүтэц, эрх бүхий албан тушаалтны нэр болон холбоо барих мэдээлэл, баталгааны асуудал хариуцсан эрх бүхий албан тушаалтан, түүний хүлээх үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл, холбогдох дүрэм, журам;

19.2¹.6.цөмийн бодис, цөмийн материалын биет хамгаалалтыг хангах талаарх мэдээлэл;

19.2¹.7.цөмийн бодис, цөмийн материалын дотоод бүртгэлийн системийн мэдээлэл /мэдээллийн системийн аюулгүйн байдлыг хангах арга хэмжээ, аюулгүй байдлын зааварчилгаа, түүний хуулбар/;

19.2¹.8.материалын тэнцлийн талбай байршил болон цөмийн материалын тооллого, урсгалыг хянах хэмжилтийн гол цэг болон стратегийн цэгийн мэдээлэл;

19.2¹.9.цөмийн бодис, цөмийн материалын тоо хэмжээг тодорхойлох үнэлгээний арга болон тооцоо, хэмжилт хийх үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл;

19.2¹.10.бүртгэлтэй холбоотой биет тооллого явуулах үйл ажиллагаа болон давтамжийн талаарх мэдээлэл;

19.2¹.11.цөмийн материалын багцыг тодорхойлох техникийн үзүүлэлт;

19.2¹.12.цөмийн материалын урсгалын хяналтыг хэрэгжүүлэхэд ашиглах хязгаарлалтын болон ажиглалтын системийн талаарх мэдээлэл;

19.2¹.13.баталгаатай холбоотойгоор байгууламжид дотоодын болон олон улсын байцаагч нэвтрүүлэх журам.”

3/19 дүгээр зүйлийн 19.2² дахь хэсэг:

“19.2².Энэ хуулийн 15.1.4-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч энэ хуулийн 19.1-д зааснаас гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

19.2².1.олборлосон, эсхүл олборлох ураны хүдэр, ураны хүдрийн баяжмал болон бусад дагалдах бүтээгдэхүүний тоо, хэмжээ, агуулгын талаарх мэдээлэл;

19.2².2.цөмийн бодис дахь элементийн агуулга, тоо хэмжээг тодорхойлсон лабораторийн дүн, шинжилгээ;

19.2².3.олборлолт бөхөн болон боловсруулалтын үйл ажиллагаанаас үүссэн , эсхүл үүсэх хаягдлын талаарх мэдээлэл;

19.2².4.ачуулах цөмийн бодис, цөмийн материалын нийт хэмжээ, түүнд хамаарах материалын агууламжийг изотопоор, химийн найрлагаар, физик хэлбэрээр илэрхийлсэн мэдээлэл;

19.2².5.тээвэрлэлтийн чингэлгийн төрөл /экспортлох тохиолдолд битүүмжлэх боломжийн техникийн мэдээлэл/;

19.2².6.экспортлох тохиолдолд хүрэх газар, улс, импортлох тохиолдолд материалын сав баглааг задлах материалын тэнцлийн хэсэг болон байршлын талаарх мэдээлэл;

19.2².7.тээвэрлэлтийн төрөл, маршрутын талаарх мэдээлэл;

19.2².8.экспортлох тохиолдолд ачааг бэлтгэх газрын талаарх мэдээлэл;

19.2².9.тээвэрлэлтийн бүртгэлийн системийн талаарх мэдээлэл /экспортлох тохиолдолд цөмийн бодисыг тодорхойлох, тоо хэмжээ болон найрлагыг шалгах, импортлох тохиолдолд цөмийн бодис агуулсан ачааг буулгаж, задлан түүний хэмжээ болон найрлагыг магадлан шалгах үйл ажиллагаа/.”

4/19 дүгээр зүйлийн 19.5.3 дахь заалт:

“19.5.3.шаардлагатай бол худалдах, худалдан авах гэрээний хуулбар.”

5/25 дугаар зүйлийн 25.3 дахь хэсэг:

“25.3.Энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой гомдлыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.4 дүгээр зүйлийн 1-д заасан журмын дагуу гаргана.”

6/36 дугаар зүйлийн 36.3 дахь хэсэг:

“36.3.Цацрагийн үүсгүүр, цацрагийн үүсгүүртэй багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийг энэ хуулийн 15.3-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдээс бусад этгээд ашиглахыг хориглоно.”

2 дугаар зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/15 дугаар зүйлийн 15.1.4 дэх заалт:

“15.1.4.цөмийн бодис импортлох, экспортлох, тээвэрлэх, өөрийн орны цацраг идэвхт хаягдлыг булшлах.”

2/18 дугаар зүйлийн 18.9 дэх хэсэг:

“18.9.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, холбогдох бусад баримт бичгийг хянаж, тусгай зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлыг үйл ажиллагааны онцлогийг харгалзан дараах хугацаанд шийдвэрлэнэ:

18.9.1.энэ хуулийн 15.1, 15.2-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг 06-12 сарын дотор;

18.9.2.энэ хуулийн 15.3.1, 15.3.2, 15.3.4-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг 01-03 сарын дотор;

18.9.3.энэ хуулийн 15.3.3-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг ажлын 03-14 өдрийн дотор.”

3/18 дугаар зүйлийн 18.11 дэх хэсэг:

“18.11.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага шаардлагатай бол холбогдох байгууллагаар өргөдөл гаргагчийн баримт бичгийн магадлан шалгах ажиллагааг хийлгэж болно.”

4/19 дүгээр зүйлийн 19.6 дахь хэсэг:

“19.6.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага нь өргөдлийг хүлээн аваад Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 2-т заасны дагуу баримт бичгийн бүрдлийг шалгана.”

5/20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг:

“20.1.Энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Улсын тэмдэгтийн хураамжийн хуулийн 34 дүгээр зүйлд заасны дагуу тэмдэгтийн хураамж төлнө.”

6/21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсэг:

“21.1.Энэ хуулийн 15.1.1, 15.1.3, 15.1.4, 15.2.1, 15.2.3, 15.3-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг таван жилийн хугацаагаар олгоно.”

7/22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсэг:

“22.3.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага энэ хуулийн 22.1-д заасан өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 30 өдөрт багтаан зөвшөөрөл эзэмшигч энэ хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан эсэхийг хянан, зөрчилгүй бол тусгай зөвшөөрлийг таван жилийн хугацаагаар сунгаж, энэ тухай тусгай зөвшөөрлийн бүртгэлд тэмдэглэнэ.”

8/23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсэг:

“23.1.Тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлд заасны дагуу түдгэлзүүлж, сэргээнэ.”

9/26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсэг:

“26.1.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлийн 1-д заасан үндэслэлээр хүчингүй болгоно.”

3 дугаар зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.4 дэх хэсгийн “Захиргааны хариуцлагын тухай хууль” гэснийг “Зөрчлийн тухай хууль” гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсгийн “бусад шаардлагатай” гэснийг “шаардлага хангасан” гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.7 дахь хэсгийн “ашигт малтмалын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага” гэснийг “геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1.9 дэх заалтын дугаарыг “11.1.10” гэж, 23 дугаар зүйлийн гарчгийн “Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх” гэснийг “Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, сэргээх” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2, 18.3, 18.4 дэх хэсгийн “хамгийн сайн” гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3.2 дахь заалтыг, мөн зүйлийн 19.6.1, 19.6.2 дахь заалтыг, 20 дугаар зүйлийн 20.5, 20.6 дахь

хэсгийг, 22 дугаар зүйлийн 22.5.1 дэх заалтыг, 26 дугаар зүйлийн 26.1.1, 26.1.2, 26.1.3, 26.1.4 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ШУУДАНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Шуудангийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/10¹ дүгээр зүйл:

“10¹ дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл

10¹.1. Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.13, 9.15-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хуулийн этгээдэд таван жилийн хугацаатай олгож, хугацааг анх олгосон хугацаагаар сунгана.

10¹.2. Энэ хуулийн 10¹.1-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Харилцаа холбооны тухай хуулиар зохицуулна.

10¹.3. Шуудангийн сүлжээний үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Харилцаа холбооны тухай хуулиар зохицуулна.

10¹.4. Зохицуулах хороо тусгай зөвшөөрөл олгохдоо тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй гэрээ байгуулах бөгөөд гэрээнд Харилцаа холбооны хуулийн 14.1-д зааснаас гадна шуудангийн үйлчилгээний зэрэглэлийг тусгана.”

2/10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсэг:

“10.4. Илгээмжийг хүлээн авах, цуглуулах, тээвэрлэх, хаягт эзэнд хүргэх үйл ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.13, 9.15-д заасан тусгай зөвшөөрөлгүйгээр эрхлэхийг хориглоно.”

2 дугаар зүйл. Шуудангийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“19.2. Шуудангийн үйлчилгээг үйлчлүүлэгчид хүргэх хамрах хүрээгээр нь улс хоорондын болон дотоодын, үйл ажиллагаагаар нь нэмэлт болон үндсэн, хугацаагаар нь ердийн болон буухиа гэсэн зэрэглэл тогтооно.”

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭМ, ЭМНЭЛГИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсэг:

“6.4.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт зохицуулалтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих үүрэг бүхий улсын байцаагчтай байх бөгөөд хяналт шалгалт хийх журмыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.”

2/15 дугаар зүйлийн 15.11 дэх хэсэг:

“15.11.Энэ хуулийн 14.1, 14.2, 15.9 дэх хэсгийг зөрчсөн нь тогтоогдсон тохиолдолд импортын зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.”

3/15¹ дүгээр зүйл:

“15¹ дүгээр зүйл.Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тэжээлийн нэмэлт импортлох, экспортлох зөвшөөрөл олгох

“15¹.1.Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох, экспортлох зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүсэлтийн хамт хүргүүлнэ:

15¹.1.1.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

15¹.1.2.малын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох тусгай зөвшөөрөл, экспортлох тохиолдолд малын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл;

15¹.1.3.гадаад улсын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл ханган нийлүүлэгч байгууллагатай байгуулсан худалдааны гэрээ, итгэмжлэл, эсхүл албан ёсны төлөөлөл болохыг нотлох баримт;

15¹.1.4.эмийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ;

15¹.1.5.эм, эмийн түүхий эд, бүтээгдэхүүний гарал үүсэл, чанарын сертификат, тохирлын гэрчилгээ;

15¹.1.6.импортын зөвшөөрлийн хувьд экспортлогч орны эмийн цувралын чанарын баталгаажилт;

15¹.1.7.эмнэлгийн хэрэгсэл, оношлуур, багаж, тоног төхөөрөмжийн олон улсын болон тухайн орны чанар баталгаажилтын болон гарал үүслийн гэрчилгээ, хэрэглэх заавар үйлдвэрлэгч, эсхүл нийлүүлэгчийн олон улсын чанар, стандартын шаардлага хангасан гэрчилгээ;

15¹.1.8.эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нэр, хэлбэр, тун, тоо хэмжээ /баглаа боодол/, үйлдвэрлэгчийн нэр, хилээр нэвтрүүлэх хугацаа, нэвтрүүлэх хилийн боомтын талаарх мэдээлэл;

15¹.1.9.эм, биобэлдмэл импортлох үед ачаа, тээврийн баримтын гаальд бүртгэгдсэн эх хувь, баглаа, боодлын дэлгэрэнгүй бүртгэл, нэхэмжлэлийн хуулбар, үйлдвэрлэгчээс олгосон сертификат.

15¹.2.Мал, амьтны тэжээлийн нэмэлт импортлох, экспортлох зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүсэлтийн хамт хүргүүлнэ:

15¹.2.1.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

15¹.2.2.үйлдвэрлэгч болон албан ёсны гэрээт борлуулагчтай байгуулсан худалдааны гэрээ;

15¹.2.3.импортлох, экспортлох мал, амьтны тэжээлийн нэмэлтийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ;

15¹.2.4.үйлдвэрлэгчийн олон улсын чанарын стандартын шаардлага хангасан гэрчилгээ;

15¹.2.5.мал, амьтны тэжээлийн нэмэлтийн найрлага, гарал үүсэл, чанарын гэрчилгээ;

15¹.2.6.шошгоны загвар, хэрэглэх заавар, шаардлагатай тохиолдолд хэрэглэх зааврын монгол хэл дээрх орчуулга;

15¹.2.7.тухайн тэжээлийн нэмэлтийн хүчинтэй байх хугацааны дөрөвний гурав нь дуусаагүй болохыг нотлох баримт.

15¹.3.Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага зөвшөөрөл олгох асуудлыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлд заасан журмыг баримтлан хугацаанд нь шийдвэрлэнэ.

15¹.4.Зөвшөөрөл эзэмшигч зөвшөөрлийг ашиглан улсын хилээр эмийн бүртгэлд бүртгэгдээгүй, чанарын баталгаажилт, тохирлын гэрчилгээгүй, хуурамч баримт бичиг бүрдүүлэн эм нэвтрүүлсэн, эмийн үйлдвэр, эм хангамжийн гэрээт байгууллагаас бусад газраас авсан, хэрэглэх хүчинтэй хугацаа дууссан, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл нэвтрүүлэхийг оролдсон тохиолдолд импортын зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.

15¹.5.Малын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тэжээлийн нэмэлтийн экспортлох болон импортлох зөвшөөрөл олгосноос хойш 30 хоногийн хугацаанд хүчинтэй байна.”

2 дугаар зүйл.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсгийн “үйлдвэрлэгч,” гэсний дараа “зөвшөөрөл эзэмшигч,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/7 дугаар зүйл:

“7 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл

“7.1.Хүний эм, эмнэлгийн хэрэгсэл болон мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх эм, тэдгээрийн угтвар бодис үйлдвэрлэх, импортлох, экспортлох, худалдах, ханган нийлүүлэх тусгай зөвшөөрлийг эмийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

7.2.Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох тусгай зөвшөөрлийг хөдөө аж ахуйн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

7.3.Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, оношлуурыг тусгай зөвшөөрлийн дагуу нийлүүлж байгаа эсэхэд эмийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хяналт тавина.

7.4.Ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах зөвшөөрлийг эмийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар олгоно.

7.5.Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

7.5.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл /эрхлэх үйл ажиллагааны төрлийг тодорхой дурдсан байх/;

7.5.2.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

7.5.3.татварын өргүй болохыг нотлох баримт;

7.5.4.Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйлд заасан цахим төлбөрийн баримтын системд холбогдсон талаарх нотлох баримт.

7.6.Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч энэ хуулийн 7.5-д зааснаас гадна энэ хуулийн 12.1-д заасан үндсэн шаардлагыг хангасан нотлох баримт ирүүлнэ.

7.7.Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгслийг импортлох тусгай зөвшөөрөл хүсэгч энэ хуулийн 7.5-д зааснаас гадна үйлдвэрлэгч, эсхүл нийлүүлэгчийн олон улсын чанар стандартын шаардлага хангасан гадаадын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл ханган нийлүүлэгч байгууллагатай байгуулсан худалдааны гэрээ, итгэмжлэл, эсхүл албан ёсны төлөөлөл болохыг нотлох баримтыг ирүүлнэ.

7.8.Энэ хуульд заасан зөвшөөрөлтэй холбогдсон бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.”

2/15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсэг:

“15.1.Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл ханган нийлүүлэх байгууллага эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох, экспортлоход эмийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авна. Мал, амьтны тэжээлийн нэмэлт, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох, экспортлоход мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авна.”

4 дүгээр зүйл.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.3 дахь заалтын, 15 дугаар зүйлийн 15.5 дахь хэсгийн “лиценз” гэснийг “бүртгэл” гэж, мөн зүйлийн 15.3 дахь хэсгийн, 15.9.4 дэх заалтын “лицензийн” гэснийг “бүртгэлийн” гэж, мөн зүйлийн 15.4 дэх хэсгийн “заасан эмэнд эмийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж гэснийг “заасан эмийг эмийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага бүртгэх бөгөөд мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, мөн хэсгийн “импортын лиценз” гэснийг “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 11.4-т заасан зөвшөөрлийг” гэж, мөн зүйлийн 15.5 дахь хэсгийн “болон хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний” гэснийг “асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн болон мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/25 дугаар зүйлийн 25.20-25.22 дахь хэсэг:

“25.20.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараах үндэслэлээр эмнэлгийн мэргэжилтний мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хүчингүй болгоно:

25.20.1.энэ хуулийн 26.3-т заасны дагуу;

25.20.2.хуулийн хүчин төгөлдөр шүүхийн шийдвэрийн дагуу;

25.20.3.зөвшөөрлийн хүчинтэй хугацаанд багц цагийг хангах үүргээ биелүүлээгүй;

25.20.4.зөвшөөрлийн шалгалтад ороогүй, эсхүл тэнцээгүй;

25.20.5.хуульд заасан үндэслэлээс бусад шалтгаанаар хоёр жилээс дээш хугацаагаар мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлээгүй;

25.20.6.улсын төсвийн санхүүжилтээр төгсөлтийн дараах мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтэн гэрээний үүргээ биелүүлээгүй;

25.20.7.хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй.

25.21.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараах үндэслэлээр гадаадын эмнэлгийн мэргэжилтэнд олгосон зөвшөөрлийг энэ хуулийн 25.20-д заасан эрх бүхий этгээд хүчингүй болгоно:

25.21.1.байгууллагын болон гадаадын эмнэлгийн мэргэжилтний санаачилгаар гэрээг хугацаанаас өмнө цуцалсан;

25.21.2.байгууллагын болон гадаадын эмнэлгийн мэргэжилтэн Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хууль, Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хууль, Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг зөрчсөн талаар эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр тогтоогдсон;

25.21.3.гадаадын эмнэлгийн мэргэжилтэн нь эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн зөрчил болон мэргэжлийн алдаа гаргасан нь холбогдох байгууллагын шийдвэрээр тогтоогдсон.

25.22.Энэ хуулийн 25.20.6-д заасан гэрээний үүргээ биелүүлсэн тохиолдолд эмнэлгийн мэргэжилтний зөвшөөрлийг сэргээж болно.”

2/41 дүгээр зүйлийн 41.3 дахь хэсэг:

“41.3.Ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодисыг бүртгэх үйл ажиллагаатай холбоотой хэрэгцээний үнэлгээ хийх, мэргэжлийн үйл ажиллагааны төслийг үнэлэх болон хэрэгцээний тодорхойлолт гаргах шинжээч сонгон шалгаруулах, томилох, шинжээчийн ажиллах журмыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, хэрэгцээний тодорхойлолт олгохтой холбоотой үйлчилгээний төлбөрийн хэмжээ, холбогдох зардлын жишиг, шинжээчид олгох зардлын жишгийг эрүүл мэндийн болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.”

2 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3.2 дахь заалтын “эм, эмнэлгийн хэрэгсэл” гэсний өмнө “хүний” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/19 дүгээр зүйлийн 19.11 дэх хэсэг:

“19.11.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага нь энэ хуулийн 19.10-т заасан хүсэлт гаргагчийн баримт бичгийг хүлээн авч, өргөдлийг хянан үзэх орон тооны бус шинжээчийн баг томилон ажиллуулах бөгөөд баримт бичигт тавигдах шаардлагыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

2/19 дүгээр зүйлийн 19.19 дэх хэсэг:

“19.19.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийг сунгах, татгалзах болон өргөдлийг магадлан шалгахад Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5-д заасан хугацааг баримтална.”

3/25 дугаар зүйлийн 25.6 дахь хэсэг:

“25.6.Гадаад улсад анагаах ухааны боловсрол олгох сургууль төгссөн Монгол Улсын иргэн, эсхүл Монгол Улсад анагаах ухааны боловсрол олгох сургууль төгссөн гадаадын иргэн Монгол Улсад резидент эмчийн сургалтад хамрагдах тохиолдолд энэ хуулийн 25.3-т заасны дагуу мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авна.”

4/25 дугаар зүйлийн 25.9 дэх хэсэг:

“25.9.Энэ хуулийн 25.8-д заасан гадаадын иргэнд Монгол Улсад мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг хоёр жил хүртэлх хугацаагаар дараах нөхцөлөөр хялбаршуулсан журмаар олгоно:”

5/25 дугаар зүйлийн 25.15 дахь хэсэг:

“25.15.Эмнэлгийн мэргэжилтний мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааны удирдлага зохион байгуулалт, зөвшөөрөлтэй холбоотой үйл ажиллагааг нэгдсэн удирдлагаар хангах, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх орон тооны бус зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журам, зөвшөөрлийн шалгалт зохион байгуулах, багц цаг тооцох, зөвшөөрлийн гэрчилгээ олгох, нөхөн олгох журам, бүрдүүлэх баримт бичиг, мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн гэрчилгээний загвар, холбогдох маягтыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, холбогдох зардлын жишгийг санхүү, төсвийн болон эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.”

6/41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх хэсэг:

“41.1.Ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодисыг бүртгэх үйл ажиллагаа, худалдах зөвшөөрлийг эмийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага эрхэлнэ.”

4 дүгээр зүйл.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.8 дахь хэсгийн “120” гэснийг “ажлын 10” гэж, 19.14.6 дахь заалтын “нэг жилийн” гэснийг “зургаан сарын” гэж, 19.15 дахь хэсгийн “10 хоногийн” гэснийг “ажлын хоёр өдрийн” гэж, 19.24 дэх хэсгийн “байгууллагад шийдвэр гарснаас хойш ажлын таван” гэснийг “байгууллага болон татварын албанд шийдвэр гарснаас хойш ажлын хоёр” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.3.1 дэх заалтын “үндсэн мэргэшлийн сургалтын” гэснийг “гурван жилийн” гэж, 25.17 дахь хэсгийн “бүртгэлийн хувийн” гэснийг “зөвшөөрлийн дахин давтагдашгүй” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.20.1 дэх заалтын “хуулийн хүчинтэй” гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.2 дахь заалтыг, 19 дүгээр зүйлийн 19.20.2 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрчим хүчний тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/12 дугаар зүйлийн 12.1.13 дахь заалт:

“12.1.13.эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралт, засвар, туршилт, тохируулгын ажил, үйлчилгээ эрхлэх.”

2/12 дугаар зүйлийн 12.7 дахь хэсэг:

“12.7.Тусгай зөвшөөрлийг бусдад худалдах, бэлэглэх, барьцаалах болон бусад хэлбэрээр шилжүүлэхийг хориглоно.”

3/20¹ дүгээр зүйл:

“20¹ дүгээр зүйл. Эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралт, засвар, туршилт, тохируулгын ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл

20¹.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7, 14.8, 14.9, 14.10, 14.11, 14.12, 14.13, 14.14, 14.15, 14.16, 14.17, 14.18, 14.19, 14.20, 14.21, 14.22 дахь хэсэгт заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг энэ хуулийн 21.1-д заасан шаардлага хангасан хуулийн этгээдэд эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.”

4/21 дүгээр зүйлийн 21.9 дэх хэсэг:

“21.9.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7, 14.8, 14.9, 14.10, 14.11, 14.12, 14.13, 14.14, 14.15, 14.16, 14.17, 14.18, 14.19, 14.20, 14.21, 14.22 дахь хэсэгт заасан үйл ажиллагааг эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг сонирхогч хуулийн этгээд цахим системээр ирүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн гарчгийн “түдгэлзүүлэх,” гэсний дараа “сэргээх,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/21 дүгээр зүйлийн 21.1, 21.2 дахь хэсэг:

“21.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7, 14.8, 14.9, 14.10, 14.11, 14.12, 14.13, 14.14, 14.15, 14.16, 14.17, 14.18, 14.19, 14.20, 14.21, 14.22 дахь хэсэгт заасан тусгай зөвшөөрөл авахад стандартаар тогтоосон үйл ажиллагааны төрөл, суурь үзүүлэлтийг баримтална.

21.2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 14.23, 14.24, 14.25, 14.26, 14.27, 14.28, 14.29, 14.30, 14.31, 14.32, 14.33, 14.34 дэх хэсэгт заасан тусгай зөвшөөрөл авахад эрхлэх үйл ажиллагааны төрөлтэй уялдуулан өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана.”

2/21 дүгээр зүйлийн 21.4, 21.5 дахь хэсэг:

“21.4.Тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг хүлээн авах, тусгай зөвшөөрөл олгох эсэхийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

21.5.Энэ хуулийн 21.4-т заасан хугацаанд баримт бичгийг нөхөн бүрдүүлж ирүүлээгүй бол өргөдөл гаргаагүйд тооцно.”

3/22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсэг:

“22.3.Тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.5 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу сунгана.”

4/24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсэг:

“24.1.Тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлд заасан үндэслэл, журмын дагуу түдгэлзүүлж, сэргээнэ.”

5/24 дүгээр зүйлийн 24.3 дахь хэсэг:

“24.3.Тусгай зөвшөөрөл олгогч нь тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2, 6.3 дугаар зүйлд заасан үндэслэл, журмын дагуу хүчингүй болгоно.”

4 дүгээр зүйл.Эрчим хүчний тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсгийг, 24.3.1, 24.3.2, 24.3.3, 24.3.4, 24.3.5, 24.3.6 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2023 оны 01 дүгээр
сарын 06-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТОГТООЛЫН ХАВСРАЛТАД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Гаалийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1/“Улсын хилээр нэвтрүүлэхийг хориглох, тарифын бус бусад хязгаарлалт тогтоох бүлэг барааны жагсаалтыг батлах тухай” Улсын Их Хурлын 1998 оны 05 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан “Монгол Улсын хилээр тарифын бус бусад хязгаарлалттай нэвтрүүлэх бүлэг барааны жагсаалт”-ын 7, 9 дүгээрт “Гаргах” гэсний дараа “, оруулах” гэж нэмсүгэй.

2/Тогтоолын 2 дугаар хавсралтын 7 дугаарт “Үржлийн мал” гэснийг “Мал” гэж, 9 дүгээрт “Мал, амьтны үр хөврөл, бичил биетний өсгөвөр” гэснийг “Мал, амьтны үр, хөврөл, үржүүлгийн бусад бүтээгдэхүүн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3/Энэ тогтоолыг 2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг